

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

Educație timpurie nivel preșcolar

REPERE METODOLOGICE
PENTRU CONSOLIDAREA ACHIZIȚIILOR
DIN ANUL ȘCOLAR 2019-2020

CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE ÎN EDUCAȚIE
BUCUREȘTI, 2020

Machetat la
Editura Didactică și Pedagogică S.A.

Repere metodologice pentru consolidarea achizițiilor din anul școlar 2019-2020 Educație timpurie – nivel preșcolar

GRUP DE LUCRU:

Cristiana Boca – coordonator; profesor consilier, coordonator Departament Educație Timpurie, Centrul Step by Step pentru Educație și Dezvoltare Profesională

Rodica Brănișteanu, director, Grădinița *Căsuța cu povești* Bistrița, Bistrița-Năsăud

Mioara Chiriloaie, profesor învățământ preșcolar, Școala Gimnazială Alecu Russo, Bacău

Daniela Mihaela Florescu, director, Grădinița PP *Căsuța bucuriei* nr. 11 Brașov

Eugenia Ignat, profesor consilier școlar, Grădinița PP nr. 12 Step by Step Alba Iulia, Alba

Carmen Lică, director executiv Centrul Step by Step pentru Educație și Dezvoltare Profesională

Adriana Popițan, profesor învățământ preșcolar Grădinița *Căsuța cu povești* Bistrița, Bistrița-Năsăud

Corina Postelnicescu, director Grădinița *Aripi Deschise*, Pitești, Argeș

Veronica Suci, director, Grădinița PP nr. 12 Step by Step Alba Iulia, Alba

CUPRINS

Scopul documentului

Specificul curriculumului pentru nivel preșcolar

Aspecte generale

Recomandări din perspectiva curriculumului scris

Evaluarea inițială, continuă și evaluarea sumativă

Exemple de activități pentru realizarea evaluării inițiale pe baza indicatorilor comportamentali cuprinși în *Fișa de apreciere a progresului individual al copilului, înainte de intrarea în învățământul primar*

Recomandări din perspectiva curriculumului realizat

Sugestii de activități aferente domeniilor de dezvoltare

Activități de învățare detaliate:

Mergem în pădure – Domeniul Psiho-motric

Semne grafice în făină – Domeniul Psiho-motric

Brutarii prepară batoane – Domeniul Estetic și creativ

Tropa-tropa prin pădure – Domeniul Estetic și creativ

În lumea cărților – Domeniul Limbă și comunicare

Să-ți spun despre mine – Domeniul Limbă și comunicare

Grădinița mea – Domeniul Limbă și comunicare

Fiecare jucărie la căsuța ei – Domeniul Științe

Universul – Domeniul Științe

Micii fermieri – Domeniul Științe

Ce formă au obiectele din jurul tău – Domeniul Științe

Joc de cărți cu emoții – Domeniul Om și societate

Păsări furioase – Domeniul Om și societate

Modalități de colaborare și sprijin între educatori. Promovarea comunității de învățare. Valorificarea experiențelor în context pandemic

Recomandări pentru anul școlar 2020-2021

Resurse online pentru nivel preșcolar

SCOPUL DOCUMENTULUI

Prezenta resursă metodologică este destinată educatorilor/profesorilor pentru nivel preșcolar și directorilor unităților de învățământ preșcolar pentru a facilita și susține demersul didactic de predare - învățare - evaluare al copiilor de la 3 la 6 ani în anul școlar 2020 -2021, pentru toate formele în care vor fi organizate cursurile. Totodată, materialul ia în considerare particularitățile și importanța acestui nivel de studiu și valorifică diversitatea de soluții identificate la nivelul grădinițelor/grupelor în perioada suspendării cursurilor față în față care a urmat după 11 martie 2020.

Resursa de față își fundamentează demersul pe următoarele aspecte:

- Implementarea *Curriculumului pentru educație timpurie 2019*¹ aprobat prin OMEN 4694/2.08.2019, printr-un demers integrat, care ia în considerare toate domeniile de dezvoltare a copilului
- Acordarea unei atenții sporite *evaluării inițiale a copilului*, realizată pe o plajă de 2 – 4 săptămâni de la începerea cursurilor, astfel încât fiecare preșcolar să beneficieze de o evaluare inițială detaliată și relevantă, în vederea construirii demersului didactic diferențiat și individualizat la nivelul grupei, pentru a susține învățarea personalizată
- *Construirea, respectiv menținerea și extinderea unui parteneriat real între instituția de educație și părinții/familia copilului* pentru continuarea/extinderea/aprofundarea învățării în familie, în contexte nonformale, cu implicarea părinților.

SPECIFICUL CURRICULUMULUI PENTRU NIVEL PREȘCOLAR

Conform Curriculumului pentru educație timpurie la nivelul preșcolar se operează cu:

- domenii de dezvoltare
- dimensiuni ale dezvoltării
- comportamente observabile la finalul perioadei preșcolare (6 ani); (dobândirea acestor comportamente asigură premisele dezvoltării competențelor-cheie mai târziu).

Comportamentele prezentate în Curriculum pentru educație timpurie (2019) au fost definite ca urmare a selectării celor mai relevante comportamente, din instrumentul-cadru, calibrat pe populația recentă de copii a României, respectiv *Reperele fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani* (aprobat prin OM nr.3851/2010).

Abordarea de față ia în considerare elemente de context național și local, specificul nivelului preșcolar așa cum se identifică el în documentele de politică publică în vigoare și vizează sprijinirea cadrelor didactice în anul școlar viitor și crearea premiselor pentru un demers coerent și favorabil învățării și dezvoltării copilului preșcolar. Pentru argumentarea specificului demersului din cadrul acestui document, este nevoie de câteva precizări/reactualizări privind Curriculumul pentru educație timpurie 2019 – nivel preșcolar:

- a) Curriculumul pentru educație timpurie se înscrie în concepția curriculară unitară și coerentă care stă la baza elaborării programelor școlare în uz (clasele pregătitoare – a VIII-a), având ca referință **competențele-cheie**, cu precizarea că, în cazul nivelului preșcolar, avem în vedere premisele competențelor, respectiv cunoștințe, deprinderi și atitudini manifeste pe cele cinci domenii de dezvoltare.

¹ https://www.edu.ro/sites/default/files/Curriculum%20ET_2019_aug.pdf

- Domeniile de dezvoltare** sunt diviziuni convenționale, dimensiuni referitoare la evoluția copilului, în funcție de creșterea acestuia și de maturizarea sistemului nervos, corelat cu procesul de achiziții în plan psihologic (Arnold Gesell).
- b) **Prezentul curriculum** pune un accent deosebit pe **conceptul de dezvoltare globală a copilului**, considerat a fi central în perioada copilăriei timpurii, în contextul în care, în societatea de azi, pregătirea copilului pentru școală și pentru viață trebuie să aibă în vedere nu doar competențele academice, ci, în aceeași măsură, capacități, deprinderi, atitudini ce țin de **dezvoltarea socio-emoțională** (a trăi și a lucra împreună sau alături de alții, a gestiona emoții, a accepta diversitatea, toleranța etc.), **dezvoltarea cognitivă** (abordarea unor situații problematice, gândirea divergentă, stabilirea de relații cauzale, asocieri, corelații), **dezvoltarea fizică** (motricitate, sănătate, alimentație sănătoasă etc.), **dezvoltarea limbajului și a comunicării** (ascultare în vederea înțelegerii mesajului, comunicare și exprimare orală corectă, interes pentru scris și citit, discriminare fonetică, conștientizarea mesajului scris etc.), **capacități și atitudini în învățare** (curiozitate și interes, inițiativă, persistență, creativitate)².
- c) Curriculumul pentru educație timpurie valorifică **paradigma educației centrate pe copil și fundamentează demersurile educaționale pe activitatea de învățare a acestuia ca proces, respectiv pe dobândirea unor comportamente care să asigure premisele dezvoltării competențelor-cheie de mai târziu**³.

ASPECTE GENERALE

A doua jumătate a semestrului al doilea al anului școlar 2019-2020 a adus cu sine elemente de noutate și o adevărată provocare pentru întregul sistem de învățământ. În acest context, cadrele didactice din învățământul preșcolar au fost nevoite să identifice soluții pentru continuarea comunicării cu copiii și părinții acestora, în vederea continuării învățării la distanță, cu elemente online, date fiind efectele pandemiei de Covid-19.

Modul în care a fost continuat procesul de predare-învățare-evaluare necesită o analiză amănunțită și individualizată cu referire la parcurgerea Curriculumului pentru educație timpurie, care se impune să fie realizată de fiecare educatoare/echipă de educatoare pentru propria grupă și fiecare copil, cu scopul de a reflecta, planifica și proiecta demersul curricular al anului 2020-2021.

Acest material ia în considerare și valorifică diversitatea de situații în care a funcționat activitatea educațională a grupelor de învățământ preșcolar, această varietate manifestându-se la nivelul:

- canalelor de comunicare folosite pentru interacțiunea cu preșcolarii (grup de WhatsApp, grup închis de Facebook al grupei/al grădiniței, e-mail, telefon, platforme educaționale)

² Competențele-cheie definite și statuate în lege se regăsesc în domeniile de dezvoltare.

Curriculumul pentru educație timpurie se corelează astfel cu celelalte niveluri de învățământ, pentru realizarea coerenței la nivelul sistemului educațional românesc.

³ Educația timpurie este plasată la baza dezvoltării competențelor-cheie, nivelul pre-elementar – stimulare comportamentală.

- dispozitivelor folosite de cadrele didactice pentru comunicarea cu familiile copiilor (telefon inteligent, laptop, desktop, tabletă)
- diversității platformelor sincron folosite (Zoom, Meet, Kinderpedia ș.a.m.d.)
- varietății conținuturilor comunicării cu familiile copiilor (organizarea învățării la distanță prin transmiterea de sugestii de activități, transmiterea informațiilor pentru protejarea de infectarea cu virusul SARS-CoV 2, organizarea de activități online)
- diversității resurselor folosite pentru organizarea activităților pe care părinții/adulții care au acompaniat copiii le-au utilizat predominant cu aceștia în perioada stării de urgență (linkuri cu povești și cântece, sugestii de jocuri pentru familie, fișe de lucru, linkuri cu experimente).

Astfel, în perioada 11 martie 2020-12 iunie 2020, cadrele didactice din învățământul preșcolar au parcurs Curriculumul pentru educație timpurie (2019) în ritm diferit, proiectând activități de învățare diferite, în funcție de specificul grupei, al comunității și al familiilor copiilor, în funcție de dispozitivele și resursele aflate la dispoziția acestora și de abilitățile digitale ale ambelor părți (cadru didactic și părinți), utilizând inclusiv resurse tipărite (fișe de lucru) transmise copiilor din comunitățile vulnerabile prin intermediul personalului grădiniței, mediatorilor sanitari sau școlari.

Dat fiind specificul acestui nivel de studiu, care operează cu domenii de dezvoltare și urmărește atingerea comportamentelor la sfârșit de ciclu preșcolar, lăsând libertate cadrului didactic în alegerea conținuturilor abordate în cadrul activităților/proiectelor tematice, respectiv realizarea unor planificări anuale individuale, materialul de față propune:

- realizarea unei evaluări inițiale cu rol diagnostic pe baza *Fișei de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în clasa pregătitoare*
- *activități de învățare sugestive și relevante, atât pentru varianta față în față, cât și pentru cele care se pot organiza la distanță*, adresând toate cele *cinci domenii de dezvoltare* și luând în considerare gradarea complexității activităților și diversificarea sarcinilor de lucru, astfel încât să acopere, gradual, ceea ce se așteaptă să poată face un copil de la 3 la 6 ani, acordând atenție și ținând seamă de particularități individuale
- *recomandări pentru un demers didactic accesibil și de calitate pentru toți preșcolarii în anul școlar 2020-2021.*

Atât din perspectiva activităților pentru evaluarea inițială, cât și în cazul activităților de învățare sugerate pentru atingerea comportamentelor la sfârșitul preșcolarității, vor fi abordați toți itemii comportamentali, respectiv toate comportamentele. *Cadrul didactic este acela care va face selecția activităților atât pentru evaluarea inițială cât și pentru activitățile de învățare relevante pentru copiii pe care îi coordonează, în procesul de învățare care urmează. În această selecție, cadrul didactic va lua în considerare o multitudine de variabile: vârsta copiilor, resursele existente în grădiniță, resursele de care dispun familiile copiilor acasă, precum și particularități individuale care impun o abordare diferențiată sau individualizată.*

În cadrul acestui document, pornind de la specificul nivelului de învățământ preșcolar în care se operează cu *comportamente* în loc de *competențe specifice*, cu *domenii de dezvoltare* (care sprijină învățarea centrată pe copil prin activități pe domenii experiențiale, pentru dezvoltare personală și activități liber-alese) în loc de *competențe generale*, cu *domenii experiențiale* – corespondente *ariilor curriculare*, și unde constatăm *absența unor conținuturi prescrite și libertatea cadrului didactic* de a le aborda integrat sau disciplinar pentru achiziționarea comportamentelor de sfârșit de ciclu preșcolar, am adoptat un demers relativ diferit (comparativ cu celelalte niveluri de studiu).

RECOMANDĂRI DIN PERSPECTIVA CURRICULUMULUI SCRIS⁴

ANALIZA DE DOCUMENTE la nivel de sistem pentru nivelul preșcolar va cuprinde:

- Curriculumul pentru educație timpurie 2019, care reprezintă curriculum scris
- Scrisoarea metodică 2019⁵ care orientează modul de implementare a acestuia
- Planificarea calendaristică pentru anul școlar 2019–2020.

Recomandăm profesorilor debutanți să reia lectura acestor documente, împreună cu documentul *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani* pentru o analiză de situație riguroasă.

DEFINIREA CONTEXTULUI ÎNVĂȚĂRII, ÎN SPECIAL PENTRU GRUPELE PE CONTINUITATE⁶

Recomandăm cadrelor didactice să înceapă procesul de analiză prin reflectarea asupra **modului în care a fost organizată continuarea învățării la distanță și gradul de participare al copiilor la programul propus în perioada 11 martie – 12 iunie 2020 la nivelul grupei preșcolare.**

Fiecare cadru didactic este încurajat să reflecteze atât individual, dar și în pereche cu colega/colegul de grupă, precum și în echipa extinsă a grădiniței, împreună cu directorul unității, pentru a realiza o analiză de situație fundamentată pe rezultatele și lecțiile învățate după data de 11 martie 2020, în vederea pregătirii începerii anului școlar 2020-2021.

Acest proces de reflecție poate să cuprindă analiza unor aspecte care țin de procesul didactic:

- forma de continuare a învățării acasă după data de 11 martie la nivelul grupei
- numărul copiilor, din totalul celor înscriși, care au participat la activitățile propuse și au continuat învățarea acasă
- strategiile prin care a crescut implicarea și numărul copiilor care au participat constant la experiențele de învățare propuse
- experiențele de învățare predominante
- domeniile de dezvoltare/comportamentele adresate prioritar prin experiențele de învățare propuse
- gradul de acompaniere a copiilor de către părinți/de implicare a părinților în perioadele: 11 martie – 21 aprilie, 22 aprilie – 15 mai, 16 mai – 12 iunie
- activitățile predominante derulate de părinți cu copiii lor
- dificultăți întâmpinate de părinți în acompanierea copiilor în anumite domenii/în achiziția anumitor concepte.

Datele colectate pot fi completate cu informații de la părinții copiilor, în grupele pe continuitate (actualele grupe mijlocii sau mari). Un eventual chestionar pentru părinți poate să surprindă reflecțiile acestora asupra continuării învățării acasă. O altă modalitate de a obține aceste informații poate fi aceea de a organiza o întâlnire de tip focus grup (desfășurată folosind o platformă sincron), vizând:

- aprecierea eficienței continuării învățării acasă în cazul copilului preșcolar:
  - *Ce activități/experiențe ați putut desfășura cu preșcolarul?*
  - *Ce efecte vizibile/rezultate pentru dvs. a avut învățarea acasă?*

⁴ Curriculum scris are caracter oficial și se regăsește în documentele publice, programe, planuri cadru.

⁵ http://ismb.edu.ro/documente/invatamant/prescolar/2019/adresa_MEN_38407_01_10_2019.pdf

⁶ Grupele pe continuitate sunt grupele mici din anul școlar trecut și care au devenit grupe mijlocii în anul 2020 - 2021, respectiv grupele mijlocii devenite grupe mari.

- forma de acompaniere a copilului:
  - *Ați acompaniat copilul la întâlnirile pe platforme sincron?*
  - *Ați explicat copilului sarcinile de lucru/experiența de învățare sugerată de educatoare?*
  - *Ați adaptat sugestiile educatoarei? Dacă da, în ce fel?*
- beneficii versus provocări:
  - *Ce ați observat la copilul dvs. în această perioadă?*
  - *Ce beneficii a avut continuarea învățării acasă?*
  - *Care au fost cele mai mari provocări? Cum le-ați depășit?*
  - *Ce adaptări ar fi necesare pentru continuarea învățării acasă într-o situație similară?*

ANALIZA PLANIFICĂRII SEMESTRIALE; ANALIZA PLANIFICĂRILOR DIN PERIOADA 11 martie–12 iunie 2020

Analiza planificării anuale pentru anul școlar 2019–2020 poate să se realizeze prin reflectarea asupra următoarelor aspecte:

- Ce proiecte anuale au fost continuate/derulate online/la distanță?
- Ce comportamente/finalități au fost urmărite?
- În ce măsură comportamentele au fost însușite/achiziționate de copii?
- Cum s-a realizat evaluarea continuă/sumativă?
- Pe baza căror dovezi se poate aprecia gradul de asimilare a anumitor comportamente?
- Ce comportamente au fost insuficient asimilate de copii?
- Ce aspecte reflectă *Fișele de apreciere a progresului copilului la sfârșitul anului școlar* completate?
- Pentru copiii care nu au fost acompaniați de părinți să parcurgă sugestiile propuse de educatoare, au existat alte soluții de continuarea învățării?
- În ce măsură ați reușit să transferați exersarea comportamentelor vizate de diferite activități de limbaj sau matematice, activități practic-gospodărești, plastice, muzicale, de mișcare, propunând învățarea în alte contexte relevante?

Răspunsurile la toate aceste întrebări au rolul de a oferi o imagine cât mai completă/relevantă a situației și urmează a fi corelate cu informațiile obținute prin evaluarea inițială, pentru a defini:

- comportamentele insuficient achiziționate de copii
- tipurile de activități de învățare care pot fi propuse pentru a dezvolta comportamentele care nu au fost achiziționate.

EVALUAREA INIȚIALĂ, EVALUAREA CONTINUĂ ȘI EVALUAREA SUMATIVĂ

- Nivelul preșcolar promovează evaluarea continuă, având la bază comportamentele.
- Pentru nivelul preșcolar propunem **organizarea evaluării inițiale pentru o perioadă care poate depăși cele 2 săptămâni alocate prin tradiție la începutul anului școlar** pentru realizarea unei evaluări inițiale temeinice și realizarea planificării pe baza rezultatelor evaluării (2-4 săptămâni)⁷.

⁷ Timpul destinat evaluării inițiale poate fi diferit la o grupă pe continuitate (unde 2-3 săptămâni pot fi suficiente), față de grupele mici (unde se pot aloca 3 -4 săptămâni dat fiind procesul de adaptare al copiilor). <https://www.stepbystep.ro/programe/pedagogie-prietenosa-abordari-in-context-pandemic/>.

- Recomandăm ca evaluarea inițială să se realizeze pe baza *Fișei de apreciere a progresului* care **va fi completată la momentul septembrie 2020 pentru fiecare copil⁸** urmărind gradul de achiziție pentru fiecare item comportamental:
  - A: comportament atins
  - D: comportament în dezvoltare
  - NS: comportament care necesită sprijin.
- Evaluarea inițială va asigura o radiografie a nivelului copiilor de 3/4/5 ani care urmează să frecventeze grădinița începând din septembrie 2020. Pornind de la completarea *Fișei de apreciere a progresului*, educatoarea/echipa de educatoare întocmește **caracterizarea grupei**, definind **comportamentele pe care le va aborda prioritar, realizând un demers diferențiat** (de exemplu, pentru copiii care nu au continuat în nicio formă învățarea după data de 11 martie, copiii care au fost susținuți insuficient de adulții care i-au acompaniat, copiii care au reușit să parcurgă sarcinile de învățare propuse cu achiziții corespunzătoare), și totodată **individualizat**.
- Evaluarea inițială joacă un rol important pentru a informa părinții în susținerea și stimularea dezvoltării copilului. Astfel, rezultatele evaluării inițiale trebuie discutate cu părinții (prin întâlniri față în față sau folosind platforme online). Este nevoie ca educatorii să adreseze orice interes/nevoie de învățare/dezvoltare a copiilor în parteneriat cu părinții acestora/adulții de referință, dar și cu alți profesioniști relevanți la nivelul grădiniței sau al comunității (logoped, consilier școlar, mediator școlar, mediator sanitar, acolo unde este cazul).
- Atât în cazul evaluării inițiale, cât și al evaluării continue și sumative, **recomandăm renunțarea la fișele de lucru**.
- Evaluarea inițială va fi realizată sub forma unor sarcini de lucru sau aplicații în cadrul unor activități diverse, care să vizeze toate domeniile de dezvoltare, pe baza observării, atât în format față în față, cât și la distanță (dacă este cazul).
- Completarea și analiza fișelor de observare vor evidenția itemii comportamentali în dezvoltare sau comportamentele unde copiii au nevoie de susținere (evaluare diagnostică) și care vor constitui punctul de plecare pentru planificarea activităților anului școlar 2020-2021.
- În acest document sunt propuse **exemple de activități pentru evaluarea gradului în care itemii comportamentali sunt realizați de copii**, precum și idei pentru abordarea diferențiată și individualizată. Dat fiind curriculum integrat pentru nivelul preșcolar, fără conținuturi prescrise pentru fiecare grupă de vârstă, a ritmului diferit al fiecărui copil, ca și diferențele în achizițiile comportamentelor din fiecare domeniu de dezvoltare, dar și existența grupelor combinate în multe grădinițe, am optat pentru o prezentare graduală a exemplelor de activități, astfel încât cadrul didactic să le poată selecta și combina pe acelea care răspund cel mai bine nivelului de dezvoltare, vârstei și interesului copiilor din grupă, precum și specificului grădiniței/ comunității.

FIȘA DE APRECIEREA PROGRESULUI CU EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI AFERENTE

⁸ Pentru preșcolarii care vin pentru prima dată la grădiniță, evaluarea inițială la intrarea în grădiniță este înregistrată în Fișa de progres, verificând toți itemii comportamentali corespunzători. Pentru copiii de grupă mijlocie, evaluarea inițială poate fi considerată o evaluare intermediară dacă luăm în considerare faptul că evaluarea se face în trei momente pe parcursul preșcolarității (la debut, pe parcurs, la finalul grupei mari). La preșcolarii mari, de asemenea, această evaluare poate fi prima sau a doua înregistrare intermediară a progresului copilului.

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI PENTRU REALIZAREA EVALUĂRII ÎNȚIALE PE BAZA INDICATORILOR COMPORTAMENTALI CUPRIȘI ÎN FIȘA DE APRECIERE A PROGRESULUI INDIVIDUAL AL COPILULUI, ÎNAINTE DE INTRAREA ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

I. Domeniul: DEZVOLTAREA FIZICĂ, A SĂNĂTĂȚII ȘI IGIENEI PERSONALE		Aspecte de reținut
<p><i>Poziționează corpul și membrele în mod corespunzător pentru a imita ceva sau pe cineva ori pentru a executa o mișcare (a prinde o minge, a arunca ceva etc.)</i></p>	<p>Poziționarea corespunzătoare a corpului și membrilor:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Implicarea copiilor în efectuarea exercițiilor fizice (respirație/inspirație, ținută corporală corectă) pentru diferite segmente ale corpului (cap și gât, trunchi și abdomen, membre superioare și inferioare) ● Efectuarea mișcărilor de mers, alergare și săritură, păstrând poziția corectă a corpului și membrilor. <p>Imitarea unor mișcări:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Imitarea mersului piticului, uriașului, berzei, ursului, săritura iepurașului, broscuței, cangurului ● Efectuarea mișcărilor de dans, a unor mișcări corporale sugerate de versuri și cântece. <p>Executarea diferitelor tipuri de mișcări:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Trasarea liberă a unor elemente grafice (linii drepte, linii curbe) în jocurile la nisip, la masa luminoasă, pe hârtie ● Jocuri de mișcare pentru mers/alergare în ritm diferit ● Transportarea diferitelor obiecte, jucării în sala de grupă/în curte ● Prinderea/aruncarea/lovirea cu piciorul a mingii. <p>Unde? ADP, ALA, ADE, R⁹</p> <p>Cum? Complex de exerciții fizice (5-6), care vizează principalele grupe musculare, efectuate în succesiune.</p> <p>Exerciții fizice care se execută în ordinea stabilită și cu ritm asemănător, pe fond muzical (<i>Păpușa face gimnastică, Rândunica își întinde aripile, Roata mică, roata mare</i>).</p> <p>Jocuri de mișcare (<i>Căluțul în frâu, Trenul prinde viteză, Atinge clopoțelul!, Ajută-ți colegul!, Mingea prin tunel, Mingea la poartă, Campionii, Sportivii</i>).</p> <p>Jocuri de imitare (<i>Mergi la fel ca mine!, Piticii și uriașii, Vrăbiuțe și iepurași</i>).</p> <p>Jocuri pantomimă. Copiii, în ritm de mers, execută diferite mișcări, gestică, adoptă diferite poziții estetice, expresive, care sugerează diferite acțiuni (<i>În excursie, Jocuri de copii etc.</i>).</p>	<p>În funcție de stimularea de care au beneficiat, se va insista pe execuția corectă a exercițiilor de respirație/inspirație. Exerciții fizice pentru brațe și picioare. Exerciții fizice pentru segmentele corpului în ritmul cerut.</p> <p>Mers liber. Mers cu diferite mișcări ale brațelor.</p> <p>Tipuri diferite de mers, de la simplu la complex. Mișcări sugerate de dans sau personaje din povești.</p> <p>Trasarea unor linii prin mișcări libere. Scrierea unor semne grafice păstrând modelul dat.</p> <p>Alergare liberă pe loc, alergare ușoară în linie dreaptă, cu diferite mișcări ale brațelor.</p>

⁹ ADP: activități pentru dezvoltare personală, ALA: activități liber alese, ADE: activități pe domenii experiențiale, R: rutine

	<p>Jocuri cu text și cânt (<i>Câte unul pe cărare, Podul de piatră, Gâștele vesele, Fluierul etc.</i>).</p> <p>Jocuri pentru motricitate fină (<i>Trasăm linii, Desenăm, colorăm cercuri etc.</i>).</p>	<p>Apucarea și prinderea mingii. Lovirea mingii către un punct anume, cu oarecare precizie.</p>
<p>Își pune singur pantofii și își leagă șireturile/se îmbracă și se dezbracă singur</p>	<p>Efectuarea independentă a descălțării/încălțării:</p> <ul style="list-style-type: none"> Dezlegarea/legarea șireturilor, deschiderea/închiderea fermoarelor încălțăminte, descălțarea/încălțarea. <p>Realizarea independentă a dezbrăcării/îmbrăcării:</p> <ul style="list-style-type: none"> Descheierea/încheierea nasturilor/fermoarelor, dezbrăcarea/îmbrăcarea hainelor. <p>Unde? ADP, primirea/plecarea copiilor</p> <p>Cum? Exerciții (<i>Învăț/Pot să mă descălț/încălț, Știu să-mi ordonez hainele</i>). Convorbiri (<i>Cum ne îmbrăcăm toamna?, Cum ne așezăm în ordine hainele și încălțăminte?</i>).</p> <p>Joc (<i>Îmbrăcăm/dezbrăcăm păpușile etc.</i>).</p>	<p>Închiderea nasturilor, fermoarelor, capselor. Îmbrăcarea, dezbrăcarea, încălțarea, descălțarea și ordonarea lucrurilor.</p> <p>Denumirea obiectelor de îmbrăcăminte adecvate anotimpului.</p> <p>Ordonarea hainelor și încălțăminte în locurile potrivite.</p>
<p>Demonstrează conștientizarea simțurilor în acțiuni (recunoaște obiecte ascunse prin pipăit, fără să le vadă, execută mișcări la auzirea unor comenzi, recunoaște mirosuri etc.)</p>	<p>Identificarea stimulilor din mediu prin intermediul simțurilor:</p> <ul style="list-style-type: none"> Utilizarea simțurilor (văz, auz, gust, miros, pipăit). <p>Efectuarea unor mișcări pe baza unor comenzi, exersând simțurile:</p> <ul style="list-style-type: none"> Schimbarea poziției corporale la comanda educatoarei, antrenând simțurile (auzul, văzul), opțional, utilizând un fond muzical. <p>Unde? ALA, ADP, ADE</p> <p>Cum? Jocuri senzoriale: <i>Ce ai gustat?</i> (dulce, amar, acru, sărat/ fructe, legume), <i>Săculețul fermecat, Ghicește mirosul!</i> (fructe, legume, produse de igienă), <i>Spune cum este!</i> (cald, rece), <i>Ghicește culoarea!</i> (roșu, albastru, galben, verde), <i>Cine te-a strigat?</i> (timbrul vocal al colegilor din grupă), <i>La ce am cântat?</i> (timbrul instrumental tobă, fluier).</p> <p>Jocuri muzicale (<i>Bate vântul, Răspunde cântând!, Mergi cum îți cânt!, Fă mișcarea pe care o auzi! etc.</i>).</p> <p>Jocuri cu text și cânt (<i>Iepurașul Țup, În pădure</i>).</p>	<p>Diferențierea gustului unor alimente dulci sau acre.</p> <p>Diferențierea texturii obiectelor tari sau moi, a mirosului alimentelor, produselor cosmetice, diferențierea timbrului vocal al persoanelor din mediul apropiat.</p> <p>Dans împreună cu adultul.</p> <p>Dans cu schimbarea ritmului, direcției la semnale (sunete, culori).</p>
<p>Demonstrează independență în igiena personală (se spală și se șterge singur pe mâini, își acoperă gura cu mâna când strănută, când tușește, folosește</p>	<p>Aplicarea deprinderilor de igienă personală:</p> <ul style="list-style-type: none"> Spălarea independentă, ori de câte ori este nevoie, cu apă și săpun, folosirea șervețelilor pentru mâini sau atunci când tușește, strănutul în pliu cotului, folosirea independentă a toaletei. <p>Unde? ADP, ALA, ADE</p> <p>Cum? Exerciții (<i>Apa și săpunul sunt prietenii curățeniei, Cum folosești șervețelul și batista?, Știi să mă folosești corect?</i>).</p>	<p>Identificarea produselor de igienă personală.</p> <p>Descrierea modului de utilizare a produselor de igienă personală.</p> <p>Spălarea mâinilor, feței. Utilizarea produselor de</p>

<p><i>independent toaleta, folosește batista etc.)</i></p>	<p>Jocuri de rol (<i>La medic, La farmacie</i>). Jocuri cu păpuși/marionete (<i>Maricica învață despre prietenii curățeniei, Doctorița Plușica ne învață cum să ne păstrăm sănătatea</i>). Convorbiri (<i>Reguli de igienă la servirea mesei, Cum ne apărăm de virusuri, bacterii, microbi?</i>).</p>	<p>igienă, utilizarea toaletei cu/ fără sprijin.</p> <p>Respectarea regulilor de igienă necesare la servirea mesei (spălatul mâinilor, folosirea șervețelului etc.). Servirea independentă a mesei cu respectarea regulilor specifice.</p>
<p><i>Demonstrează cunoașterea regulilor de siguranță în jocul simbolic</i></p>	<p>Recunoașterea regulilor de siguranță personală și colectivă:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Implicarea copiilor în identificarea semnelor și simbolurilor unor reguli de protecție față de pericolele posibile în sala de grupă, acasă, pe stradă (semnale luminoase, indicatoare, semne de circulație, numărul de urgență 112). <p>Aplicarea regulilor de siguranță personală și colectivă:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Respectarea regulilor de siguranță și de protecție în jocuri simbolice/jocuri de rol/jocuri de simulare/în situații reale; interpretarea diferitelor roluri pentru rezolvarea unor situații problematice, de risc, analizarea situațiilor apărute, a consecințelor posibile și modalităților de protecție și evitare (accidente casnice sau pe stradă, cu animale de companie, interacțiuni cu persoane necunoscute). <p>Unde? ALA, ADP Cum? Lecturi după imagini (<i>Citim semne și simboluri, Reguli, Micii pietoni, Strada nu e loc de joacă, Cum circulăm?, Unde ne jucăm?</i>). Convorbiri (<i>Spune ce reprezintă!, Ce e bine, ce e rău, Roboții de bucătărie nu sunt jucării pentru copii, Ce știm despre curentul electric?, Ce fac în caz de inundație, incendiu?</i>). Jocuri simbolice/de rol/de simulare (<i>La magazin, Pe stradă etc.</i>).</p>	<p>Identificarea semnelor de protecție față de pericole în sala de grupă și acasă. Respectarea regulilor de comportare pe stradă, în transportul public, în locuri publice.</p> <p>Aplicarea regulilor de siguranță și protecție, de comportament în diferite situații. Analizarea consecințelor nerespectării regulilor.</p>
<p>II. Domeniul: DEZVOLTAREA SOCIO-EMOȚIONALĂ</p>		
<p><i>Urmează indicațiile adulților în ceea ce privește comportamentul adecvat în anumite situații</i></p>	<p>Respectă regulile adecvate în diverse situații sociale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Observarea interacțiunii copilului cu adulții din preajma lui (părinți, bunici, personal didactic și nedidactic): nu întrerupe conversația, răspunde la întrebări, ajută. • Jocuri de rol pentru înțelegerea lumii înconjurătoare (familia nucleară și extinsă), mediul social și educațional (grădinița) și exersarea regulilor de conviețuire socială. 	<p>Aspecte de reținut:</p> <p>Jocuri cu sprijin privind interacțiunea preșcolarului cu persoane noi: <i>Primim un coleg nou la grădiniță, Ne reamintim numele adulților care ne ajută.</i></p>

	<ul style="list-style-type: none"> Jocuri dirijate în grupuri mici în care educatoarea va urmări respectarea regulilor pentru prevenirea răspândirii virusului SARS-CoV 2: spălatul pe mâini 20 de secunde, păstrarea distanței fizice, păstrarea în ordine a materialelor pe care le folosesc individual în cutiile personale (creioane, markere): <i>Cum am grijă de mine? Cum am grijă de lucrurile mele?</i> Activități pentru identificarea gradului de independență în a avea grijă de propria persoană și de mediu: www.stepbystep.ro/programe/impreuna-online-puternici-offline/cresc-responsabil-ghid-step-by-step/ Povestire în lanț la care fiecare copil contribuie pe rând: <i>Să compunem povestea grupei noastre despre respectarea regulilor în cazul unor situații de urgență: Sănătos și în siguranță.</i> Observarea comportamentului copilului în jocuri și rutine având ca scop identificarea abilităților acestuia privind comportamente adecvate în anumite situații (vorbit pe rând, folosirea în comun a materialelor, așteptarea rândului). <p>Exemple de jocuri:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Roșu-verde.</i> Explicați copilului că veți adresa o întrebare la care veți răspunde amândoi. În momentul în care veți pune pe masă o bulină roșie, veți răspunde deodată și veți vorbi amândoi în același timp. În etapa următoare, veți pune pe masă o bulină verde și fiecare va răspunde pe rând. Întrebați copilul cum s-a simțit în ambele variante, când a înțeles și când s-a făcut înțeles mai ușor. Invitați copilul să vorbească despre cât de dificil poate fi să-ți aștepti rândul. <i>Pe locuri fiți gata, stop!</i> Abilitatea de așteptare a rândului include comportamentul de ascultare. Invitați copiii să urmărească cu degetele în timp ce citiți povestea preferată. Ei trebuie să se oprească imediat ce întrerupeți lectura. Opriți-vă, de exemplu, în mijlocul unei propoziții. Cei mici trebuie să aștepte și să asculte. <i>Lotto, Memo game, Cercuri pe suport.</i> <p>https://proedukat.files.wordpress.com/2011/09/comunicarea-timpurie-si-asteptarea-randului.pdf</p> <p>Unde? ADP (Întâlnirea de dimineață, rutine), ADE (DȘ/DOS/DEC¹⁰), ALA (dimineața/ după-amiaza).</p>	<p>Activități în grupuri mici care presupun recunoașterea și aplicarea regulilor în vederea protejării împotriva răspândirii virusului SARS-CoV 2: citire de imagini, vizionarea de filme scurte despre protecția personală și a celorlalți, lectura unor povești pe această temă: <i>Tu ești eroul meu</i></p> <p>www.unicef.org/romania/ro/rapoarte/tu-esti-eroul-meu</p> <p>Coronavirus pe înțelesul copiilor</p> <p>https://corintjunior.ro/corona-virus-pe-intelesul-copiilor.html</p>
--	--	---

¹⁰ Domenii experiențiale: DOS (Domeniul Om și societate), DȘ (Domeniul Științe), DEC (Domeniul Estetic și creativ), DP (Domeniul Psiho-motric), DLC (Domeniul Limbă și comunicare)

	<p>Cum? <i>Observarea copiilor în situații diverse, jocuri de rol, activități de dezvoltare personală de grup, activități de consiliere cu părinții, convorbiri, lecturi după imagini, dramatizări prin alegerea liberă de către copii a personajelor.</i></p>	
<p>Interacționează, din proprie inițiativă, cu copiii apropiați ca vârstă, în diferite contexte</p>	<p>Se alătură în joc unui grup de copii</p> <ul style="list-style-type: none"> • Observarea sistematică a comportamentului copilului în diferite situații prin tehnici de înregistrare a datelor: înregistrări factuale și înregistrări narative (de tip jurnal). • Inițiază dialog cu alți copii. • Inițiază jocuri cu alți copii. • Observarea sistematică în diferite contexte dacă preșcolarul: <ul style="list-style-type: none"> – cunoaște numele unor colegi și îi strigă în cadrul jocurilor – cunoaște numele colegilor cu care preferă să se joace – cunoaște numele colegilor din grupă, dar nu îi strigă pe nume. <p>Cooperează cu ceilalți în joc și în rezolvarea unei sarcini</p> <ul style="list-style-type: none"> • Observarea sistematică a comportamentului copilului în diferite situații utilizând liste de control/verificare • Folosirea cuvintelor prin care cere lucruri de care are nevoie: <i>Te rog să-mi dai, Ți mulțumesc pentru că mi-ai dat jucăria ta.</i> • Activități în perechi sau în grupuri mici prin care educatoarea va observa dacă preșcolarul: se joacă în jocul <i>De-a...</i> cu alți copii, împarte obiectele lui și își așteaptă rândul într-o situație. • Realizarea de desene: <i>Cine sunt eu; Prietenul meu cel mai bun; Jucăria preferată; Jocul preferat.</i> <p>Unde? ADP (întâlnirea de dimineață, rutină), ALA, ADE (DȘ/DOS/DEC).</p> <p>Cum? <i>Observarea copiilor în situații diverse, jocuri de rol, activități de dezvoltare personală de grup în parteneriat consilier școlar - educatoare, activități de consiliere cu părinții, convorbiri.</i></p>	<p>Jocuri în diade în care se inițiază un dialog scurt pe diferite teme: <i>Ne jucăm împreună, Vreau și eu să construiesc cu tine</i></p> <p>Inițierea unor scurte conversații cu teme de cunoaștere prin care educatoarea urmărește dacă preșcolarul reușește să asculte și să vorbească cu alți copii: <i>Vreau să te cunosc! Vrei să fii prietenul meu?</i></p> <p>Jocuri în grupuri mici prin care educatoarea urmărește dacă sunt fixate comportamentele pozitive de întrajutorare astfel încât copiii să fie motivați să le repete, iar pe viitor să le identifice singuri.</p>
<p>Își adaptează comportamentul în funcție de regulile diferitelor situații (vorbește în șoaptă când intră la bibliotecă, sau când merge la muzeu etc.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Inițierea de jocuri de rol în grupuri mici în care educatoarea urmărește dacă preșcolarul cunoaște regulile în diferite contexte: <i>La bibliotecă, La muzeu, La aniversare, La teatru, La magazinul de jucării, La cofetărie.</i> • Jocuri didactice (cu scop de observare a comportamentelor copiilor, reactualizare și învățare): <i>Cum ne comportăm la teatru?, Cum ne comportăm la ziua unui prieten?, Ce facem la dentist? Ce facem la cabinetul medical?</i> 	<p>Jocuri de rol cu recuzită în care copiii reconstituie situații de viață concrete (<i>La doctor, La concert</i>).</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Activități în perechi sau în grupuri mici prin care educatoarea observă dacă preșcolarul cunoaște regulile grupei/regulile de siguranță personală și consecințele încălcării acestora. • Activități prin care educatoarea observă dacă preșcolarul acceptă și respectă regulile de conviețuire în grup: reguli de politețe (salut, mulțumiri), disciplină (folosirea vocii de interior/exterior), igienă (rutina de spălat pe mâini în multiple situații), sprijin (acordarea ajutorului către colegi, educatoare, solicitat sau la inițiativa personală), ascultare (în timpul activităților, al rutinelor). • Inițierea și implicarea în activități gospodărești (să spele jucăriile, să se implice la transportarea obiectelor/lucrurilor). • Activități de identificare a gradului de autonomie personală: implicarea copilului la aranjarea mesei, strânsul jucăriilor, gătit, grădinarit. <p>Unde? ADP (întâlnirea de dimineață, rutine), ALA, ADE (DȘ/DOS).</p> <p>Cum? <i>Observarea copiilor în situații diverse, jocuri de rol, activități de dezvoltare personală de grup în parteneriat consilier școlar-educatoare, activități de consiliere cu părinții, convorbiri.</i></p>	
<p>Își spune corect numele, prenumele, vârsta, luna, ziua, orașul și țara în care s-a născut</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Observarea sistematică a copilului în dialog ghidat de educatoare sau în interacțiuni libere, jocuri în grupuri mici dacă acesta are cunoștințe legate de propria persoană și despre alții. Își cunoaște numele, prenumele, vârsta, (data nașterii, luna, ziua), orașul și țara în care s-a născut, adresa, numărul de telefon (informații corelate cu vârsta preșcolarului). • Jocuri didactice cu scop de a identifica dacă preșcolarul răspunde și formulează întrebări referitoare la identitatea personală (familie, limbă vorbită, cultură, caracteristici fizice personale și ale celorlalți). <p>Unde? ADP (întâlnirea de dimineață, rutine), ALA, ADE (DȘ/DOS)</p> <p>Cum? <i>Observarea copiilor în situații diverse, jocuri de rol, activități de dezvoltare personală de grup în parteneriat consilier școlar - educatoare, activități de consiliere cu părinții, convorbiri.</i></p>	<p>Sprijiniți copiii să învețe datele lor de identitate în activități individuale/în perechi sau în grup mic, utilizând: ecusoanele cu numele copiilor, panoul familiei din spațiul clasei, panoul cu datele importante ale membrilor grupei (zilele de naștere).</p>
<p>Împărtășește celorlalți (copii, adulți din anturajul propriu) trăirile/emoțiile sale și reacționează adaptativ la contexte sociale variate</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jocuri pentru dezvoltarea inteligenței emoționale prin care educatoarea identifică modul în care preșcolarii reacționează, ca de exemplu <i>Tehnicile DoE</i> adaptate pentru preșcolari (identificarea abilităților copiilor de a-și cunoaște, a-și defini propriile sentimente, mai ales oral, de a-și exprima sentimentele folosind mimica și gestica.) <p>https://eumoschool.eu/wp-content/uploads/eumoschool-guidelines-io3-ro.pdf</p>	<p>Jocuri de identificare și dezvoltare a abilităților de autoreglare: <i>își controlează exprimarea emoțiilor (mai ales în cazul tristeții, fricii, furiei); își</i></p>

	<p><i>Inteligența emoțională se învață</i> https://psihologpentrucopii.ro/2011/07/jocuri-de-dezvoltare-emotionala-pentru-copii/</p> <ul style="list-style-type: none"> Jocuri didactice de dezvoltare emoțională a preșcolarilor prin care educatoarea află dacă: copiii identifică, înțeleg emoțiile proprii și ale celor din jur și le pot verbaliza, percep schimbările corpului atunci când se manifestă emoțiile (expresivitatea ochilor, gesturile, ținuta); înțeleg stările emoționale proprii și ale celor din jur prin diverse metode: le evidențiază, le descriu prin cuvinte: <i>Redă dispoziția ta prin culoare; Descrie dispoziția prietenului tău; Descrie chipul și noi vom ghici; Modelează din lut pe cineva dintre noi, iar noi vom ghici; Cu care din cele trei fețe m-am uitat la tine?; Exprimă fără ajutorul mâinilor ceva...</i> Citire de imagini din cărți/reviste despre personaje care exprimă diferite emoții și reacționează adaptativ în contexte sociale diferite. Convorbiri despre eroii din povești/ basme și influența lor asupra altor personaje. Jocuri cu rol/dramatizări (alegerea liberă a personajelor) prin care copilul își manifestă emoțiile. De exemplu, copilul își alege rolul <i>caprei</i> (din povestea <i>Capra cu trei iezi</i>), iar educatoarea observă dacă alegerea îl face pe copil să-și exprime grija, compasiunea față de <i>iezi</i> sau rolul <i>fetei moșneagului</i> (din povestea <i>Fata babei și fata moșneagului</i>) manifestând răbdare, hărnicie. <p>Unde? ADP (întâlnirea de dimineață, rutine), ALA, ADE (DLC/DOS) Cum? <i>Observarea copiilor în situații diverse, jocuri de rol, activități de dezvoltare personală de grup în parteneriat consilier școlar-educatoare, activități de consiliere cu părinții, convorbiri.</i></p>	<p><i>controlează furia; verbalizează emoțiile adecvat.</i> Activități (cu/fără) sprijin de recunoaștere a emoțiilor de bază în situații simple, familiare; vizionarea unor secvențe din filme pentru copii, audierea unor povești consacrate, pentru identificarea și denumirea emoțiilor de bază ale personajelor (cocoșul supărat, iedul fricos, împăratul fericit).</p> <p>Jocuri cu sprijinul consilierului școlar de tipul <i>Roata emoțiilor</i>, pentru identificarea emoțiilor în diferite situații (<i>Cum m-am simțit?</i> Situații: prima zi de grădiniță, întâlnirea cu noii colegi, când este încurajat/apostrofât de părinți, sărbătorirea zilei de naștere, apariția unui nou membru în familie).</p>
<p>III. Domeniul: CAPACITĂȚI ȘI ATITUDINI ÎN ÎNVĂȚARE</p>		
<p><i>Formulează întrebări referitoare la schimbările din jur</i></p>	<p>Formularea și adresarea de întrebări despre schimbările observate în mediul înconjurător (în sala de grupă, în natură, în imagini cu fenomene din natură, la colegii de grupă, în timpul jocurilor)</p> <ul style="list-style-type: none"> Desfășurarea unor jocuri cu jetoane de tipul cauză-efect (în perechi sau cu adultul), în care copiii să formuleze întrebări cauzale despre lucruri, 	<p>Aspecte de reținut:</p> <p>Oferiți copiilor <i>obiecte interesante</i> pe care să le descopere (de exemplu: binoclu, perforator, balanță</p>

	<p>fenomene (<i>Ce se întâmplă dacă ...? De ce plouă? Cum se formează ceața?</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Citirea unor imagini cu acțiuni care se desfășoară într-o anumită ordine (programul unei zile în grădiniță, momentele zilei, anotimpurile) care presupun formularea de întrebări care să îl ajute să descopere ordinea cronologică în care se desfășoară anumite evenimente (<i>Când venim la grădiniță? Până când ninge?</i>) ● Organizarea unor activități de observare în care copiii formulează întrebări adresate adultului sau colegilor, care să îl sprijine în cunoașterea lucrurilor și fenomenelor din mediul înconjurător (<i>Din ce este făcut? Ce culoare are? La ce folosește?</i>) ● Observarea copiilor în timpul activităților libere și a rutinelor zilnice pentru a constata ce întrebări pun în interacțiunea cu colegii sau cu adulții din jurul lor. <p>Unde? ADE, ALA, ADP</p> <p>Cum? Jocuri didactice: <i>Când se întâmplă?; Ce se întâmplă în anotimpul toamna?; Descrie tabloul!; Întâmplări din grădiniță.</i></p> <p>Utilizarea metodei active Explozia stelară (<i>copiii formulează întrebări pe o temă dată după modelul scris pe cele 5 stele: CE? CINE? UNDE? CÂND? DE CE?</i>).</p> <p>Jocuri de cooperare: <i>Ce vrei să știi despre colegul tău?; Ce vrei să știi despre ...</i></p> <p>Jocuri de masă cu jetoane: <i>Ce culoare are?; Când se întâmplă?; Ce urmează?</i></p> <p>Jocuri de rol: <i>De-a reporterul, De-a profesorul, Ghicește ce am ascuns etc.</i></p>	<p>etc). Aceste obiecte îi încurajează pe copii să se gândească de ce și cum funcționează lucrurile.</p> <p>Activități de experimentare în mediul înconjurător prin intermediul simțurilor care să îi determine pe copii să pună întrebări pentru a afla despre lucrurile care îi interesează.</p> <p>Activități, precum jocul cu apă, artă și muzică menite să ofere copiilor șansa să își dea seama cum funcționează lucrurile și să exploreze ce pot face cu obiectele sau instrumentele. Acest proces de descoperire îi poate stimula să adreseze multe întrebări noi.</p>
<p><i>Exprimă dorința de a învăța să realizeze anumite acțiuni de autoservire, să confecționeze obiecte, jucării sau să găsească informații despre subiecte de care este interesat</i></p>	<p>Confecționarea unor obiecte din diverse materiale</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Activități practice de confecționare a jucăriilor după model/schiță/desen https://www.pinterest.fr/pin/320177854736537273/, https://www.pinterest.fr/pin/194851121357748303/ ● Activități practice de confecționare de jucării din materiale reciclabile <p>Căutarea de informații care îl/o interesează în diverse surse</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Studierea de cărți, enciclopedii, reviste pentru a afla informații pe o temă. ● Căutarea de informații pe calculator cu sprijinul adultului. ● Adresarea de întrebări către adulți și colegi pentru a afla o informație. <p>Integrarea unor informații aflate din cărți, enciclopedii, CD-uri educative în soluționarea unor probleme.</p>	<p>Jocuri de rol cu recuzită care ajută copiii să înceapă să înțeleagă lumea adulților, rolurile sociale (mamă, bucătar, doctor etc.), precum și interacțiunea socială. Îmbrăcarea diverselor costumații ajută la consolidarea aspectelor de îngrijire personală.</p>

	<p>Unde? ADP, ADE, ALA Cum? Jocuri de rol: <i>De-a gospodina, La restaurant, De-a mama, De-a bucătarul etc.</i> Activități practice: <i>Confecționarea de jucării utilizând diverse tehnici și materiale.</i> Activități pentru dezvoltare personală: <i>Singur(ă) mă spăl pe mâini, mă îmbrac</i> Bibliotecă: <i>Citire de imagini în cărți, reviste pentru copii; Construieste o carte despre plante, animale etc.; Ghicește ce se ascunde în desen (desen după puncte, cifre).</i> Jocuri de explorare în natură: <i>Cine găsește mai multe insecte?; Ce se află sub talpa mea?; Cunoaște copacii după nume.</i> Știință: <i>Lectură în enciclopedii, Povestește un lucru interesant despre o plantă, animal etc., Aranjează imaginile în ordine (ciclul de viață al insectelor, plantelor etc.).</i></p>	<p>Jocuri de explorare în natură continuate în sala de grupă prin căutarea de informații în cărți, enciclopedii, pe internet, despre lucrurile, fenomenele observate.</p> <p>Jocuri de identificare/explorare în natură a unor lucruri studiate înainte în sala de grupă.¹¹</p> <p>Căutarea unor informații în cărți, pe internet, CD-uri și prezentarea celor aflate în fața colegilor.</p>
<p><i>Face planul unei activități (din 3-4 pași) și îl pune în practică</i></p>	<p>Exprimarea verbală a pașilor pe care îi face pentru anumite activități: <i>Cum mă spăl pe mâini? Cum construiesc un turn, o casă ...? Cum realizez un desen?</i> Verbalizarea unor acțiuni, activități realizate sau care urmează să le realizeze, întâmplări trăite sau imaginate. Unde? ALA, ADP, ADE Cum? ADP: Verbalizarea etapelor unor activități de îngrijire personală: spălatul pe mâini/pe dinți, aranjarea mesei, aranjarea patului când se trezește dimineața/după-amiaza etc. Jocuri de rol: <i>De-a arhitectii, De-a bucătarii, Creatorii de rețete etc.</i> Activități la alegere în care, în timpul jocului se adresează întrebări: <i>Și ce vei face? De ce ai avea nevoie? Ce vei face mai întâi? Și apoi? Crezi că ai tot ce îți trebuie? Ai timp suficient?</i> Construcții: <i>Alege 10 piese și realizează o construcție, Povestește cum ai lucrat.</i> Activități practice: <i>Confecționarea unui obiect din lut care presupune etape succesive: modelarea obiectului; uscarea lui (2-3 zile); vopsirea/pictarea obiectului; decorarea obiectului.</i> Activități de știință: realizarea unor experimente, ce presupun etape succesive de desfășurare pe o durată mai mare de timp (încolțirea semințelor, fabricarea</p>	<p>Adresarea de întrebări copiilor în timp ce lucrează pentru a descrie activitatea pe care o desfășoară.</p> <p>Discuții libere în care copiii să construiască planul mental pentru realizarea unor acțiuni simple și să îl verbalizeze. Treptat vor fi solicitați să proiecteze acțiuni tot mai complicate.</p> <p>Dictarea de către copil sau realizarea prin desen a indicațiilor pas cu pas ale modului de rezolvare a unei sarcini, ca pas fundamental al planificării.</p>

¹¹ La grupele mari și mijlocii

	<p>hârtiei https://www.educlass.ro/data/manuals/product_105868_sc234.pdf colorarea florilor cu colorant http://activitybox.ro/index.php/2017/08/21/experiment-stiintific-flori-albe-care-se-coloreaza/</p>	
<p><i>Se concentrează la o activitate 20 de minute, fără supervizare</i></p>	<p>Observarea sistematică a comportamentului copiilor în timpul activităților libere Observarea sistematică a comportamentului copiilor în timpul activităților cu sarcini stabilite de adult Unde? ALA, ADP, ADE Cum? Activități la alegere Jocuri de masă: <i>Puzzle, jocuri de exersarea memoriei de tip Memo etc.</i> Nisip și apă: <i>Realizarea unei activități pe o temă dată.</i> Știință, Bibliotecă: <i>Rezolvarea unor fișe de lucru.</i> Activități în echipă în cadrul activităților pe domenii experiențiale. Construcții: <i>Realizarea unei construcții după o schiță/desen.</i> Artă: <i>Realizarea unui desen, picturi, modelaj pe o temă.</i></p>	<p>Rezolvarea unor sarcini individuale, în pereche sau în grupuri mici fără suportul adultului.</p>
<p><i>Găsește forme și mijloace noi de exprimare a gândurilor și emoțiilor (prin muzică, desen, dans, joc simbolic)</i></p>	<p>Comunicarea cu ceilalți prin moduri diferite, în scopuri diferite și în contexte diferite. Utilizarea sau inventarea unor cântece, ghicitori care au legătură cu tema lecției. Exprimarea prin desen a emoțiilor și gândurilor. Exprimarea prin dans a emoțiilor și gândurilor. Unde? ALA, ADP, ADE Cum? Jocuri: <i>Mima, Ghicește cum se simte!</i> Jocuri de rol pe diferite teme: <i>De-a bucătarul, De-a cosmonautul etc.</i> Exerciții de simulare a unor situații: <i>Ce ai face dacă ai fi un copac, un fluture?</i> Activități plastice: <i>Desenează bucuria, tristețea, frica, furia. Ce culoare are bucuria, tristețea, frica, furia? Desenează o întâmplare când erai bucuros, trist..., Dar pentru prietenul meu.</i> Jocuri didactice: <i>Plapuma emoțiilor mele, Găsește soluția potrivită, Vânătoarea de comori, Pălăria magică pentru soluții.</i></p>	<p>Jocuri simbolice în care copiii experimentează roluri cunoscute (mama, tata) sau imaginate (super eroi)</p> <p>Activități în care copiii încearcă să transmită anumite gânduri și emoții prin interpretarea unor fragmente muzicale sau redarea unor sunete, prin mișcări și dans, prin desen.</p>

<p><i>Utilizează sau combină materiale și strategii în modalități noi pentru a explora sau rezolva probleme</i></p>	<p>Alegerea și utilizarea instrumentelor și materialelor adaptate la o situație, la acțiuni tehnice specifice (pliere, tăiere, lipire, asamblare, funcționare).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizarea unei construcții; construirea unor machete simple după planuri/schițe sau instrucțiuni de asamblare. • Utilizarea de tehnici și instrumente diverse în realizarea unor lucrări practice sau plastice (de exemplu: tehnica lipirii, tehnica îmbinării unor elemente componente, tehnica tăierii hârtiei). <p>Unde? ADE, ALA, ADP</p> <p>Cum? Activități practice: <i>Confecționarea unor obiecte din materiale reciclabile. Construcții din hârtie, spaghete, dopuri etc.</i></p> <p>Artă: <i>Realizarea de picturi cu instrumente neconvenționale: burete, piese de construcții, tacâmuri etc. Ce poți desena dintr-un cerc, pătrat, triunghi?</i></p> <p>Bucătărie, Construcții, Joc de rol: <i>Utilizarea unor obiecte în alt scop decât cel pentru care au fost realizate.</i></p> <p>Activități de știință: <i>Folosirea substitutilor unor obiecte în rezolvarea unor probleme (folosirea unor etaloane pentru a măsura, cântări). Integrarea unor informații aflate din cărți, enciclopedii, CD-uri educative în soluționarea unor probleme.</i></p>	<p>Oferirea unei varietăți de materiale de învățare pe care copiii le pot explora și cu care pot realiza diferite obiecte.</p> <p>Rezolvarea unei probleme fără utilizarea instrumentului adecvat (de exemplu, să taie hârtia fără foarfece) sau folosirea unui instrument într-un mod inedit (de exemplu folosirea unei furculițe/unui bețișor de curățat urechi pentru a picta). Aceste exerciții îi ajută pe copii să se concentreze pe funcția instrumentelor și descoperirea altor modalități de rezolvare a problemei.</p>
<p>IV. Domeniul: DEZVOLTAREA LIMBAJULUI, A COMUNICĂRII ȘI A PREMISELOR CITIRII ȘI SCRIERII</p>		<p>Aspecte de reținut:</p>
<p><i>Povestește un eveniment sau o poveste cunoscută, respectând succesiunea evenimentelor</i></p>	<p>Povestirea unor evenimente trăite recent</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povestirea de către copii a unor situații trăite recent; cu cine s-au jucat în curtea grădiniței, ce aparate/echipamente au folosit (accesând memoria de scurtă durată). • Reactualizarea unor evenimente, acțiuni care s-au întâmplat acasă, de pildă ce animale domestice au în ogradă/curte respectiv animale de companie, cum își petrec timpul când ajung acasă de la grădiniță, sau ce acțiuni desfășoară înainte de a ajunge la grădiniță (trezirea, spălarea, servirea micului dejun, îmbrăcarea), cum și-au petrecut sfârșitul de săptămână, cum s-a desfășurat o petrecere de aniversare. <p>Unde? ALA, ADP, ADE</p> <p>Cum? Convorbire, lectura educatoarei, audiere</p> <p>Repovestirea unor povești cunoscute</p>	<p>Povestirea liberă a unei întâmplări, a unui eveniment, a unei stări pe care le-a trăit copilul, în cadrul întâlnirii de dimineață, la Noutățile zilei sau pe Scaunul autorului¹²; Audierea unor texte literare pentru copii în momentele de relaxare;</p> <p>Repovestiri pe baza imaginilor a unor texte</p>

¹² Scaunul autorului este specific desfășurării activităților în alternativa educațională Step by Step.

	<ul style="list-style-type: none"> • Audierea unei povești folosind diverse suporturi; repovestirea pe bază de imagini, întrebări de sprijin; ordonarea secvențelor ilustrate dintr-o poveste cunoscută. • Crearea unor contexte de lucru cu cartea în care copiii să redescopere poveștile cunoscute și să le povestească colegilor (în grupuri mici), folosind pretexte diferite: prezentarea la microfon (emisiune radio), dramatizarea în cadrul Centrului de Joc de rol, citirea pe bază de imagini pentru alți colegi. <p>Unde? ALA, ADE Cum? Convorbire, lectura educatoarei, joc cu rol/dramatizare</p>	<p>literare, în cadrul activităților pe domenii experiențiale sau integrate.</p> <p>Jocuri de rol cu subiecte din viața cotidiană: <i>Familia mea, La grădiniță, În autobuz</i> în cadrul activităților liber-alese sau integrate.</p>
<p><i>Utilizează în vorbire acordul de gen, număr, persoană, timp</i></p>	<p>Valorizarea participării copiilor în discuțiile care îi privesc</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povestirea unor experiențe personale/ întâmplări petrecute la grădiniță/acasă/parc/spații de joacă. • Povestirea/repovestirea unor povești preferate de copii. • Exprimarea părerii copiilor cu privire la un anumit subiect/întâmplare. <p>Unde? În toate activitățile de învățare (ALA, ADP, ADE, R) Cum? Întâlnirea de dimineață, jocul liber, povestire, repovestire, memorizare, poveste creată, observare, lectură după imagini, convorbire, joc-exercițiu, joc didactic, jocuri pentru comunicare expresivă, jocuri pentru exersarea exprimării corecte din punct de vedere gramatical și lexical</p> <p>Verbalizarea acțiunilor întreprinse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Încurajarea copiilor să verbalizeze acțiunile întreprinse în acel moment sau trăite în diferite momente din viața lor cu ajutorul fotografiilor prezente în sala de grupă. • Încurajarea copiilor să utilizeze un limbaj adecvat diferitelor activități de învățare, să explice modul de realizare al produselor activității. <p>Unde? ALA, ADP, ADE Cum? Întâlnirea de dimineață, jocul liber, joc-exercițiu, joc didactic, jocuri pentru comunicare expresivă, jocuri pentru exersarea exprimării corecte din punct de vedere gramatical și lexical.</p> <p>Implicarea copiilor în jocuri în care accentul cade pe acordul de gen, număr, persoană, timp: <i>Eu spun una, tu spui multe, A, al, ai, ale cui sunt?</i> Unde? ADP, ALA, ADE, Cum? Întâlnirea de dimineață, povestiri, repovestiri, poveste creată, observare, convorbire, joc-exercițiu, joc didactic.</p>	<p>Descrierea nedirijată a unor activități pe care le realizează în casă (la masă, la baie, la culcare), în curte, pe stradă, la locurile de joacă sau în alte contexte, împreună cu familia, educatoarea sau prietenii, în cadrul activităților liber-alese, al jocului liber sau al activităților pe domenii experiențiale/integrate.</p> <p>Redarea firului logic al unei povești cunoscute, în activitățile pe domenii experiențiale sau integrate. Imaginarea și exprimarea verbală a unui alt final (pozitiv) pentru o poveste cunoscută;</p> <p>Jocuri-exercițiu de tipul: <i>Denumeste atâtea flori/animale/personaje din povești câte bomboane ai luat din cutie.</i></p>

<p>Utilizează în vorbire propoziții dezvoltate și fraze</p>	<p>Relatarea unor întâmplări din experiența personală</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Stimularea copiilor să își amintească și să povestească experiențe personale/întâmplări petrecute la grădiniță/acasă/parc/spații de joacă/vizite/aniversare, să organizeze jocuri de prezentare despre sine cu asocierea numelui și a unor calități/interese personale de tipul <i>Ce știi despre mine/noi?</i> ● Utilizarea propozițiilor dezvoltate pentru a comunica nevoi, idei, acțiuni, interese sau sentimente. ● Povestirea/repovestirea poveștii/ întâmplărilor preferate. ● Inițierea unor conversații cu ceilalți colegi, personalul grădiniței. <p>Unde? În toate activitățile de învățare (ALA, ADP, ADE, R)</p> <p>Cum? Întâlnirea de dimineață, jocul liber, povestire, repovestire, memorizare, poveste creată, observare, convorbire, joc-exercițiu, joc didactic, jocuri pentru comunicare expresivă, jocuri pentru exersarea exprimării corecte din punct de vedere gramatical și lexical.</p> <p>Verbalizarea acțiunilor întreprinse</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Exprimarea folosind cuvintele proprii a acțiunilor întreprinse în situații curente: ordinea în sala de grupă, aranjarea mesei, a bibliotecii. ● Utilizarea unui limbaj adecvat diferitelor activități de învățare. ● Relatarea în cuvinte proprii a unui anumit proces, a unor fenomene naturale sau experimente științifice. <p>Unde? În toate activitățile de învățare (ALA, ADP, ADE, R)</p> <p>Cum? Întâlnirea de dimineață, activități matematice, activități de mișcare, joc de rol, joc-exercițiu, joc didactic, jocuri pentru comunicare expresivă, jocuri pentru exersarea exprimării corecte din punct de vedere gramatical și lexical, activități de experimentare științifică, activități artistico-plastice.</p> <p>Exprimarea propriilor sentimente/opinii</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Argumentarea unor întâmplări/fenomene/fapte. ● Exprimarea verbală a trăirilor, sentimentelor. ● Descrierea unui produs al activității în mai multe propoziții secvențiale. <p>Unde? În toate activitățile de învățare (ALA, ADP, ADE, R)</p> <p>Cum? Întâlnirea de dimineață, jocul liber, observare, lectură după imagini, convorbire, joc-exercițiu, joc didactic, jocuri pentru comunicare expresivă, jocuri pentru exersarea exprimării corecte din punct de vedere gramatical și lexical, experimente științifice, activități artistico-plastice, activități psihomotrice.</p>	<p>Povestirea unei amintiri personale de când erau mai mici.</p> <p>Joc de rol – <i>Cum facem prezentările? Cum ne prezentăm unor necunoscuți?</i></p> <p>Joc - <i>Copilul de serviciu</i> – aranjarea mesei cu verbalizarea acțiunilor. Discuții libere inițiate în timpul mesei: <i>Despre ce putem vorbi când servim masa?</i></p> <p>Jocuri didactice – <i>Spune de ce? sau Când se întâmplă și de ce?</i> pentru justificarea unor acțiuni, reguli, decizii sau pentru argumentarea unor întâmplări și/sau fenomene științifice, desfășurate în cadrul activităților integrate/experiențiale sau liber-alese.</p>
--	---	--

<p><i>Stă și ascultă, în momente de lectură, fără să deranjeze, rămâne până la finalul ei</i></p>	<p>Participă la momente de lectură</p> <ul style="list-style-type: none"> • Audierea textelor prezentate în momentele de lectură desfășurate în sala de grupă, bibliotecă sau în aer liber. • Audierea unei povești folosind diverse suporturi. • Inițierea unor momente de lectură, prezentarea unor cărți pentru momentul de lectură, prin povestirea sau citirea de povești colegilor. <p>Unde? ALA, ADE, ADP Cum? Întâlnirea de dimineață, lectura educatoarei, audiție, momentul de lectură.</p>	<p>Lectura educatoarei – <i>Vrei să fii prietenul meu?</i> de E. Carle sau orice alte texte citite de educatoare în timpul momentelor de lectură, pentru a observa capacitatea de a urmări și înțelege textul citit. Repovestire – <i>Cartea mea preferată</i> – redarea de către copii a unei povești utilizând o carte adusă de acasă.</p>
<p><i>Recunoaște litere mari/mici de tipar și le pune în corespondență cu sunetul asociat</i></p>	<p>Recunoașterea literelor mari/mici de tipar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indicarea în diferite jocuri de recunoaștere a literelor mici și mari ale alfabetului, a literelor cuprinse în prenumele său ori a denumirii materialelor din grupă. • Compunerea prenumelui propriu din literele alfabetarului după/fără model de sprijin. • Manevrarea materialului utilizat în jocuri cu litere/jetoane cu litere/litere senzoriale pentru construirea unor cuvinte sau mesaje simple. <p>Unde? ALA, ADE Cum? Joc didactic, joc-exercițiu, jocuri de recunoaștere a literelor mari și mici de tipar, activități de alfabetizare.</p> <p>Recunoașterea sunetelor și punerea literelor în corespondență cu sunetul asociat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identificarea diferitelor sunete ale limbii în jocuri de atenție, jocuri-exercițiu, jocuri imitative, jocuri de pronunție, jocuri pentru discriminarea sunetelor componente ale cuvintelor: sunetul inițial, sunetul median, sunetul final. • Asocierea literei cu sunetul corespunzător. <p>Unde? ALA, ADP, ADE Cum? Jocuri pentru identificarea diferitelor sunete ale limbii, jocuri de atenție, jocuri-exercițiu, jocuri imitative, jocuri de pronunție, jocuri pentru discriminarea sunetelor componente ale cuvintelor: sunetul inițial, sunetul median, sunetul final.</p>	<p>Jocuri exercițiu: <i>Cu ce sunet începe/se termină cuvântul ?</i> (numele personal, al prietenului, al educatoarei, al părinților, alte cuvinte cunoscute), în cadrul activităților liber-alese sau experiențiale. Jocuri de masă: <i>Alege literele și scrie numele tău</i> (după model sau singur). Exerciții de scriere – <i>Scriem nume sau cuvinte!</i> (în nisip, făină), copierea cuvintelor după model la masa luminoasă sau pe fereastră.</p>
<p><i>Înțelege conceptul de scriere pentru</i></p>	<p>Recunoașterea unor cuvinte cunoscute de pe etichete familiare din sala de grupă/acasă</p>	<p>Activitate gospodărească: <i>Etichetăm lucrurile în sala de</i></p>

<p><i>comunicarea unei informații, a unui mesaj (etichetează lucrările, scrie scurte mesaje de felicitare etc.)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Identificarea prezenței mesajului scris în mediul apropiat. ● Etichetarea mediului apropiat prin asocierea imaginii cu cuvântul scris. ● Participarea copiilor la activități de scriere a denumirii diferitelor materiale didactice prezente la fiecare centru, a lucrărilor proprii. <p>Unde? ALA, ADE, R Cum? Joc-exercițiu, joc de recunoaștere, joc didactic, activități de familiarizare a copiilor cu organizarea mediului educațional, etichetarea lucrărilor realizate. Exersarea diferitelor modalități de comunicare grafică:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Scriere la masa luminoasă - copierea unor texte exersând diferite tipuri de scris. ● Scriere în făină/nisip/griș. ● Realizarea împreună cu copilul a unor mesaje pentru ceilalți membri ai familiei. ● Realizarea propriilor cărți pe teme de interes pe care să le illustreze, cu asistența adultului pentru a scrie autorul, titlul cărții. ● Identificarea literelor și citirea de cuvinte cu una, două silabe în jocuri cu litere/jetoane cu litere. <p>Unde? ALA, ADP, R Cum? Joc exercițiu, joc didactic, activități artistico-plastice, completarea calendarului naturii cu numele asistentului zilei, confecționarea de cărți.</p>	<p><i>grupă</i> – lipirea și asocierea etichetelor cu denumirea materialelor și jucăriilor pe etajere. Exemplu: <i>Creioane, Plastilină, Pensule, Hârtie colorată, Foarfece</i> etc. Citirea/consultarea zilnică a <i>Agendei zilei</i> prin asocierea imaginii cu textul scris și identificarea principalelor activități din ziua respectivă, în cadrul întâlnirii de dimineață. Joc didactic- <i>Caută și potrivește</i> – asocierea unui cuvânt cu imaginea corespunzătoare.</p>
<p>V. Domeniul: DEZVOLTAREA COGNITIVĂ ȘI CUNOAȘTEREA LUMII</p>		<p>Aspecte de reținut:</p>
<p><i>Grupează obiecte care întrunesc două criterii concomitent</i></p>	<p>Sortarea obiectelor după culoare și formă alcătuind grupe</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Participarea la jocuri didactice matematice pentru a exersa operații precum: sortare, gruparea obiectelor după unul sau două criterii, recunoașterea criteriului după care s-a format grupa, verbalizarea acțiunii. <p>Unde? ALA, ADP, ADE Cum? Joc didactic: <i>Așază-mă la locul meu</i>; Exercițiu cu material individual; Joc exercițiu: <i>Așază-mă în căsuța mea</i>; Rutină: <i>Să facem ordine la jucării!</i>; Construcții: <i>Piramida cu cuburi colorate</i>; Joc de rol: <i>Pregătim morcovi pentru iepurași</i>; Joc de rol: <i>Așezăm numai farfurile mici pentru masa piticilor</i>; Artă - modelaj: <i>Șirag de mărgele mari și mici!</i></p>	<p>Jocuri de grupare, cu sprijin, a obiectelor după un singur/mai multe criterii</p> <p>Activități de grupare, fără sprijin, a obiectelor la care observă că au o caracteristică în comun</p> <p>Jocuri de identificare și verbalizare, fără sprijin, a criteriilor după care au fost ordonate sau grupate unele obiecte/</p>

<p><i>Lucrează în grup pentru soluționarea unei probleme, utilizând strategiile dezvoltate de grup</i></p>	<p>Cooperarea cu ceilalți colegi pentru rezolvarea unei probleme/găsirea unor soluții</p> <ul style="list-style-type: none"> • Negocierea în vederea soluționării și căutarea sprijinului la alți copii sau adulți pentru a rezolva o problemă. • Explorarea mai multe căi de soluționare a unei probleme și alegerea celei mai optime. Jocuri de explorare individuală sau în grupuri mici a mai multor căi de soluționare a unei probleme și alegerea unei dintre ele. (Exemplu: <i>Rețele de lână</i> – grupa este împărțită în echipe. Echipele creează o rețea, folosind doar sfoara. După terminarea rețelei, copilul legat la ochi trebuie să desfacă rețeaua folosind doar instrucțiunile verbale ale colegilor de echipă.) <p>Unde? ALA, ADE Cum? Joc logic: <i>Cine aranjează corect?</i>; Joc didactic: <i>Grădina cu flori</i>; Construcții: <i>Castelul curcubeu</i>.</p>	<p>Activități de explorare a unui obiect/fenomen, cu sprijinul unui adult prin încercare și eroare pentru a rezolva probleme.</p>
<p><i>Numără cu ușurință până la 10/20</i></p>	<p>Numărarea elementelor unei grupe/mulțimi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Numărarea în contexte educaționale diverse (în cadrul activităților liber alese sau la întâlnirea de dimineață, utilizând contexte naturale). • Numărat crescător și descrescător cu utilizarea de jucării manipulative matematice, obiecte cu cifre, jocuri cu cifre și monede în activitățile zilnice. <p>Raportarea corectă a numărului/cifrei la cantitate și invers</p> <p>Unde? ADP, ALA, ADE Cum? Joc de mișcare: <i>Câte unul câte doi</i>; Joc cu text și cânt: <i>Un elefant</i>; Joc de rol: <i>Doi iepurași</i>; Joc didactic: <i>Te rog să îmi dai ... (3 obiecte de același fel)</i>; Exercițiu cu material individual; Ordonarea grupelor/mulțimilor de la cea cu un element la cea cu cinci elemente și invers; Joc logico-matematic: <i>Găsește locul potrivit</i>; Joc didactic: <i>Ce numere lipsesc</i>; Joc didactic: <i>A câta floare lipsește?</i></p>	<p>Jocuri de recunoaștere a numerelor în limitele 1-10, cu sprijin și cu materiale individuale, jucării manipulative matematice și obiecte cu cifre.</p> <p>Jocuri care presupun utilizarea numerelor și a număratului în activități cotidiene.</p> <p>Jocuri ce presupun recunoașterea numerelor în limitele 1-10, prin estimări ale cantității utilizând numere și prin punerea în corespondență 1 la 1.</p>

		Activități de identificare a ordinii numerelor până la 20.
<i>Creează, copiază și construiește forme (cerc, pătrat, triunghi etc.)</i>	<p>Identificarea și denumirea figurilor geometrice învățate</p> <ul style="list-style-type: none"> Identificarea și compararea formelor prin valorificarea obiectelor de utilitate cotidiană <p>Crearea/construirea unor forme/modele noi</p> <ul style="list-style-type: none"> Utilizarea formelor pentru a realiza construcții sau modele artistice (cartonașe pentru colaje, piese din lemn, din plastic). Realizarea de trenulețe, șiraguri, piese ornamentale cu anumite patternuri/modele. <p>Unde? ADE, ALA Cum? Jocuri logice: <i>Ce știi despre mine? Ghicește ce formă are? Cum este această piesă?</i>; Joc didactic: <i>Săculețul fermecat</i>; Joc de mișcare: <i>Cercul mare, cercul mic</i>; Artă - desen: <i>Nasturi mari pentru palton</i>.</p>	<p>Jocuri de identificare și de numire a formelor geometrice cu sprijin, prin comparare cu obiecte din mediul copiilor</p> <p>Activități de comparare a formelor geometrice prin stabilirea individuală, fără sprijin, a criteriilor</p> <p>Jocuri logico-matematice ce presupun combinarea formelor geometrice învățate pentru a realiza alte forme geometrice/modele</p>
<i>Describe și compară nevoile de bază ale ființelor vii</i>	<p>Cunoașterea condițiilor de bază ale supraviețuirii omului ca ființă vie</p> <ul style="list-style-type: none"> Recunoașterea și verbalizarea nevoilor de bază ale ființei umane (apă, lumină, hrană, adăpost). <p>Cunoașterea condițiilor specifice ale vieții umane și semnificația lor (mediu fizic, cultural, social)</p> <ul style="list-style-type: none"> Identificarea nevoilor de bază ale plantelor/animalelor/oamenilor din diverse regiuni geografice prin participarea la convorbiri pe bază de imagini, filme. Analiza unei hărți a orașului/satului pentru a înțelege existența mai multor comunități, a modului de organizare a vieții sociale (de exemplu după tipul de așezări: sat, cartier, oraș). Organizarea unor călătorii imaginare cu ajutorul tururilor virtuale, pentru a exemplifica varietatea condițiilor fizice/sociale în care trăiesc oameni de pe glob. <p>Conștientizarea schimbărilor care se produc în sine</p> <ul style="list-style-type: none"> Recunoașterea și verbalizarea ciclului de viață al plantelor/animalelor/oamenilor. 	<p>Activități de recunoaștere a nevoilor de bază ale ființelor vii cu sprijin, prin folosirea simțurilor.</p> <p>Jocuri ce presupun descrierea nevoilor de bază ale ființelor vii fără sprijin, prin căutarea informațiilor din diferite surse și folosirea unor aparate simple de investigație</p> <p>Jocuri realizate individual sau în grupuri mici de comparare a nevoilor de bază ale ființelor vii.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Desenarea/elaborarea unor grafice cu caracteristicile copilului/copiilor din grupă (înălțime, greutate, preferințe) la începutul/sfârșitul fiecărui an școlar pentru a sesiza evoluția. <p>Unde? ALA, ADE, ADP Cum? Joc didactic: <i>Știi când?</i>; Joc de masă: <i>Cine unde trăiește?</i>; Rutină: <i>Hăinuțele eu le îmbrac, Papuceii singur îi potrivesc</i>; Joc de rol: <i>Ziua păpușii</i>; Observare: <i>Suntem la fel dar totuși diferiți</i>; Convorbire: <i>Copiii lumii</i>; Întâlnire de dimineață: <i>Azi suntem vioi, Prietenii suntem noi</i>.</p>	
<p><i>Describe timpul probabil și ilustrează o anumită stare a vremii (utilizează semne convenționale pentru ape, ploaie, munți, ninsoare, anotimpuri, zile ale săptămânii etc.)</i></p>	<p>Cunoașterea și folosirea corectă ca unități de timp a momentelor zilei, zilelor săptămânii, anotimpurilor</p> <ul style="list-style-type: none"> • Crearea de planșe simple cu decupaje/fotografii ale activității fundamentale a copilului într-o zi; descrierea activităților și succesiunea lor. • Participarea la completarea calendarului naturii în cadrul întâlnirii de dimineață. <p>Descrierea și ilustrarea anumitor stări ale vremii (utilizează semne convenționale pentru ape, ploaie...)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prezentarea prognozei meteo cu simboluri concepute anterior sau existente în sala de grupă. <p>Cunoașterea și folosirea corectă a zilelor săptămânii și a lunilor anului în succesiune</p> <ul style="list-style-type: none"> • Folosirea unui calendar care să amintească evenimentele semnificative ale vieții copilului și ale familiei. • Redarea zilelor săptămânii în succesiune cu sau fără suport (imagini, versuri, cântece). <p>Unde? ADE, ALA, ADP Cum? Jocuri didactice: <i>Anotimpurile, Culorile anotimpurilor, Ghicește anotimpul</i>; Convorbire: <i>Fenomene meteo</i>; Lectură după imagini: <i>Zi ploioasă</i>; Jocuri de masă: <i>În ce anotimp?, Cum e vremea?</i>; Modelaj: <i>Vremea</i>.</p>	<p>Activități de recunoaștere a timpului probabil cu sprijin prin utilizarea jetoanelor/imaginilor reprezentând starea vremii, anotimpuri, zile ale săptămânii etc.</p> <p>Jocuri de descriere a timpului probabil fără sprijin prin verbalizarea caracteristicilor.</p>

RECOMANDĂRI DIN PERSPECTIVA CURRICULUMULUI REALIZAT (achizițiile copilului)

Recomandăm cadrelor didactice următorul proces în vederea realizării planificării activităților și proiectelor tematice pentru anul 2020-2021

1. Cunoașterea copiilor din grupă, realizată prin intermediul observării și al desfășurării unora dintre activitățile descrise mai sus pentru realizarea evaluării inițiale
2. Înregistrarea datelor prin completarea *Fișei de apreciere a progresului* și a *Caietului de observații*
3. Analiza diagnostică a observațiilor asupra copiilor
4. Corelarea observațiilor și a analizei cu *Reperele fundamentale în învățarea și dezvoltarea copilului de la naștere la 7 ani*
5. Prognoza dezvoltării copilului reflectată în elaborarea unei liste cu minimum de achiziții necesare
6. Selectarea pe domenii de dezvoltare a dimensiunilor din Curriculum pentru educație timpurie (elemente de prognoză generală)
7. Asocierea pentru fiecare dimensiune a comportamentelor/abilităților care trebuie urmărite în vederea planificării calendaristice (elemente de prognoză detaliată)
8. Planificarea proiectelor tematice și a activităților zilnice urmărind în permanență lista cu achiziții așteptate din *Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în clasa pregătitoare*. Această planificare se realizează prin corelarea comportamentelor, abilităților cu descriptorii diferitelor teme anuale de studiu precum și cu diferitele evenimente din an. Planificarea este corelată cu reflecțiile și lecțiile învățate în contextul pandemiei.

În documentul de față sunt oferite **exemple de activități de învățare pentru fiecare dimensiune a dezvoltării și fiecare comportament** în parte, în mod gradat, pentru copiii preșcolari (de la 3 la 6 ani), luând în considerare diferențele dintre copii în ceea ce privește ritmul și stilul de învățare, interesele și abilitățile. Aceste sugestii de activități de învățare se pot realiza atât față în față cât și online. Rolul descrierii lor este acela de a inspira cadrele didactice, în special cele debutante, dar și întregul corp profesoral dată fiind noutatea acestui curriculum pentru nivel preșcolar, acestea selectând activitățile relevante în contextul temelor de studiu alese.

De asemenea, **documentul sintetizează la fiecare domeniu comportamente care reprezintă un fundament al competențelor specifice din clasa pregătitoare.**

SUGESTII DE ACTIVITĂȚI AFERENTE DOMENIILOR DE DEZVOLTARE

Domeniul DEZVOLTAREA FIZICĂ, SĂNĂTATEA ȘI IGIENA PERSONALĂ		
COMPORTAMENTUL	Sugestii de activități de învățare organizate gradual pentru copii de la 3 la 6 ani	Abordarea diferențiată/ Individualizarea
DIMENSIUNEA 1: Motricitate grosieră și motricitate fină în contexte de viață familială		
<p>1.1. Își coordonează mușchii în desfășurarea unor activități diversificate, specifice vârstei</p>	<ul style="list-style-type: none"> Jocuri în aer liber sau în interior pentru exersarea grupelor de mușchi și efectuarea unor deprinderi motrice de bază (mers, alergare, săritură, aruncare-prindere), deprinderi motrice aplicativ-utilitare (mers în echilibru, târâre, tracțiune și împingere, transport de greutate, cățărare, escaladare)¹³: <i>Pietoni disciplinați, Alergăm printre copaci, Din cerc în cerc, Vrăbiuța și pisica; Sări coarda!, Lansarea satelitului, Jocul dimineții.</i> https://www.youtube.com/watch?v=17N7i9ecRXc&list=RDTrIg9MvC87k&index=5 Jocuri la aparatele din spațiile de joacă¹⁴. Activități de autoservire și igienă personală (servirea mesei, îmbrăcatul/dezbrăcatul, încălțarea/descălțarea). Jocuri de construcții cu materiale diferite (cuburi, lego, cutii de diferite mărimi, pet-uri, nisip, zăpadă, lut, pietre): <i>Rafturi pentru jucării, Căsuța păpușii, Grădinița noastră, Castelul, Orașelul copiilor, Parcul de mașini, Să facem tunel!, Oameni de zăpadă.</i> Activități în centre cu efectuarea unor sarcini (ordonarea jucăriilor, participarea la experimente, confecționare de obiecte, amenajarea unor expoziții, colțuri tematice). Plimbări, vizite, excursii (parc, pădure, grădina zoologică, grădina botanică etc.). Activități de îngrijire a unui animal, plante¹⁵, activități la Colțul naturii. Jocuri de mișcare și pentru dezvoltarea calităților motrice (viteză, îndemânare, rezistență, forță). Cu echipament adecvat și diferite jucării/obiecte, copiii pot efectua exerciții de 	<p>Jocuri și exerciții de deplasare crescând dificultatea angajării în deplasare; mers spre diferite direcții.</p> <p>Mers în linie dreaptă, curbă cu diferite poziții de brațe.</p> <p>Exerciții individuale de efectuare a unei sarcini: ordonarea jucăriilor în locuri indicate.</p> <p>Transportul și gruparea obiectelor în spațiile indicate, după diferite criterii.</p>

¹³ Exercițiile de coordonare a mișcărilor părților corpului, de efectuare a deprinderilor motrice pot fi realizate în diferitele momente ale zilei, în sala de grupă, dar și în aer liber, locul cel mai oportun pentru mișcare, relaxare și bună dispoziție.

¹⁴ În grădinițele unde nu există aparate de joacă sau accesul copiilor e limitat datorită numărului mare de copii, se poate opta pentru jucării și echipamente precum: scări, tunele din material de fâș, tobogane și balansoare din plastic, folosite și în interior.

¹⁵ Activitățile de îngrijire a plantelor și animalelor de companie sunt foarte agreate de copii; împreună, efectuați lucrări de plantare/ stropire, de plimbare a câțelului, de amenajare a adăpostului. Toate aceste activități sunt adecvate atât în grădiniță, cât și în familie.

	<p>transport, cățărare, mers în echilibru, viteză: <i>Ridichea uriașă, Toboganul, Campionul grupei, Purtăm rucsacul!, Alpieniștii, Acrobatatul etc.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mersul pe tricicletă (pedalare, frânare în siguranță): <i>La plimbare cu tricicleta.</i> ● Activități din domeniul teatrului (dramatizări, teatru de umbre)/jocuri de rol: <i>De-a familia, La teatru, Capra cu trei iezi, Iedul cu trei capre.</i> https://www.youtube.com/watch?v=TF2Xct01nfg, <i>Carnavalul florilor, Carnavalul animalelor.</i> ● Curse cu obstacole. ● Șotronul http://www.metalbacfarbe.com/sotron/ https://www.metalbacfarbe.com/roa-31-jocuri-in-curtea-scolii-logo-uri-firme-jocuri-cu-rachete-jocuri-didactice-jocuri-cu-crocodili-joc-sotron-pl/ ● Jocuri pe trasee scurte. ● Momente de tranziție cu exerciții de mișcare care facilitează trecerea ușoară și plăcută de la o activitate la alta: <i>Bate vântul</i> https://www.youtube.com/watch?v=-fEyclZy8vA, <i>Dacă vesel se trăiește</i> https://www.youtube.com/watch?v=H-5Axdw5QM, <i>Bună dimineața, dragă grădiniță!</i> https://www.youtube.com/watch?v=0A9YTSdbgTM 	<p>Activități de îmbrăcat-dezbrăcat, încălțat - descălțat, cu sprijin și, pe măsură în care se poate, cu sprijin limitat sau deloc. Efectuarea igienei personale independent.</p> <p>Efectuarea unor mișcări pentru îndeplinirea unui rol cu sarcini simple. Activități cu sarcini complexe ce presupun dinamism.</p>
<p>1.2. Participă la activități fizice variate, adecvate nivelului lui de dezvoltare</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Poziționarea unor obiecte într-un spațiu dat, în raport cu un reper dat <i>Așază unde îți spun!</i> ● Activități de strângere de frunze, pietricele, bețișoare etc. necesare la realizarea unor lucrări practice, tablouri, experimente, investigații: <i>Peisaj de toamnă, Jucării pentru copii.</i> ● Jocuri cu nisip și apă¹⁶. ● Activități de amenajare a centrelor (transportarea, aranjarea, gruparea, mutarea, poziționarea materialelor ușoare, accesibile vârstei: cărți, jucării, instrumente de lucru, truse). ● Activități practice/gospodărești¹⁷ (prepararea unor salate, spălarea/curățarea fructelor, legumelor, aranjarea mesei, aranjarea jucăriilor, îngrijirea animalelor). Desfășurarea a cel puțin 60 minute zilnic de activitate fizică în interior sau în aer liber, fie prin activități domestice, care presupun exersarea unor deprinderi și calități motrice, fie prin exerciții/jocuri distractive și amuzante, contribuie la dezvoltarea fizică armonioasă. 	<p>Jocuri de poziționare a obiectelor, jucăriilor: pe masă, sub masă.</p> <p>Poziționarea obiectelor la dreapta, la stânga, în față, în spate.</p> <p>Activități practice-gospodărești: manevrarea materialelor, cu sprijin (strânsul jucăriilor, așezarea cărților pe rafturi). Folosirea materialelor naturale</p>

¹⁶ Jocurile cu apă și nisip pot fi desfășurate și acasă, în balcon, în baie. Pot fi utilizate vase cu apă, cutii, tăvi cu nisip sau pietricele.

¹⁷ Copiii pot fi antrenați și în familie la realizarea unor activități gospodărești: împăturirea șervețelelor, aranjarea sau strângerea mesei/ patului/ jucăriilor, hrănirea animalului de companie, sortarea tacâmurilor/ veselelor/ șosetelor, ștersul prafului, înlocuirea hârtiei igienice și a prosoapelor, prepararea salatelor etc.

	<ul style="list-style-type: none"> ● Activități de îngrijire și protejare a mediului (plantare, stropire, ecologizare). ● Dansuri populare¹⁸, dansuri tematice, exerciții de gimnastică <i>Brașoveanca</i>, https://www.youtube.com/watch?v=T-zTESpmp8M <i>Alunelul</i> https://www.youtube.com/watch?v=El5wcrz6vWo 	<p>colecționate de copii pentru realizarea colajelor asigură diversitatea materialelor și stimularea creativității copiilor.</p> <p>Utilizarea independentă a diferitelor materiale pentru realizarea unor activități (ștergerea meselor după modelaj/pictură, sortarea așezarea jucăriilor din centre respectând diferite criterii).</p> <p>Mișcări de dans folcloric: pași simpli de dans înainte și înapoi. Combinații de pași de dans.</p>
<p>1.3. Utilizează mâinile și degetele pentru realizarea de activități variate.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Activități de mânuire (jetoane, planșe, marionete, jucării, obiecte, instrumente de măsură nestandardizate: <i>Căsuța din oală</i> https://www.youtube.com/watch?v=yUpoTbFRgWg ● Jocuri de construcții cu forme geometrice, piese de forme/ culori/ mărimi diferite: <i>Castelul prințesei</i>, <i>Căsuța bunicii</i>. ● Jocuri și rutine în care sunt utilizate materialele necesare igienei personale: <i>Igiena respectăm – sănătate avem!</i>, <i>Cu prietenii curățeniei</i>. ● Jocuri de rol și activități folosind truse pentru diverse meserii și recuzită variată (păpuși, mobilier, jucării etc.). ● Utilizarea instrumentelor de scris (creioane, carioci, markere, cretă) în jocuri și activități pentru exersarea deprinderilor motrice necesare desenării, colorării, hașurării și trasării de semne grafice¹⁹. Scrierea cu degetul sau cu bețișorul în tava cu făină, nisip, griș a unor segmente de linii drepte, curbe, frânte; scrierea unor litere mari de tipar: <i>Scrisoare</i>, <i>Jurnal</i>, <i>Etichete</i> https://www.stepbystep.ro/wp-content/uploads/2020/07/Activitati-liber-alese-post-pandemie.pdf 	<p>Exerciții pentru modelarea materialelor cu plasticitate ridicată: mișcări translatorii/circulare cu palmele față de planșetă (frământare, rupere).</p> <p>Modelare prin mișcări translatorii, circulare cu palmele față în față: aplatizare, adâncire.</p> <p>Exerciții de mânuire a unor materiale și instrumente simple pentru cunoașterea mediului: mânuirea unor</p>

¹⁸ Învățarea dansurilor populare cu specific local are impact pozitiv asupra dezvoltării stimei de sine a copiilor, a sentimentului de apartenență la cultura locală.

¹⁹ Exersarea deprinderilor motrice de trasare a unor linii, de desenare se poate efectua într-o tavă cu mălai, făină, griș etc.

	<ul style="list-style-type: none"> ● Jocuri și exerciții pentru efectuarea deprinderilor motrice specifice modelajului (jocuri cu plastilina, aluatul, pasta, slime-ul pentru redarea formelor unor obiecte prin mișcări translatorii, circulare/disculare, aplatizare, lipire, alungire, adăugire, împletire, adâncire), picturii, desenului. Exerciții de colorare liberă, colorare în contur²⁰, de hașurare liberă, de hașurare în spațiul dat, de punctare, precum și de utilizare a tehnicilor specifice compozițiilor plastice (desen cu monturile pumnului, ștampile din carton/legume, folosirea diferitelor feluri de periute/bureți, dactilopictură etc). ● Activități de îmbinare a pieselor tip puzzle cu diferite teme, mărimi, forme. Pot fi utilizate jocuri puzzle din 4, 9, 16 bucăți, prin tăierea pe linii șerpuite sau drepte a unor imagini lipite anterior pe carton: <i>Din jumătate în întreg, Potrivește și unește</i>. https://puzzlefactory.pl/ro/crea https://wordwall.net/ro/create/picktemplate ● Efectuarea unor operații simple de lucru cu materiale din natură și sintetice²¹ (rupere, mototolire, îndoirea hârtiei, înșirarea mărgelilor, răsucire, rulare, bobinare, înnodarea șireturilor, lipire, șnuruire, festonare, îmbinare, împletire, tăiere cu foarfeca, cusut, țesut): <i>Frunzulițe, Salba, Brățara, Fundița păpușii</i>. ● Activități de realizare a unor lucrări practice, folosind unelte de lucru simple (bețișoare, lipici, foarfece). ● Activități și jocuri pentru descoperirea caracteristicilor elementelor mediului înconjurător, folosind materiale și unelte simple (lupe, cântare, eprubete, pensete, pahare, site.). ● Activități de răsfoire (cărți de non-ficțiune, reviste pentru copii, atlase, enciclopedii). ● Jocuri de mișcare cu text și cânt: <i>Familia degetelor</i> https://www.youtube.com/watch?v=8j2BmGTSvaA ● Jocuri și exerciții de mânuire a unor instrumente muzicale simple (jucării muzicale, tobă, triunglu, clopoțel, tamburină) sau pentru imitarea utilizării unor instrumente (pian, vioară). ● Jocuri și exerciții pentru efectuarea aruncării/prinderii unui obiect (apucarea, ținerea, transmiterea, lansarea obiectului). ● Gimnastică, cu utilizarea unui obiect (eșarfă, umbreluță, steguleț): <i>Dansul umbreluțelor, Valsul florilor</i>. 	<p>materiale cu sprijin/utilizarea instrumentelor (lupă, eprubete, pensetă) în observarea, analiza și investigarea elementelor mediului înconjurător. Exerciții de apucare și aruncare a unor mingi: cu două mâini în sus, în jos și înainte/de la piept. Tablete pentru închiderea/deschiderea capselor/fermoarelor, legarea șireturilor care pot fi confecționate în orice grupă de grădiniță. Acestea trebuie să fie la dispoziția copiilor la activități liber-alese pentru a facilita exersarea</p> <p>https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.pinterest.com%2Fpin%2F825003225467579055%2F&psig=AOvVaw1Vf-mb8cuqvDasIS0hLhd&ust=1596464304671000&source=images&cd=vfe&ved=0CAIQjRxqFwoTCQjwZDb_OoCFQAAAAAdAAAAABAI</p>
--	--	---

²⁰ Recomandăm limitarea activităților de colorare în contur și renunțarea la folosirea fișelor de lucru în detrimentul activităților creative, cu material concret.

²¹ În familie se pot confecționa, din diverse materiale, lucrări prin tehnicile de rulare, festonare, îmbinare.

DIMENSIUNEA 2: Conduită senzorio-motorie, pentru orientarea mișcării

<p>2.1. Utilizează simțurile (văzul, auzul, simțul tactil, mirosul etc.) în interacțiunea cu mediul apropiat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Observarea elementelor componente ale mediului înconjurător prin antrenarea organelor de simț. <i>Ochișorii mei văd ...</i> ● Jocuri pentru percepția sunetelor produse de fenomenele naturii (vânt, ploaie) și viețuitoare (ciripit de păsări, lătrat de câine), instrumente muzicale sau sunete emise de obiecte diferite și reproducerea acestora (sirenă, mașină, tren, aspirator, uscător de păr). Jocuri muzicale: <i>Deschide urechea bine!</i> https://www.youtube.com/watch?v=VehG8VGJ-80; <i>Mima; Recunoaște instrumentul!</i>; <i>Dansul scaunelor.</i> ● Jocuri de receptare/diferențiere a obiectelor după criteriul texturii, formei, temperaturii, dimensiunii: <i>Săculețul cu surprize</i>²², <i>Recunoaște forma geometrică!</i>, <i>Cald sau rece? Ghici, ce e?</i>²³. ● Jocuri senzoriale²⁴ de recunoaștere a unui aliment după criteriul gustului specific și al texturii acestuia (acru, dulce, amar, moale, pufos etc.)²⁵: <i>Ce ai gustat?/ Ce gust are ... ?</i> ● Jocuri care vizează asocierea mirosurilor cu activitățile, obiectele, alimentele, plantele din mediul înconjurător (mirosul pâinii, pastei de dinți, mentei, gutuii, teiului etc.). ● Jocuri de schimbare a poziției corporale la semnalul sonor al educatoarei: <i>Roboțelul cu telecomandă</i>²⁶, <i>Statuile, De-a v-ați ascunselea, Scaunele muzicale</i> https://www.youtube.com/watch?v=QejZpQPDQyg 	<p>Jocuri-exercițiu de mânăuire a unor obiecte pentru percepția prin intermediul simțurilor: gust, auz, văz/miros, formă, dimensiune, textură, temperatură.</p>
<p>2.2. Se orientează în spațiu pe baza simțurilor.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Observări libere și dirijate ce presupun aranjarea lucrurilor la locul potrivit - <i>Fiecare jucărie are locul său</i>; orientarea în spațiul preșcolar (poziționarea cabinetului medical, a dulăpioarelor, a sălii de mese în raport cu sala de grupă); recunoașterea centrelor și asocierea conștientă a acestora cu anumite obiecte (Arte – pensule, Bibliotecă – cărți). ● Jocuri pentru orientarea în mediul apropiat: <i>Călătorie spre destinația ...</i>²⁷ 	<p>Exerciții de explorare și orientare: sala de grupă, holul, grupul sanitar, curtea instituției.</p>

²² Se pun într-un sac opac obiecte diverse: pană, ghem, fruct, șirag de mărgele, capace etc. pe care copiii le extrag legați la ochi; se cere recunoașterea obiectului.

²³ Copilul legat la ochi este dus în grădina/curtea grădiniței, unde atinge diverse obiecte (frunză, copac, iarbă, gard etc.) pe care le descrie/numește ulterior.

²⁴ Exercițiile și jocurile senzoriale pot fi desfășurate, cu ușurință și succes, și acasă, în bucătărie (gustul fructelor, legumelor, mirosul condimentelor alimentare).

²⁵ Încurajați copiii să folosească cuvinte pentru a descrie un obiect, o ființă sau un fenomen. Căutați ca în fiecare zi să alocați timp individual pentru conversație tuturor copiilor, în special celor despre care știți că petrec mai puțin timp cu membrii familiei.

²⁶ Copiii sunt solicitați să redea în mișcări comenzile auzite.

	<ul style="list-style-type: none"> ● Vizite, plimbări²⁸ în cartierul grădiniței pentru orientarea în spațiu. Realizarea de trasee cu obstacole pe care trebuie să le ocolească și să se orienteze după anumite semnale vizuale, sonore. ● Jocuri de mișcare cu text și cânt: <i>Bat din palme</i> https://www.youtube.com/watch?v=qXQFidWtNaY, <i>Câte unul pe cărare</i> https://www.youtube.com/watch?v=keZ2xKKJRUw 	<p>Orientarea în diferite spații după indicii verbale, vizuale.</p>
<p>2.3. Își coordonează mișcările în funcție de ritm, cadență, pauză, semnale sonore, melodii.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Jocuri de încălzire a mușchilor mici ai mâinilor, specifice activităților de învățare (modelare, pictură, scriere): <i>Eu am zece degetele</i> https://www.youtube.com/watch?v=PCvYYmVyR-k ● Jocuri cu dans pe fond muzical: <i>Ursul doarme</i>, <i>Bate vântul frunzele</i>; <i>A-ram-sam-sam</i> https://www.youtube.com/watch?v=QejZpQPDQyg ● Jocuri cu text și cânt: <i>Cap, umeri, genunchi</i> https://www.youtube.com/watch?v=g6ixIKSnIFA <i>Am o căsuță mică</i> https://www.youtube.com/watch?v=Ke08aV6YpjY <i>Trenul Tuc-Tuc</i> https://www.youtube.com/watch?v=VcfLhjCgy5U ● Jocuri cu pornire/oprire la semnalul sonor al educatoarei. Jocuri cu schimbarea mișcărilor la semnal, la schimbarea ritmului muzicii. Jocuri de schimbare a direcției și vitezei de mișcare. ● Exerciții fizice (de încălzire, mers, alergare, cățărare, târâre, elemente de gimnastică ritmică): <i>Merg soldații în pas vioi!</i> ● Activități muzicale bazate pe utilizarea instrumentelor; redarea unor sunete la semnalul educatoarei, individual, în grup sau în cascadă. ● Dans individual sau de grup pe baza unei coregrafii/teme – dans modern sau popular²⁹. ● Exerciții de euritmie. 	<p>Elemente de gimnastică: mișcări ușoare ale brațelor și picioarelor în ritm lent, propriu.</p> <p>Combinatii de mișcări în ritmul cerut de melodie.</p> <p>Elemente de dans: imitarea mișcărilor în funcție de ritm, cadență și melodie.</p> <p>Executarea mișcărilor sugerate de text și melodie (ritm, cadență, pauză, semnale sonore) simultan cu interpretarea cântecului.</p>
<p>DIMENSIUNEA 3: Sănătate (nutriție, îngrijire, igienă personală) și practici privind securitatea personală</p>		

²⁷ Prin metoda *Călătorie misterioasă*, copiii exersează orientarea în spațiu pe baza reprezentărilor spațiale, prin indicații scurte și precise (înainte doi pași, înapoi un pas, cinci pași la dreapta, încă trei pași în față).

²⁸ Pe timpul plimbărilor pot fi organizate jocuri de recunoaștere a anumitor locații pe baza auzului (clopotul bisericii, sunetele din zona gării, susurul apei, zgomotul autovehiculelor), mirosului (brutărie, florărie, cafea).

²⁹ Efectuarea unor pași de dans popular împreună cu membrii familiei oferă oportunități de mișcare, bună dispoziție și armonie.

<p>3.1. Exersează, cu sprijin, respectarea unor principii de bază specifice unei alimentații sănătoase</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vizite la o fabrică de pâine/ de lactate, vizitarea unei bucătării a unui restaurant/cantine școlare, cofetării etc. • Lectură după imaginea <i>Piramidei alimentelor</i> cu delimitarea alimentelor sănătoase de cele nesănătoase și recunoașterea sursei de proveniență (origine animală/vegetală): <i>Garda alimentelor</i> https://www.youtube.com/watch?v=Cg0zbrYKRjY • Jocuri de alegere a alimentelor sănătoase dintr-un coș sau dintr-o cutie. Discuții despre alimente și importanța lor pentru sănătate. • Jocuri de rol care impun vizitarea unui restaurant și alegerea preparatelor și a băuturilor din lista de bucate (pe baza unor desene). • Joc didactic pentru explicarea efectelor nocive ce pot fi cauzate de dezechilibrele alimentare: <i>Să mâncăm sănătos!</i> • Activități de pregătire a unor rețete sănătoase³⁰. Exerciții de pregătire, preparare și servire a unei mese sănătoase din legume și fructe: <i>Micul bucătar, Mini Master-chef</i>. • Activități de plantare, îngrijire și recoltare a unor legume și zarzavaturi. La colțul naturii pot și semăntate, observate și îngrijite legume, plante aromatice, care apoi pot fi folosite la prepararea unor salate. 	<p>Servirea mesei: utilizarea tacâmurilor și servirea alimentelor, cu sprijin. Identificarea unor procedee de sprijin pentru copil: https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.pinterest.com%2Fpin%2F420945896413722206%2F&psig=AOvVaw1WCIS-uJkpy4qfARskI2IU&ust=1596467831767000&source=images&cd=vfe&ved=0CAIQjRxqFwoTCMCAIaLo_OoCFQAAAAAdAAAAABAI</p> <p>Utilizarea independentă a veselei, tacâmurilor etc.</p>
<p>3.2. Manifestă deprinderi de păstrare a igienei personale</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Spălarea mâinilor cu apă și săpun ori de câte ori se impune: înaintea intrării în sala de clasă, ulterior folosirii toaletei, înainte și după masă etc. și dezinfectarea corespunzătoare. • Jocuri-exercițiu pentru formarea deprinderilor de suflare a nasului, de strănutare în pliul cotului: <i>Batistuța</i>, cu spălarea ulterioară a mâinilor. • Lectura educatoarei despre necesitatea purtării unor haine curate și comode: <i>Maricica</i>, de Luiza Vlădescu https://www.youtube.com/watch?v=ENnsZOokOVmk • Memorizare: <i>Nu uitați!</i>, de S. Mihnea, <i>Sfatul periutei de dinți</i>, de Marieta Marancea. • Învățare cântece: <i>Bul-bul-bul-du-buc</i> https://www.youtube.com/watch?v=itnuP0scWGY <i>Două mânuțe</i> https://www.youtube.com/watch?v=PvAT4gRA2_I 	<p>Efectuarea cu sprijin a igienei personale: spălarea mâinilor, folosirea toaletei.</p> <p>Efectuarea independentă a igienei mâinilor, utilizarea produselor de igienă.</p>

³⁰ În familie, copilul poate fi antrenat în activități de pregătire (spălarea fructelor, legumelor) și preparare a alimentelor.

	<ul style="list-style-type: none"> ● Convorbire despre activitățile de igienă personală³¹ și colectivă: <i>Minte sănătoasă în corp sănătos</i>, utilizând metoda <i>Pătratele divizate</i>³². Activitatea poate fi desfășurată în parteneriat cu un medic stomatolog; se pot efectua exerciții practice de periaj dentar corect și de igienă orală. În jocul de rol <i>De-a magazinul</i> copiii pot alege produse de igienă personală (săpun, șervețele, pastă de dinți, pieptene etc.). După învățarea poeziilor, poveștilor și cântecelor, copiii pot realiza desene, afișe, postere cu aspecte despre igienă și importanța respectării regulilor. 	
<p>3.3. <i>Demonstrează abilități de autoprotecție față de obiecte și situații periculoase</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Vizite la o stație de pompieri, poliție, jandarmerie sau vizita unui angajat al acestor instituții în sala de grupă. ● Observarea semnelor și simbolurilor ce impun o anumită conduită de evitare a situațiilor periculoase (semafor, semne de circulație, semnale acustice, semnale luminoase etc.): <i>Spune ce este și ce reprezintă!</i>, <i>Unde ne jucăm cu tricicleta/placa?</i> ● Lecturi după imagini. Citirea de imagini pentru ilustrarea situațiilor de risc (consum de lichide din recipiente necunoscute, apropierea de un fier de călcat în priză, de o flacăra). Discutarea regulilor și soluțiilor pentru astfel de situații. ● Vizionare filme: <i>Învățăm semnele de circulație</i> https://www.youtube.com/watch?v=sXQRPCo-3IU <i>Cum să traversezi strada</i> https://www.youtube.com/watch?v=5rPF6a5UUN4 ● Povestiri ce prezintă situații periculoase: <i>Lăbuș, câinele pompierilor, Hänsel și Gretel</i> https://www.youtube.com/watch?v=MLQZfx0h-pl, <i>Kit și Keit în focul distracției</i> https://www.youtube.com/watch?v=1pE0oyrIPq4. Discuții despre posibilitatea evitării pericolelor și despre riscurile pe care le presupun. ● Cântece: <i>Semaforul vesel</i> https://www.youtube.com/watch?v=Zqu4i7xJ56w, <i>Semaforul</i> https://www.youtube.com/watch?v=_fi0mcsXBxE ● Jocuri de rol: <i>De-a pietonii</i>, <i>De-a șoferii</i>. ● Convorbiri despre cum ne comportăm în situații periculoase³³ (incendiu, cutremur, inundație, pe stradă). 	<p>Efectuarea deplasărilor cu respectarea regulilor de circulație, cu îndrumare.</p> <p>Cunoașterea și respectarea regulilor de circulație.</p>

³¹ Activități zilnice de menținere a igienei personale (spălarea mâinilor, dinților, corpului etc.).

³² Copiii cooperează în grup pentru rezolvarea unei probleme reprezentată prin figuri geometrice ilustrate: igiena corpului, spălătul dinților, curățatul hainelor, practicarea exercițiilor fizice, odihna.

³³ Membrii familiei pot explica modul de utilizare în siguranță a aparatelor electrocasnice, instalațiilor sanitare.

<p>3.4. Utilizează reguli de securitate fizică personală</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Jocuri de rol cu evidențierea comportamentelor în cazul unor accidente, situații neprevăzute, interacțiuni cu persoane necunoscute: <i>Ce ai face dacă ... ?</i>, <i>Cu cine vorbim pe stradă?</i>, <i>În cine pot avea încredere?</i>, <i>Atenție, mici pietoni!</i>, <i>Drumul de acasă la grădiniță</i>. ● Studiu de caz: <i>Colegul care și-a fracturat mâna/piciorul</i>³⁴. ● Jocuri de simulare: <i>Accidentarea unui copil de către un coleg</i>,³⁵ <i>Ce ai face în această situație?</i>³⁶ ● Activități de confecționare și desenare a unor semne de circulație, simboluri de orientare, de protejare: <i>Cartea cu reguli de circulație a grupei</i>. ● Convorbire despre numărul de telefon de urgență 112. Pot fi invitați lucrători ai poliției, medici, pompieri pentru discutarea regulilor privind securitatea personală. 	<p>Aplicarea, cu sprijin, a unor reguli de comportament.</p> <p>Respectarea regulilor de circulație, de grup în mod independent.</p>
<p>CARACTERISTICI ALE ÎNVĂȚĂRII CENTRATE PE COPIL:</p> <p>Motivație: Învăț să execut corect diferite exerciții fizice, atât în spațiul grădiniței, cât și în cel familial. Învăț să cunosc cât mai multe din mediul înconjurător prin intermediul simțurilor. Adopt un stil de viață sănătos (alimentație, igienă, securitate personală) și îl aplic conștient.</p> <p>Gândire: Învăț să analizez modul cum execut conștient fiecare mișcare a corpului meu. Învăț să înțeleg ce simt (văd, aud, miros, ating) atunci când mă aflu într-o situație specifică. Analizez un obiect/fenomen al naturii etc. folosind toate simțurile. Învăț să fac alegerile/acțiunile potrivite atunci când sunt pus/ă în fața unui moment decizional.</p> <p>Angajare personală: Identific activități, exerciții fizice, jocuri care îmi plac și mă ajută să mă dezvolt fizic. Îmi folosesc toate simțurile pentru a învăța cât mai multe. Aleg să respect regulile și să evit situațiile problematice.</p> <p>Interactivitate: Învăț să colaborez cu colegii, prietenii, educatoarea, să susțin echipa/grupul din care fac parte și să încurajez echipa adversă (unde este cazul) în toate jocurile și activitățile (<i>fair-play</i>). Învăț să empatizez cu coechipierii/adversarii. Învăț să îi protejiez pe cei din jur, respectând normele de igienă personală/colectivă.</p> <p>Explorare: Învăț să descopăr noi modalități de realizare a activităților fizice (jocuri sportive, sporturi). Învăț să explorez și să-mi orientez mișcările pentru descoperirea lumii înconjurătoare.</p>		

³⁴ Prin metoda *studiul de caz*, copiii exersează capacitatea de a decide și a soluționa situații-problemă existente în viața reală.

³⁵ Prin metoda *Diagrama cauză - efect*, copiii analizează cauza (când?, cum?, unde?, de ce?, ce?), definesc termeni, fapte, exemplifică, stabilesc legături cauzale, concluzionează, propun și argumentează.

³⁶ Prin metoda *Mimicazurile*, copiii identifică situații-problemă, compară diferite situații reale și descoperă alternativele de rezolvare.

Descopăr noi alimente care îmi asigură sănătatea, pe care le pot consuma împreună cu familia mea. Descopăr noi modalități de interacțiune cu cei din jur și de menținere a sănătății în contextul epidemiologic curent.

ASIGURAREA TRANZIȚIEI SPRE CLASA PREGĂTITOARE:

- coordonarea motricității grosiere și fine, simple și complexe, în realizarea deprinderilor motrice de bază, aplicativ-utilitare, gimnasticii ritmice și dansului folcloric
- verbalizarea și diferențierea activității desfășurate, utilizarea termenilor: mers, alergare, rotiri de brațe, tracțiune, împingere;
- realizarea activităților fizice manuale
- conștientizarea și diferențierea simțurilor
- orientarea pe baza simțurilor, atât în spațiul educațional, cât și în cel familial
- corelarea mișcărilor corpului cu semnale sonore (ale educatoarei, muzică)
- conștientizarea și adoptarea unei alimentații sănătoase, diferențierea categoriilor de alimente
- păstrarea igienei corporale, igienei în familie, igienei în societate
- recunoașterea și diferențierea semnelor și simbolurilor specifice situațiilor sau obiectelor periculoase.

DOMENIUL DEZVOLTAREA SOCIO-EMOȚIONALĂ		
COMPORTAMENTUL	Sugestii de activități de învățare organizate gradual pentru copii de la 3 la 6 ani	Abordare diferențiată/ Individualizare
Dimensiunea 1: Interacțiuni cu adulții și cu copiii de vârste apropiate³⁷		
<p>1.1. Manifestă încredere în adulții cunoscuți, prin exersarea interacțiunii cu aceștia</p>	<p>Activități ce vizează debutul vieții sociale a copilului (prezentarea copilului și a familiei) în cadrul întâlnirii de dimineață/în grupuri mici/pe centre. Construirea relației de atașament prin interacțiuni constante, adecvate cu educatoarea grupei. (Activități cu o durată în creștere în funcție de nivelul de vârstă al preșcolariilor de la 10-35 de minute)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Observări spontane/dirijate ale interacțiunilor libere ale copiilor în primele zile de grădiniță în care copilul se prezintă și își prezintă membrii familiei. Modelarea de către educatoare a interacțiunilor copilului cu copiii și adulții. • Exerciții de prezentare – <i>Să facem cunoștință!</i> – între copii și între copii și adulții cu care interacționează în grădiniță, acasă. • Jocuri de rol având ca scop prezentarea propriei persoane și a familiei: <i>Cine sunt/suntem, Familia mea, Ne jucăm de-a familia!</i> <p>https://www.twinkl.ro/resource/spune-mi-despre-tine-joc-powerpoint-ro-dlc-326</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jocuri cu subiecte din viața cotidiană prin care copiii exersează interacțiunea cu adulții din viața lor: <i>Împreună cu bunica la spectacol, La aniversarea mea, În vizită la stomatolog.</i> • Convorbiri având ca temă situații în care copiii învață să manifeste încrederea în adulți (din 	<p>Jocuri individualizate (educatoare-copil/ consilier școlar-copil) sau în grupuri de doi, trei copii, prin care preșcolarul să învețe semnificația comportamentelor ce vizează debutul vieții sociale: <i>Eu sunt, tu ești...Familia mea e formată din...Ne prezentăm împreună.</i></p> <p>Activități de dezvoltare</p>

³⁷ 1. Dezvoltarea socio-emoțională se realizează pe parcursul tuturor activităților, rutinei și tranzițiilor desfășurate cu grupul de copii.

2. Atitudinea, tonul, felul în care e formulat mesajul educatoarei (din care să învețe copilul) contează într-o măsură foarte mare.

3. Etichetarea (pozitivă sau negativă), marginalizarea, mesajele critice se recomandă a fi eliminate pas cu pas din obișnuințele educatoarelor.

4. Intervenția educatoarei pentru formarea sau corectarea unui comportament social se face pe loc, în momentul observării sau al manifestării acestuia.

5. Individualizarea și diferențierea sunt specifice acestui domeniu de dezvoltare mai ales atunci când vrem să disciplinăm, să atenționăm copilul asupra unui comportament negativ, să corectăm un lucru care se va realiza individual, în șoaptă, la urechea copilului.

6. Feed-back-ul pe care îl oferim copiilor în fiecare moment va fi individualizat, formativ, exprimând ce și cum trebuie să facă în continuare copilul. Promovăm un feed-back semnificativ, din care copiii să dobândească comportamente pentru toată viața.

	<p>grădiniță și din afara ei) în scopul de a oferi copilului sentimentul de securitate, apartenență, stabilitate: <i>Dacă nu te simți bine,... Sunt aici ca să te ajut..., Spune-mi ce nevoi ai!</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Expuneri ale copiilor în care sunt utilizate fotografiile ale copiilor cu familia, însoțite de povestirea unor evenimente și de identificarea rolurilor pe care le au personajele în familie: <i>De ziua mea, La masă, În vizită</i> etc • Jocuri de masă în perechi în care copilul numește membrii familiei sale și îi descrie succint. Copiii pot desena/picta ulterior autoportretul sau membrii familiei. Ei enumeră caracteristicile, apoi își prezintă descoperirile, în diadă, partenerilor. Educatorea notează intervențiile copiilor. • Lectură după imagini despre familie, responsabilitățile și relațiile membrilor ei folosind reviste, cărți, alte materiale didactice. • Vizionare de secvențe din filme despre familia nucleară și extinsă: <i>Părinți și bunici, Eu locuiesc împreună cu bunicii mei, Vara la bunici, Verșorii mei.</i> • Convorbiri dirijate la centrul tematic: <i>Album de familie, O zi cu familia mea.</i> • Povestiri educative scurte din care copiii învață să ceară ajutorul într-o situație și să manifeste încredere în adulții cunoscuți. <p>https://www.youtube.com/watch?v=jtT9ZmcYE_Q https://www.youtube.com/watch?v=QFjF6Zcqal8</p> <p>Activități de stimulare/exersare a abilităților de interacțiune cu adulții, inclusiv cu alții decât cei din familie: să-și spună numele, să folosească numele copiilor cu care se joacă, să recunoască și să identifice personalul grădiniței.</p> <p>(Activități cu o durată în creștere în funcție de nivelul de vârstă al preșcolarilor de la 10-35 de minute)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jocuri în care copilul este strigat pe nume. Fiecare activitate/interacțiune cu copilul va implica pronunțarea prenumelui acestuia: <i>Ana, cum te simți azi? Maria te joci cu Andrei?</i> • Exersarea zilnică a salutului. Salută/răspunde la salutul educatoarei și al altor adulți din grădiniță în contexte naturale, la venirea și plecarea din grădiniță. Exersarea salutării colegilor la întâlnirea de dimineață: <i>Salut pentru prietenul meu, Continuă salutarea fiecărui coleg.</i> • Jocuri didactice centrate pe copil pentru înțelegerea lumii înconjurătoare – mediul familial, mediul social și mediul educațional: <i>Avem musafiri, Cine a venit?, Ne jucăm împreună.</i> • Jocuri în care se folosește numele fiecărui copil de către adult și de către ceilalți copii: <i>Cine te-a strigat?, Cine are ursulețul/păpușica/mingea?, Facem cunoștință, Știu cum mă cheamă.</i> <p>https://www.academia.edu/3647577/47534159-Tipuri-de-Jocuri-Didactice-Alese-in-Vederea-Socializarii-Prescolarilor</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povestirea unui eveniment care a avut loc în grădiniță sau care a fost trăit de copii prin care copiii învață să numească și să descrie adulții cunoscuți din viața lor de preșcolari: <i>Am fost cu doamna</i> 	<p>personală cu sprijinul profesorului consilier școlar pentru gestionarea anxietății de separare de familie, astfel încât perioada petrecută la grădiniță să fie înțeleasă ca un beneficiu din partea familiei, nu ca un abandon. Pentru aceasta recomandăm ca tranziția din familie la grădiniță să fie privită ca un proces, nu ca un eveniment singular.</p> <p>În activități cu grupuri mici recomandăm ca educatoarea să folosească formule de salut adecvate diferitelor momente ale zilei și diferitelor situații sociale, modelând folosirea lor în funcție de context: parc, bibliotecă și parteneri.</p> <p>Recomandăm facilitarea unor interacțiuni cu adulții în sala de grupă prin implicarea părinților voluntari sau a membrilor comunității de tipul sesiunilor de întrebări și răspunsuri despre o</p>
--	--	--

	<p><i>educatoare la teatru, Facem prăjituri cu doamna bucătăreasă, Mama prietenului meu cel mai bun ne-a spus o poveste, Doamna doctor ne-a vizitat clasa.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Povești terapeutice³⁸ <p>http://www.sapovestim.ro/pove537ti-terapeutice.html</p> <p>https://www.academia.edu/17464637/povesti_terapeutice</p>	<p>profesie, un eveniment sau acțiuni desfășurate în comun (experimente, acțiuni de ecologizare).</p> <p>Recomandăm alocarea timpului pentru conversații individualizate despre lucruri care îl interesează pe copil, îi fac plăcere, încurajarea jocurilor cu jucăria preferată de acasă a copilului, pentru construirea atașamentului și asigurarea unei tranziții line din familie în colectivitate.</p>
<p>1.2. <i>Demonstrează abilități de solicitare și de primire a ajutorului în situații problematice specifice</i></p>	<p>Dezvoltare socială. Activități de formare/dezvoltare a autonomiei personale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jocuri pentru cunoașterea mediului ambiant apropiat. Copiii învață despre obiectele de uz personal, tacâmuri, veselă și folosirea lor (<i>Cu ce mă spăl? Să servim păpușa, Să aranjăm masa pentru petrecere</i>), despre jucării (<i>Cu ce mă joc? Unde este locul ursulețului?</i>), mobilier (<i>Să facem ordine în camera păpușii</i>), îmbrăcăminte (<i>Să îmbrăcăm păpușa, Cu ce mă îmbrac în fiecare anotimp?</i>). • Activități în care copilul este încurajat să facă ceea ce știe că poate face singur: <i>Mâncăm singuri, Ne spălăm singuri pe mâini, Așezăm jucăriile la locul lor, O ajutăm pe mama să pună coșul cu pâine pe masă, Îi duc o carte educatoarei.</i> <p>https://www.twinkl.ro/resource/totul-despre-mine-cum-sa-am-grija-de-mine-powerpoint-ro-t-tp-5249</p>	<p>Exerciții individualizate prin care educatoarea răspunde direct, cu claritate și răbdare întrebărilor adresate de copil, îl încurajează și apreciază adresarea de întrebări pentru a obține informații.</p>

³⁸ Poveștile terapeutice încurajează comportamentele pozitive, îi ajută pe copii să ia decizii proprii, să fie independenți, să-și învingă temerile, să-și dezvolte stima de sine, să-și accepte greșelile și să le corecteze, să învețe să ceară ajutor atunci când situația o impune, să-și cultive binele și să accepte faptul că toți avem impulsuri pozitive sau negative, să accepte înfrângerile și să privească cu încredere spre viitor, să-și conștientizeze calitățile, să-și gestioneze frustrările.

	<ul style="list-style-type: none"> • Activități/joc de strângere a jucăriilor, de aranjat/ strâns masa, de întors paginile cărții când i se citește: <i>Facem ordine la masă/la jucării, Aranjăm hăinuțele, Fă ca mine</i> etc. <p>Activități în grupuri mici care necesită exersarea abilităților de cooperare și întrajutorare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jocuri care solicită folosirea aceluiași materiale sau realizarea unui produs comun (o construcție, un colaj). • <i>Tehnica Gândiți –Lucrați în perechi – Comunicați</i> utilizată în diferite activități de învățare https://iteach.ro/pagina/1141/ • <i>Desen/ colaj în perechi sau în grupuri mici</i> pe o temă dată sau aleasă de copii. • Jocuri pentru exersarea abilităților de solicitare/primirea ajutorului: <i>Oglindă, oglinjoară!</i> (joc de imitație în care copiii încearcă să-și imite reciproc pozițiile corpului, ca și cum s-ar uita într-o oglindă), <i>Vânătoarea de comori</i> (în grupuri mici copiii caută obiectele ascunse pe baza unor indicii), <i>Ștafeta în pereche</i> (copiii parcurg un traseu transportând un obiect împreună, ținându-se de mână și legați de un picior), <i>Completează propoziția colegului tău</i>. • <i>Joc Urmează liderul</i> (un copil ales lider face anumite mișcări/gesturi – <i>Sărim ca mingea, ne pieptănăm</i>, în timp ce toți ceilalți urmează acțiunile sale; liderul se schimbă la fiecare câteva minute, astfel încât toată lumea să învețe când trebuie să conducă și când trebuie să urmeze indicațiile). • <i>Jocuri cu parașuta</i> (copiii trebuie să țină parașuta cu ambele mâini, să se miște înapoi pentru a întinde parașuta și a lansa o minge în sus, apoi să o prindă și să o lanseze din nou fără a lăsa mingea să atingă solul). Acest joc îi învață pe copii să-și sincronizeze mișcărilor cu acțiunile celorlalți. <p>https://teachpreschool.org/2013/07/08/five-activities-that-promote-teamwork/</p>	<p>Activități ghidate de educatoare prin care copiii sunt angajați în sarcinile cotidiene (udatul florilor, aranjarea mesei), evitând reproducerea stereotipurilor de gen (implicând și fetele și băieții în toate activitățile). Este important ca educatoarea să transmită în sala de grupă mesajul că în realizarea unei sarcini este nevoie de contribuția mai multor oameni și că fiecare contribuție contează.</p> <p>Citiți cărți, folosiți jocuri cu marionete pentru a demonstra cu ajutorul personajelor ce înseamnă să împarți cu ceilalți, să îți aștepți rândul și să cooperezi.</p>
<p>1.3. <i>Inițiază/participă la interacțiuni pozitive cu copii de vârstă apropiată</i></p>	<p>Dezvoltare socială. Activități de inițiere și menținere a relațiilor cu covârșnicii</p> <ul style="list-style-type: none"> • Activități în grupuri mici sau în perechi, formate în baza preferinței copiilor pentru alegerea unor jocuri comune: <i>Acum ne jucăm împreună, Dansăm cu prietenii noștri</i>. https://www.twinkl.ro/resources-ne-facem-prieteni-prezentare-powerpoint-ro-dos-8 • Confectionarea unor daruri pentru alți colegi (darul va fi oferit într-un pachet de cadou, realizat împreună cu adultul sau cu un alt coleg/prieten). • Jocuri de construcții sau jocuri simbolice care încurajează schimburile de jucării între copii: <i>La fiecare cinci minute schimbăm jucăria</i>. 	<p>Activități individualizate prin care copilul exersează cooperarea, capacitatea de a stabili și a menține relații de prietenie, învață să țină cont de dorințele și nevoile celorlalți, să</p>

	<ul style="list-style-type: none"> Jocuri prin care copilul învață să asculte activ: <i>Ascultă și întreabă.</i> Jocuri prin care copilul învață să folosească în comun obiecte/ să împartă anumite lucruri. Jocuri prin care copilul învață să ofere și să primească complimente. Jocuri de rol prin care copilul învață să rezolve în mod eficient conflictele apărute: lupta pentru a fi lider, frustrări, gelozie, reguli nerespectate. Activități de colaj, desen, pictură cu personaje din poveștile preferate. <p>Inițierea de activități prin care educatoarea stimulează dezvoltarea abilităților de soluționare a problemelor prin interacțiune între copii</p> <ul style="list-style-type: none"> Conversații euristice prin care copiii învață să identifice și să formuleze problema: <i>Ce s-a întâmplat?</i>, să găsească cât mai multe idei pentru soluționarea problemei: <i>Ce puteți face acum ca să soluționați problema creată?</i>, să reflecteze asupra soluțiilor: <i>Ce-ar fi dacă/Ce se întâmplă dacă...?</i>, <i>Cum credeți...?</i> 	<p>respecte drepturile altor copii.</p> <p>Educatoarea poate învăța copiii să se alăture unui grup de joacă, folosind cuvinte: <i>De-a ce vă jucați? Pot să mă joc și eu?</i> Pentru aceasta este importantă prezența ei discretă în zonele unde copiii se joacă liber, dar și monitorizarea cu atenție a copiilor timizi, mai retrași.</p>
<p>Dimensiunea 2: Comportamente prosociale, de acceptare și de respectare a diversității</p>		
<p>2.1. Exprimă recunoașterea și respectarea asemănărilor și a deosebirilor dintre oameni</p>	<p>Dezvoltare socială</p> <ul style="list-style-type: none"> Audierea unor povești povestiri, texte literare pentru identificarea asemănărilor și deosebirilor dintre personaje https://www.twinkl.ro/resource/ro-t-t-2545726-rica-rinocerul-poveste-powerpoint Sortarea fotografiilor copiilor după criterii, cum ar fi: cei care au părul lung, cei care au ochii verzi, cei care zâmbesc, cei îmbrăcați în port tradițional etc. Desenarea conturului mâinii sau a amprentelor personale pe coli de hârtie sau pe pânză, crearea unor lucrări colective. Confecționarea unor cadouri de tip <i>lucru manual/handmade</i> care să fie dăruite unui copil din grup și care să exprime ceea ce admiră la acel copil. Vizionare de secvențe din filme pentru copii despre asemănări/deosebiri între oameni. Identificarea și denumirea trăsăturilor fizice sub formă de jocuri (<i>Cine are ochi albaștri să ridice pătratul verde</i>) și valorizarea diferențelor https://www.twinkl.ro/resource/suntem-cu-toii-diferii-plane-inspiraionale-ro-dos-21 	<p>Joc-exercițiu <i>Oglinda</i>. Un copil stă în fața unei oglinzi în care să se poată vedea și să-și perceapă propria imagine. Este îndrumat cu întrebări <i>Cine este acolo? Alături de el este chemat un alt copil care urmează jocul. Sunt inițiate schimburi de opinii despre celălalt</i></p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Desenarea conturului corpului în mărime naturală pe coli de flipchart; colorarea conturului astfel încât să semene cât mai bine cu sine (culoarea părului, culoarea ochilor etc.); decuparea și afișarea produselor - vizualizarea în oglindă a elementelor corporale și denumirea acestora - jocuri pentru recunoașterea copiilor, pe baza enumerării trăsăturilor personale – Exemplu: <i>Harta mea, Ghici cine este?</i> • Realizarea de desene de tip autoportret, colaje despre propria persoană; prezentarea fotografiei proprii, la vârste diferite. https://www.twinkl.ro/resource/ro-t-t-2151-blank-faces-templates-romanian • Discuții în perechi sau în grupuri mici pe baza desenelor și poveștilor create de fiecare persoană despre părțile corpului și rolul acestora. • Jocuri de continuare a unor fraze: <i>Eu pot să..., Îmi place de mine pentru că..., Mâncarea mea preferată este..., Culoarea mea preferată este...</i> • Activități cu întreg grupul de copii care atrag atenția asupra diferenței și capacității într-un mod pozitiv. Valorizarea capacității fiecăruia. • Folosirea în spațiul clasei a unor etichete/mesaje în mai multe limbi prin care se cultivă respectul pentru diversitatea lingvistică, pentru a reflecta diversitatea copiilor înscriși. 	<p>pentru a evidenția asemănări și deosebiri.</p> <p>Facilitați desfășurarea de jocuri în grupuri mici prin care copiii interacționează cu toți copiii din comunitate, indiferent de gen, etnie, performanțe. Creați un context în care valorizați rezultatul echipei și apreciați toți membri ei.</p> <p>Exerciții de apreciere a diversității prin stabilirea de relații pozitive: <i>Nu suntem la fel, dar învățăm unii de la ceilalți, La înfățișare diferiți, la joc asemănători.</i></p>
<p>2.2. Își însușește și respectă reguli; înțelege efectele acestora în planul relațiilor sociale, în contexte familiare</p>	<p>Dezvoltare socială. Respectarea regulilor în grup</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jocuri și simulări prin care copilul învață să respecte regulile aferente unei situații sociale: <i>Suntem la magazin, Traversăm, Cum ne comportăm pe stradă, Ce facem în caz de urgență?</i> • Jocuri prin care copilul învață să coopereze cu ceilalți în rezolvarea unei sarcini: <i>Orașul nostru, Construim împreună o barcă, Avioanele.</i> • Jocuri prin care copilul învață să ofere și să ceară ajutorul atunci când are nevoie. • Realizarea unor colaje sau desene care ilustrează reguli de comportament. • Activități de recunoaștere în imagini date a respectării/incălcării regulilor de comportament în situații date. • Vizionarea unor filme didactice despre respectarea/nerespectarea regulilor în diferite situații de viață. • Discuții în grupuri mici sau cu toată grupa despre rolul și consecințele respectării/ nerespectării regulilor de comportament în situații concrete sau ipotetice. • Activități practice de exersare a regulilor învățate în cadrul unor vizite la diferite instituții, 	<p>Activități prin care se stabilesc rutinele și regulile grupei care să fie respectate în mod regulat. Aplicarea regulilor grupei ține seama de nevoile individuale ale copilului și le echilibrează în mod flexibil.</p> <p>Respectarea regulilor grupei este responsabilitatea educatoarei, caracterizată</p>

	<p>excursii, plimbări în cartierul grădiniței.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Punerea în scenă a unor piese de teatru de marionete/de umbre cu ilustrarea respectării/nerespectării unor reguli și consecințele lor pentru a-i ajuta pe copii să facă distincția dintre comportamente adecvate și inadecvate. ● Povestea <i>Ami ne învață despre reguli</i> (copiii sunt familiarizați cu regulile de comportament din grădiniță, li se explică rolul regulilor și modul cum ar trebui să se comporte), <i>Să exersăm regulile împreună cu Ami</i>; pot fi organizate o serie de activități de exersare a regulilor de comportament folosind personajul poveștii https://www.academia.edu/31131489/TEMATICA_copii_4_6_ani ● Jocuri în care copiii vor anticipa derularea algoritmului rutinei și respectarea regulilor (jocuri-cântec sau poezii care amintesc de momente de rutină, de exemplu: <i>Înainte să mâncăm, trebuie să ne spălăm</i>). ● Joc-exercițiu (pregătirea pentru somn): <i>Unde zboară pantalonii/ciorapii/tricoul?</i> ● Convorbiri și dramatizări pentru stabilirea regulilor de conduită. Povestirea de către copil a ceea ce i s-a întâmplat în familie sau acasă din perspectiva relației dintre reguli și consecințele lor în viața socială. ● Activități desfășurate în cadrul <i>Planului Dalton</i> ● Sesiuni de activități despre <i>Codul bunelor maniere</i> <p>https://www.pinterest.com/pin/555702041504525885/</p>	<p>prin fermitate, constanță și capacitatea de dialog și negociere în anumite situații. Obișnuieți-i pe copii să își țină jucăriile în ordine, puneți-le la dispoziție cutii și spații de depozitare etichetate.</p> <p>Repetati reguli simple: <i>Înainte să mâncăm, ne spălăm pe mâini; Înainte să ieșim în curte, strângem jucăriile.</i></p> <p>E nevoie ca educatoarele să discute cu copiii pentru a anticipa consecințele în cazul nerespectării regulilor.</p> <p>De exemplu: <i>Dacă vreau să mă dau pe tobogan, trebuie să stau la rând. Dacă nu îmi aștept rândul se pot întâmpla accidente.</i></p>
<p>2.3. Exersează, cu sprijin, asumarea unor responsabilități specifice vârstei, în contexte variate</p>	<p>Dezvoltare socială</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Jocuri și activități de exersare a denumirii părților componente ale corpului copilului în diferite ocazii (static și în mișcare): la spălat, la îmbrăcat, în oglindă: <i>Punem sandalele în picioare, Ne spălăm pe mâini/față, Acesta sunt eu!, Fac gimnastică în oglindă.</i> Asumarea responsabilității pentru respectarea igienei personale. ● Activități desfășurate în cadrul <i>Planului Dalton</i> <p>https://educatiatimpurieprahova.files.wordpress.com/2018/09/prezentare-table-plan-dalton.pdf</p>	<p>Activități prin care copiii sunt încurajați să ia decizii simple cu minima supervizare din partea adultului (mâncare, îmbrăcăminte, jucării, cărți).</p>

	<p>Abilități de asumare a unor responsabilități specifice vârstei</p> <ul style="list-style-type: none"> • Implicarea copiilor în activități practic-gospodărești la nivelul grupei (ordonarea cărților, a jucăriilor, îngrijirea plantelor, etichetarea obiectelor din sală). • Implicarea copiilor în susținerea și desfășurarea activităților liber alese sau pe domenii experiențiale prin: implicarea în realizarea de colecții (dopuri, frunze, castane), furnizarea de cărți de non-ficțiune sau alte materiale. • Susținerea constantă a responsabilităților copiilor pentru extinderea învățării, ca de exemplu <i>meteorologul de serviciu</i> – completarea temperaturii în fiecare dimineață la Calendarul Naturii. 	<p>Jocuri în perechi (cu ajutorul consilierului școlar) prin care copiii sunt stimulați să caute soluții pentru rezolvarea problemelor apărute în interacțiunea cu alți copii fără a implica un adult.</p>
<p>2.4. Exersează, cu sprijin, abilități de negociere și de participare la luarea deciziilor</p>	<p>Dezvoltare socială</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jocuri în grup mic cu jucării diferite, cu un număr egal cu numărul copiilor. Când un copil renunță la o jucărie, angajați-l în a o oferi copilului de lângă el. • Activități în grupuri mici dirijate de cadrul didactic, ca de exemplu: <ul style="list-style-type: none"> – <i>Pictatul cu degetele pe o coală mare</i> (se începe prin a folosi aceeași culoare de către toți copiii, apoi fiecare copil va folosi o anume culoare – <i>Stropi de ploaie colorată, Flori de multe culori</i>) – <i>Joc Cursa cu obstacole</i> (copiii își dezvoltă abilitățile de cooperare în joc, încrederea în ceilalți, învață să ofere ajutor) – Achiziționarea strategiilor de implicare în joc, exersarea strategiilor de relaționare: <i>Cum să încep să mă joc cu altcineva?</i> – Exersarea strategiilor de rezolvare a problemelor, reacția adecvată în situații conflictuale folosind <i>Teatru de păpuși/ marionete</i> – Exersarea abilităților de folosire în comun a jucăriilor, de cerere și oferire a ajutorului, de așteptare a rândului: <i>Castelul lego, Curcubeul.</i> 	<p>Discutați cu copilul despre activități comune: <i>Ce vrei să facem azi? Ce salate pregătim din aceste ingrediente? Ce temă poate avea desenul/ colajul grupului vostru?</i></p> <p>Facilitarea unor activități care să permită copiilor să negocieze rezolvarea conflictelor (jocuri dramatice, construcții, povești).</p>
<p>2.5. Demonstrează acceptare și înțelegere față de celelalte persoane din mediul apropiat</p>	<p>Dezvoltare socială</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jocuri în care se folosește prenumele fiecărui copil de către adult și de către ceilalți copii: <i>Cine te-a strigat?, Cine are ursulețul/păpușica/mingea?, Facem cunoștință.</i> • Activități în care sunt utilizate fotografiile ale copiilor cu familia, însoțite de povestirea unor evenimente și de identificarea rolurilor pe care le au personajele în familie: <i>De ziua mea, La masă, În vizită</i> etc. • Jocuri de identificare a caracteristicilor fizice de gen. (Evitați stereotipii care dezvoltă discriminarea de gen de tipul <i>Fetițele sunt drăguțe, băieții sunt puternici...</i>) • Jocuri de tipul <i>Pălăria magică pentru soluții</i> (să înțeleagă faptul că un comportament are consecințe asupra emoțiilor persoanelor implicate, să privească o problemă din mai multe perspective). 	<p>Exerciții prin care copilul este sprijinit să-și controleze comportamentul declanșat de o emoție și anume: să tolereze frustrarea; să gestioneze frica/tristețea; să tolereze să stea singur; să negocieze o situație.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> Joc: <i>O greșeală recunoscută este pe jumătate iertată</i> (să înțeleagă faptul că orice comportament are consecințe, să achiziționeze strategii pentru rezolvarea adecvată a unor situații-problemă). Joc <i>Să învățăm să fim prieteni</i> (să identifice modalități de a se juca împreună, să exerseze abilitățile de cooperare în joc, să recunoască la ceilalți comportamentele prietenoase). <p>http://dspace.bcucuj.ro/bitstream/123456789/35307/1/Competente%2bEDUCATORI%20_DRM.pd</p> <ul style="list-style-type: none"> Joc: <i>Să ne gândim la emoțiile celorlalți</i> (situații-problemă în care identifică emoțiile celor din jur). 	
Dimensiunea 3: Conceptul de sine		
<p>3.1. Exersează, cu sprijin, autoaprecierea pozitivă, în diferite situații educaționale</p>	<p>Dezvoltare emoțională</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Pot și eu</i> – folosirea aprecierii pozitive în diverse situații de joc sau activitate Lectură după imagini: <i>Mă întreb ce îl face pe copilul acesta fericit, trist ....?</i> Joc: <i>Eu sunt</i>. Copiii sunt încurajați să gândească pozitiv despre ceea ce îi face cine sunt. Prin exprimarea unor gânduri pozitive despre sine, acestea se consolidează în mintea copiilor și, gândindu-se la ei înșiși și la atributele lor pozitive, stima de sine se accentuează. Jocuri de autocunoaștere pe bază de imagini și desene. Jocuri de identificare a caracteristicilor personale elementare. 	<p>Educatoarele au un rol esențial în formarea/dezvoltarea stimei de sine a copilului prin aprecierea și valorizarea eforturilor copilului.</p>
<p>3.2. Își promovează imaginea de sine, prin manifestarea sa ca persoană unică, cu caracteristici specifice</p>	<p>Dezvoltare emoțională</p> <ul style="list-style-type: none"> Activități la panoul <i>Eu astăzi sunt aici</i>, unde copilul își spune numele, își fixează fotografia în fereastra/căsuța lui. Activități în perechi: <ul style="list-style-type: none"> <i>Asemănări și deosebiri</i> – copiii enumeră asemănările și deosebirile dintre ei, apoi prezintă descoperirile grupului. <i>Desenează-ți perechea</i> – doi copiii așezați față în față, fiecare desenează portretul colegului său. <i>Acesta sunt eu</i> – un copil se întinde pe o foaie mare de hârtie și colegul său realizează conturul corpului. După ce fiecare face conturul colegului completează prin desen sau pictură portretul propriu sau al colegului. Desenează/pictează autoportretul <i>Ce înălțime ai?</i> Măsurarea înălțimii cu diferite instrumente (ne)convenționale. Completarea unui poster <i>Prin ce sunt unic</i> (desen/imagini sugestive cu caracteristicile proprii, care îl diferențiază). Joc- execuții de a vorbi despre sine și despre ceilalți, cu referire și la caracteristici lingvistice și culturale diferite. 	<p>Oferiți copilului șansa de a-și alege activități în grădiniță, reflectând la ce poate face mai bine și ce preferă.</p> <p>Discutați individual și în grupuri mici despre preferințele copiilor; organizați convorbiri pe teme: <i>Activitatea mea preferată, Locul meu preferat, Jocul meu preferat</i>, informații pe care să le oferiți ulterior și părinților.</p>

Dimensiunea 4: Autocontrol și expresivitate emoțională

Dezvoltare emoțională

● **Activități de recunoaștere a emoțiilor**

– Jocuri prin care copilul identifică emoțiile lui și ale altor persoane în diverse situații.
 – Jocuri prin care copilul identifică emoțiile asociate unui context specific.
 – Jocuri prin care copilul identifică emoțiile pe baza componentei nonverbale: expresia facială și postura.
 Povești pentru copii: *Prima mea carte despre sentimente și emoții* cu teme care sprijină copilul să-și identifice trăirile: *Mă simt iubit, Mă simt calm, Sunt fericit, Nu prea știu ce simt, Sunt supărat, Emoții schimbătoare, Limbajul corpului.*

<https://www.litera.ro/prima-mea-carte-despre-sentimente-i-emo-ii>

- Povestiri cu suport imagistic în care copiii sunt încurajați să-și exprime propriile emoții față de situații și personaje din povestiri: supărare, bucurie, tristețe, veselie, mirare etc.
- Jocuri simbolice în care se construiesc situații imaginare și copilul identifică emoțiile trăite de el în funcție de situație: *Fete vesele, fețe triste, Să ne mirăm, De ce plânge?* etc.

<https://www.twinkl.ro/resource/emoiile-monstruleilor-jetoane-ro-dos-10>

<https://www.twinkl.ro/resource/t-e-414-feelings-bingo-romanian>

<https://www.twinkl.ro/resource/ro-t-t-253148-emoii-joc-de-masa>

- Jocuri cu imagini, jocul cu păpuși, folosirea oglinzii pentru a înfățișa copilului mimici specifice pentru bucurie, tristețe, furie, frică.

<https://www.twinkl.ro/resource/emoii-bucuria-prezentare-powerpoint-ro1-dp-9>

<https://www.twinkl.ro/resource/emoii-tristeea-prezentare-powerpoint-ro1-dp-10>

<https://www.twinkl.ro/resource/emoii-furia-prezentare-powerpoint-ro1-dp-10>

- Utilizarea panoului *Dispoziția mea* pentru determinarea dispoziției copilului, cauzei, efectului de bucurie, supărare.

<https://www.twinkl.ro/resource/t-t-23201-my-emotions-and-feelings-vocabulary-poster-romanian>

- Jocuri simbolice la inițiativa copiilor cu personaje din povești preferate: *Scufița Roșie speriată/supărată/veselă, Lupul supărat/vesel/sătul* etc.

- Povești pentru dezvoltarea socio-emoțională a copiilor care corespund emoțiilor și comportamentelor disfuncționale și în care se regăsesc elementele unei secvențe de consiliere. După lectură recomandăm o analiză, împreună cu copiii, a problemelor cu care s-au confruntat personajele. *Lumea lui Self* <https://selfkit.ro/>

- Jocuri de punere în corespondență, cuvânt și imagine, pe tema emoțiilor, structurate în conformitate cu reglementările și recomandările psiho-pedagogice și didactice:

<https://www.twinkl.ro/resource/ro-t-m-166-cum-te-simi-banner>

<https://www.twinkl.ro/resource/ro-t-t-9287-emoii-cartonae-pereche>

- Poeziile raționale cu valență preventiv-curativă pe emoțiile disfuncționale.

Activități prin care copiii sunt încurajați să înțeleagă emoțiile, ideile și acțiunile celorlalți prin citirea unor cărți, urmărirea unor desene animate sau filme.

Atunci când apare un conflict între doi copii, arătați empatie față de ambii copii. Numiți și discutați despre emoții și trăiri: *Ești trist/ă pentru că...* Validați emoțiile copiilor.

Activități individualizate cu participarea consilierului școlar prin care copilul trebuie să fie capabil să diferențieze între gânduri și emoții disfuncționale și gânduri și emoții funcționale. Recomandăm colaborarea cu consilierul școlar pe specificul acestor activități.

4.1. Recunoaște și exprimă emoții de bază, produse de piese muzicale, texte literare, obiecte de artă etc.

	<ul style="list-style-type: none"> ● Proverbe, zicători raționale; https://selfkit.ro/, https://selfkit.wordpress.com/ ● <i>Teatru cu marionete</i> pentru a exprima diferite situații (de exemplu, o marionetă ia o jucărie de la o altă marionetă); întrebați-i pe copii ce emoție ar putea simți marionetele. ● Teatru de păpuși, teatru creat de copii cu teme legate de emoții <i>Jucăria supărată, Pisica bucuroasă etc.</i> ● <i>Povestiri despre emoții</i> https://www.youtube.com/watch?v=PWujGPb6mgo (The Color Monster, A Story About Emotions by Anna Llenas). ● Exploatarea povestirilor despre emoții în activități din alte domenii https://www.pinterest.fr/pin/263531015685391390/ ● <i>Ce simți când asculți această piesă?</i> - audiția unor fragmente muzicale. ● <i>Exprimă prin cântec emoțiile personajului</i>- inventarea unor fraze muzicale care să exprime emoțiile unor personaje din poveștile cunoscute. ● <i>Desenează/pictează portretul unui copil vesel, trist etc.</i> ● <i>Povestește cum crezi că se simt personajele din tablou?, Ce simți când te uiți la acest tablou?</i> - prezentarea unor tablouri ale unor pictori români sau străini. 	<p>Construiți situații speciale și valorificați situațiile apărute spontan în activitatea copiilor pentru dezvoltarea abilității de a fi interesat și de a înțelege emoțiile celorlalți (folosind gesturi și cuvinte).</p>
<p>4.2. Demonstrează abilități de autocontrol emoțional</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Activități de exprimare, înțelegere și reglare a emoțiilor: <ul style="list-style-type: none"> – Exerciții de comunicare verbală și nonverbală a unor mesaje afective. – Exerciții prin care copiii exprimă empatie față de alte persoane. – Exerciții de identificare a cauzelor posibile ale emoțiilor. <ul style="list-style-type: none"> ● Povești terapeutice care ilustrează situații în care avem nevoie să ne cerem iertare. https://www.twinkl.ro/resource/ro-t-l-155-pveste-cand-ma-infurii ● Povești terapeutice audio cu elemente de ghidare: <i>Lumea lui Self</i>. Povestea este însoțită de o serie de recomandări pentru educatoare în <i>Caiet de activități pentru educatoare</i>. La finalul fiecărei povești recomandăm un dialog între educatoare și copii structurat pornind de la o serie de întrebări ce urmăresc: <ul style="list-style-type: none"> - dacă copiii au surprins mesajul central al poveștii - dacă au înțeles legătura dintre evenimentele – gândurile – emoțiile pe care le trăiesc personajele din poveste - dacă pot transfera cele învățate din poveste în situații cotidiene - dacă pot identifica și folosi gânduri raționale/ sănătoase în raport cu contextele în care gândesc nesănătos - dacă pot anticipa ce emoții vor trăi și ce comportamente vor manifesta atunci când reușesc să adopte gânduri raționale. ● Activități tip rebus: jocuri de cuvinte și imagini cu scop bine conturat: consolidarea achizițiilor din poveste privind importanța relației dintre gândurile noastre și trăirile emoționale. 	<p>Discutați despre modul defectuos de gândire al personajelor și asupra consecințelor acestei gândiri exprimate emoțional și comportamental.</p> <p>La finalul fiecărei povești copiii vor fi ajutați să relaționeze experiențele trăite de personajele din poveste cu propriile lor experiențe de viață. Astfel se va realiza transferul celor învățate din poveste la contextele reale.</p> <p>Povești în care personajele trec prin situații neplăcute;</p>

	<p>https://www.twinkl.ro/resource/ro-t-2546376-roata-soluiilor-plana</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Povești cu tâlc culese din literatura orală (populară). ● Jocuri cu gânduri și emoții, adaptări ale jocurilor clasice la particularitățile date de dezvoltarea abilităților privind autocontrolul emoțional. ● Activități de tip <i>Selfpedia</i>: ne controlăm emoțiile și cunoaștem mai mult. ● Povești terapeutice privind anxietatea de performanță (frica de scenă/frica de evaluare negativă din partea celorlalți sau de posibilitatea de a face greșeli): <ul style="list-style-type: none"> ○ Povestea <i>Prințesa fluturilor</i> <i>Știm să alegem un gând bun...?</i> împreună cu activitatea ce însoțește povestea. Scop: dezvoltarea abilităților de identificare a gândurilor care determină emoții negative de tipul tristeții https://selfkit.ro/, https://selfkit.wordpress.com/ <p>https://www.twinkl.ro/resource/ro-t-2546375-roata-alegerilor-plana</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Jocuri de asociere a sunetelor, culorilor, mișcărilor cu diverse emoții prin care educatoarea îi ajută pe copii să-și exprime emoțiile în diverse moduri. ● Activități artistice (muzică, pictură) urmate de un scurt dialog despre cum anume a simțit fiecare copil când a pictat/colorat/cântat. ● Inițierea unor scurte activități prin care copiii sunt încurajați să descrie un eveniment, un vis sau o emoție simțită. Ascultați-i cu atenție și oferiți-le sprijin spunând <i>Înțeleg</i> sau <i>Și apoi?</i> ● Exerciții individuale și în grupuri mici (cu sprijinul profesorului consilier școlar) prin care copilul este sprijinit să-și controleze comportamentul declanșat de emoții negative prin folosirea de strategii comportamentale (distragere prin joc), strategii cognitive (mutarea gândurilor de la situație, considerarea lucrurilor într-o lumină pozitivă) sau verbale (discutarea emoțiilor cu alții, reflecția asupra lor). 	<p>reamintiți copiilor cum s-au comportat personajele în fiecare situație: <i>Îți mai amintești ce a făcut ariciul atunci când a fost necăjit de iepuraș?</i></p>
--	--	---

CARACTERISTICI ALE ÎNVĂȚĂRII CENTRATE PE COPIL:

Motivație: Învăț să mă cunosc pe mine și lumea din jur. Învăț să fac față unei situații. Învăț să comunic cu cei din jurul meu.

Gândire: Învăț să-mi recunosc și să denumesc propriile emoții și ale celorlalți. Învăț să respect regulile, să înțeleg efectele acestora asupra relațiilor sociale. Învăț să reflectez asupra legăturii dintre evenimente – gânduri – emoții trăite.

Angajare personală: Explorez propriile trăiri. Identific consecințele unui comportament pozitiv/negativ asupra mea și a celor din jur. Îmi gestionez emoțiile.

Interactivitate: Învăț să cooperez cu ceilalți. Cer și ofer ajutor într-o situație.

ASIGURAREA TRANZIȚIEI SPRE CLASA PREGĂTITOARE

- redarea unor întâmplări trăite;
- abilitatea de a comunica
- descrierea propriei persoane și a celor cu care relaționează
- abilitatea de a cere și oferi ajutor
- abilitatea de a interacționa/ coopera cu alți copii/ adulți
- capacitatea de a respecta regulile într-un grup
- abilitatea de a-și dezvolta autonomia personală
- capacitatea de a recunoaște/denumi/gestiona emoțiile de bază
- abilitatea de autocontrol emoțional.

DOMENIUL CAPACITĂȚII ȘI ATITUDINI ÎN ÎNVĂȚARE		
COMPORT A-MENTUL	Exemple de activități de învățare organizate gradual pentru copii de la 3 la 6 ani	Abordare diferențiată/ Individualizare
DIMENSIUNEA 1: Curiozitate, interes și inițiativă în învățare		
<p>1.1. <i>Manifestă curiozitate și interes pentru experimentarea și învățarea în situații noi</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Jocuri senzoriale³⁹ <ul style="list-style-type: none"> ○ Jocuri de discriminare gustativă: <i>Ghicește ce ai gustat, Ghicește după miros fructul/leguma, Ce gust are?</i> Joc: <i>Sticlule cu gusturi!</i> În sticlule cu pipetă se păstrează esențe din cele patru gusturi principale: dulce, sărat, acru și amar. Li se picură copiilor pe limbă câte o picătură din câte o sticlule. Copiii denumesc gustul și aleg imaginile cu alimentele care au gustul respectiv⁴⁰. ○ Jocuri de discriminare tactilă: <i>Săculețul fermecat, Ce jucărie ai ales?, Ce formă are? (figuri geometrice), Trusa senzorială (conține obiecte cu diferite texturi: moale, tare, neted, aspru etc.), Cutii senzoriale/Perete senzorial (outdoor)</i>, https://www.google.com/search?q=sensory+wall+outdoor&rlz, <i>Covorul senzorial</i>, https://www.montessorinature.com/diy-sensory-rugs-for-kids/; <i>Învăț alfabetul cu degetele</i> https://www.jenniferslittleworld.com/2013/05/tactile-alphabet-cards.html Joc: <i>Cutii senzoriale</i>. ○ Jocuri de discriminare vizuală: <i>Sortează obiectele după culoare, formă, mărime</i> https://happytoddlerclub.com/pom-pom-scoop-and-transfer-color-sort/, <i>Aranjează obiectele din bucătărie după culoare, Construieste turnuri de culoare roșie, galbenă</i>. ○ Jocuri de discriminare auditivă: <i>Deschide urechea bine, Cântă tare, încet..., Ghici cine a cântat, Recunoaște instrumentul, Glasul animalelor</i>. 	<p>Folosirea simțurilor pentru a explora lumea din jur, ajută copiii să discrimineze și să denumească anumite caracteristici ale obiectelor. Jocurile senzoriale se pot desfășura cu suportul adultului sau pot fi inițiate de copii, dacă au la dispoziție jocuri/ materiale care să îi inspire. Alegerea jocurilor/materialelor se face în funcție de cunoștințele și abilitățile copiilor.</p>

³⁹ Jocurile senzoriale pot fi desfășurate cu succes acasă, în bucătărie pentru ghicirea gustului, mirosului, formei fructelor, legumelor, a altor alimente. Aceste jocuri pot ajuta la introducerea unor gusturi sau alimente noi în alimentația copilului.

⁴⁰ Verificați dacă preșcolarii au alergii și lăsați-i pe ei să decidă ce vor să guste!

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Jocuri de discriminare olfactivă: <i>Sticle cu mirosuri, Ghicește ce ai mirosit, Descrie mirosul</i> etc. ● Jocuri cu nisip și apă ⁴¹ Exemple: <i>Castele de nisip; Desen pe nisip, Desenăm grafisme, cifre, litere pe nisip</i> https://www.criandocomapego.com/atividades-com-a-caixa-de-areia-para-a-escrita/, <i>Plutește sau se scufundă?</i> Joc: <i>Învăță să scriu cu degetul.</i> Scrierea cu degetul în făină/nisip/sare (presărate în tavă/cutie/un suport cu margini) sau la masa luminoasă – după modele grafice desenate pe jetoane/fișe sau executarea de desene libere. ● Jocuri de construcții <ul style="list-style-type: none"> ○ Realizarea unor construcții utilizând materiale neconvenționale: cutii de diferite dimensiuni, pet-uri, dopuri, hârtie, pahare de unică folosință, spaghete https://www.teacherspayteachers.com/Product/STEM-Challenge-Spaghetti-Tower-1106671 ○ Construcții plane sau tridimensionale cu respectarea unei schițe https://www.pinterest.fr/pin/445363850652355115/?nic_v1=1aaNlhZE7Y2Q6fCVABEUtigOfkxUfrYrDmME2554MsK1%2FkieiDejB%2FHbCmTtxHv6G ● Jocuri de umbre ● Puzzle-uri ● Jocuri didactice ● Activități de explorare a mediului înconjurător Exemple: <i>Vânătoarea de comori, Colecții din natură (pietre, castane, frunze, semințe), Recunoaștem copacii după frunze (după imagini), Excursii, vizite, plimbări</i> în cadrul cărora, prin intermediul observării directe, se stabilesc relațiile dintre fenomene, categorii de obiecte etc. 	<p>Utilizarea de suporturi și instrumente variate pentru exersarea scrierii, face această activitate de învățare mai atractivă și mai distractivă. Scrierea semnelor grafice, a cifrelor, literelor, numelor sau a unor cuvinte se realizează gradat, în funcție de nivelul la care au ajuns copiii, de la simpla trasare a liniilor cu sau fără model, la redarea unor modele grafice mai complexe sau scrierea unor cuvinte (după modele desenate pe jetoane sau din memorie).</p>
--	--	--

⁴¹ Jocurile cu nisip sunt apreciate de copii la orice vârstă și sunt ușor de organizat și acasă. E nevoie doar de o tavă/cutie drept suport și nisip. În locul nisipului se pot utiliza făină albă, mălai, griș, orez, semințe sau diferite boabe. E de dorit ca produsele să fie expirate pentru a nu-i învăța pe copii că folosim alimentele în alte scopuri.

	<p>Observare: <i>Expediția micilor pădurari/A cui frunză este?</i> (activitate desfășurată în parc sau în pădure). Copiii primesc o fișă împărțită în mai multe căsuțe. În pătrate sunt desenate frunze ale diferiților copaci. Ei observă, compară și descriu formele frunzelor desenate pe fișă. Educatorea îi ghidează prin întrebări ajutătoare în observarea aspectelor relevante care să îi ajute să diferențieze frunzele. Cu fișa în mână, copiii pornesc în căutarea copacilor care au frunze asemănătoare cu cele de pe fișă. Când descoperă copacul care are frunze de o anumită formă, lipesc o frunză în căsuța potrivită observă copacul în grup, iar educatoarea/ un copil denumește copacul. Expediția continuă până când toți copiii își completează fișele. https://www.twinkl.ro/resource/roi-t-008-new-autumn-leaves-matching-worksheet</p> <p>Copiii din grupa mare pot realiza desenul copacului în timp ce îl observă. Aceștia pot afla numele copacilor observați căutând în enciclopedii sau pe internet, înainte sau după expediție.</p> <p>Joc: <i>Grupează frunzele/pietrele după formă, mărime, culoare ...</i>(activitate outdoor)</p> <p>Copiii adună frunze din curtea grădiniței. Pot desena pe pământ cercuri în care sortează frunzele după formă, mărime, culoare. Compară grupele formate prin apreciere globală, așezare în perechi sau numărare.⁴²</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Jocuri-exercițiu sau jocuri didactice de predicție cu suport (imagini, jetoane), cu întâmplări din povești sau din viața zilnică, în care copiii răspund la întrebarea <i>Ce crezi că se va întâmpla în continuare?</i> ● Activități de știință: <i>Folosirea unor instrumente de investigare precum microscopul, cântarul, lupa, centimetrul etc.</i> ● Activități de observare în timp a schimbărilor din natură. <ul style="list-style-type: none"> ○ Observarea unui colț din natură din curtea grădiniței în mod sistematic; documentarea observării cu poze, înregistrarea reflecțiilor copiilor. În timpul observării copiii sunt încurajați să formuleze întrebări referitoare la fenomenele urmărite și să emită păreri/răspunsuri la întrebările colegilor. Prin analizarea fotografiilor ordonate 	<p>În activitățile de explorare în natură copiii învață să observe, să analizeze, să compare plante/obiecte/fenomene din mediul înconjurător folosind instrumente care să îi ajute în procesul de investigare. Înregistrarea datelor după modele pe care copiii și le însușesc treptat îi ajută să rețină și să sistematizeze cunoștințele. Pe lângă sprijinul individual pe care îl asigură educatoarea, copiii pot învăța unii de la alții lucrând în echipă.</p> <p>Ordonarea și citirea unei succesiuni de imagini alcătuită din o narațiune pe baza lor. Realizarea de</p>
--	--	---

⁴² Activitățile de sortare după diverse criterii se pot face și acasă cu obiecte din casă sau cu materiale culese în timpul plimbărilor în natură cu familie.

	<p>succesiv, copiii observă schimbările petrecute în intervalul de timp în care s-a realizat observarea și caută explicații științifice legate de cauzele schimbărilor produse.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Utilizarea unor fișe, caiete-jurnal, în care copiii înregistrează observațiile făcute prin desen, lipire, coduri de culori sau semne stabilite împreună. Dovezile strânse pe parcursul observării sunt analizate împreună cu copiii pentru a conștientiza evoluția/schimbarea produsă. ● Activități de explorare a unei teme propuse de educatoare sau de copii. Utilizarea metodei <i>Știu/Vreau să știu/ Am aflat</i> (la debutul și finalul activității) pentru conștientizarea cunoștințelor pe care le dețin și pe care le acumulează pe parcursul activității. https://www.scribd.com/document/369205006/Metoda-Activa ● Jurnalul grafic, utilizat pentru documentarea temei și a parcursului învățării, în cadrul unor activități sau al unui proiect tematic. <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Jurnalul meu de dans, Jurnalul seminței, Cartea copacului</i> etc. în care copiii lipesc fotografii din timpul activităților, notează/desenează periodic lucrurile noi descoperite/ învățate. Copiii învață să sintetizeze informația, să o înregistreze prin imagini sau scriitură (desen, semne, litere). Utilizează cifrele în numerotarea paginilor, notarea datei în care au scris în jurnal. Jurnalele sunt utilizate la sfârșitul proiectului pentru verbalizarea experiențelor trăite, pentru rememorarea învățării. ● Experimente. Realizarea de experimente simple de știință acasă sau în sala de grupă reprezintă cel mai simplu mod de a-i învăța pe copii să rezolve probleme, să gândească critic și să-și dezvolte curiozitatea pentru lumea din jurul lor. Aceste abilități permit copiilor să fie încrezători în capacitatea lor de a face față provocărilor vieții. <ul style="list-style-type: none"> ○ Experimente realizate la Centrul Artă sau în activitățile artistico-plactice: <i>Obținerea culorilor secundare din culori primare (galben + albastru = verde), obținerea nuanțelor, fuzionarea culorilor, difuzarea culorii, transparența, camuflarea.</i> Experimente realizate în Centrul Știință sau în activități experiențiale din domeniul știință pentru observarea unor fenomene fizice sau chimice: <p><i>Sticle senzoriale.</i> În sticlute de plastic incolore cu capac se adaugă ulei, sclipici, nisip, scoici, mărgelă, săpun etc. Prin mișcarea sticlelor copiii observă diferite fenomene fizice: plutirea, scufundarea, dizolvarea etc.</p> 	<p>predicții legate de continuarea unei acțiuni în funcție de experiența personală.</p> <p>Recunoașterea și descrierea verbală și/sau grafică a schimbărilor și transformărilor din mediul apropiat pornind de la elemente de interes pentru copii, cu lărgirea treptată a câmpului de observație.</p> <p>Organizarea datelor rezultate din observații dobândite de copii atunci când sunt puși în contact cu cunoașterea naturii, se poate realiza prin semne simple, simboluri, desene, scriere, după abilitățile fiecărui copil.</p> <p>Înțelegerea raporturilor cauzale între acțiuni, fenomene (<i>Dacă...atunci</i>) se poate realiza prin</p>
--	--	--

	<p>https://teachingmama.org/12-sensory-bottle-ideas-one-for-every-month/</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Experimente realizate în Centrul Nisip și apă: plutirea/scufundarea obiectelor, filtrarea apei prin nisip etc. ○ Experimente realizate în Centrul Construcției în care învață despre echilibru, structura construcțiilor, centrul de greutate etc. ○ Experimente realizate în aer liber cu materiale din natură: lumini și umbre, producerea fenomenelor naturale: ceață, vânt, ploaie, cum își schimbă frunzele culoarea, https://thepreschooltoolboxblog.com/fall-leaves-change-colors-playfulpreschool/, culoarea și clorofila frunzelor https://alittlepinchofperfect.com/fall-leaf-science-experiment-for-kids/ <p>● Activități de exploatare a povestirilor științifice.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Povestiri științifice: <i>Omida mâncăcioasă</i>, <i>Dl Căluț de mare</i>, <i>Cameleonul</i> de Eric Carle, <i>Inch by inch</i> de Leo Lionni (și altele de acest tip), prezintă concepte științifice abstracte precum metamorfoza, camuflarea, ciclul de viață, înmulțirea într-o formă accesibilă copiilor, sub formă de narațiune. ○ Exploatarea cunoștințelor/conceptelor din povestirile cu caracter științific în alte activități: realizarea unor cărți, pictură prin tehnici diferite, matematică, teatru etc. https://ro.pinterest.com/pin/504895808228856779/?nic_v1=1an2hYhlXwRyF6oTolDFUkiG%2B%2FT8cTt%2FOh5RmyChnZHa%2FhOh0OXAI1voRc5%2BmD2Lk Exemplu: valorificare povestirii <i>Omida mâncăcioasă</i> de Eric Carle <p>Matematică: <i>Câte alimente a mâncat omida în fiecare zi?</i> – raportare cantitate la număr, numeralul ordinal (<i>A câta zi din săptămână s-a întâmplat?</i>). Construcție: realizare de carte: <i>Omida și zilele săptămânii</i> – fixarea zilelor săptămânii în funcție de ce a mâncat omida. Joc de masă: <i>Piramida alimentelor</i> – gruparea alimentelor după categoria din care fac parte, clasificări. Desen/lipire/pictură: <i>Ciclul de viață al fluturelui</i>. Modelaj: <i>Omida</i>. Pictură: <i>Fluturile multicolor</i>. Știință: observare la masa de lumină, desen după suport la masa de lumină etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Oferirea de cărți și alte materiale accesibile care pot satisface interesul de cunoaștere al copiilor. 	<p>observarea repetitivă a lucrurilor sau schimbărilor din mediul înconjurător sau prin organizarea unor experimente conduse de educatoare, inițiate de copii sau produse întâmplător.</p> <p>Identificarea efectelor unor acțiuni prin experimentele realizate. <i>Ce se întâmplă atunci când turnăm prea mult lichid într-un vas ? Ce se întâmplă dacă într-o parte a balanței așezăm un obiect mai greu, iar în partea cealaltă un obiect mai ușor?</i></p>
--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> ● Crearea unor hărți ale diverselor locuri⁴³ Copiii observă cu atenție mediul înconjurător, își folosesc propria poziție pentru a determina o locație, percep relații spațiale, folosesc etichete direcționale, cum ar fi punctele cardinale nord, sud, est și vest, citească simboluri. <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Harta clasei, Harta curții, Harta parcului</i> etc. Copiii învață să observe poziția obiectelor în funcție de un reper dat, să măsoare cu instrumente standardizate (metru, centimetru – utilizând centimetrul de croitorie, liniarul, rigla) sau cu obiecte nestandardizate (sfori, pașii copilului, obiecte din clasă), să reducă dimensiunile la scară, să redea prin desen obiectele și relațiile spațiale dintre ele. 	<p>Observarea dirijată a elementelor din mediul înconjurător și folosirea vizualizărilor, demonstrațiilor și a modelelor grafice create de copii pentru îmbunătățirea învățării se poate realiza treptat, începând cu realizarea schiței unei mese pe care sunt așezate 2-3 obiecte.</p>
<p>1.2. Inițiază activități de învățare și interacțiuni cu copiii sau cu adulții din mediul apropiat</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Jocuri libere cu subiecte alese de copil. ● Activitate cu temă/sarcină dată, în care copiii aleg modalitatea și instrumentele pe care le vor utiliza pentru a o realiza. ● Activități în grupuri mici cu roluri prestabilite (<i>Pălăriile gânditoare</i>); copiii hotărăsc rolul fiecăruia în grup și sarcina pe care o realizează. ● Jocuri de rol în Centrul Joc de rol/ Casa păpușii/ Colțul căsuței. Dotarea centrului cu resurse noi/diferite/în acord cu tema propusă și cu interesul copiilor. Copiii sunt stimulați să utilizeze cuvinte și expresii specifice domeniului respectiv. Inițierea și/sau susținerea jocurilor de rol în care se implică preșcolarii pentru a exersa comunicarea: <i>De-a delfinariul, De-a brutăria, De-a astronautii</i>. ● Sesiuni de prezentare/împărtășire a unor cunoștințe aflate în alte contexte (acasă, în excursie, în vizită etc.) din cărți, din emisiuni științifice, din activitatea cu părinții. Povestirea poate fi însoțită de prezentarea cărții, a imaginilor sau lucrurilor care fac obiectul prezentării. ● Jocuri de adresare de întrebări despre anumite obiecte sau evenimente/ activități. ● Dramatizarea unor povești prin care se oferă oportunitatea de a aduce la viață povești prin jocul dramatic. 	<p>Organizarea mediului de învățare care să ofere o serie de materiale stimulative în aer liber și în interior, pe care copiii să le poată folosi și combina în felul lor pentru a-și îndeplini propriile scopuri.</p> <p>Oferirea de asistență individualizată: copiii învață să își aleagă și să își direcționeze propriile activități, dar mulți vor</p>

⁴³ Acasă, copilul ajutat sau ghidat de părinte poate realiza planul camerei sale, harta/planul casei, harta curții etc.

	<ul style="list-style-type: none"> ● Jocuri de cooperare http://aleg-romania.eu/wp-content/uploads/2013/09/Jocuri-de-echipa_Cutia-Magica.pdf ● Activități realizate în pereche, Planul Dalton http://www.isj-db.ro/static/files/curriculum/prescolar/2018_2019/PLANUL_DALTON.pdf 	<p>avea nevoie de asistență pentru a-și dezvolta abilitățile și încrederea, pentru a-și exprima propriile idei și a le împărtăși cu colegii lor.</p>
DIMENSIUNEA 2: Finalizarea sarcinilor și a acțiunilor (persistență în activități)		
<p>2.1. <i>Realizează sarcinile de lucru cu consecvență</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Prezentarea în fața grupei a unor activități desfășurate acasă sau a unor responsabilități pe care copilul le are în familie ● Asumarea unor responsabilități la nivelul grupei: copilul de serviciu, împărțirea materialelor, udatul plantelor etc. ● Jocuri distractive în care să-și exerseze perseverența: <i>Statuile, Ghici cine te-a atins, Aruncă la țintă, Popice, De-a baba oarba etc.</i> ● Jocuri cu material mărunț: înșirare de mărgelute, realizarea unor modele cu semințe/orez : https://funlearningforkids.com/favorite-fine-motor-activities-preschoolers/ https://www.howweelearn.com/fantastic-fine-motor-activities/ ● Trasee cu obstacole sau cu descoperirea unor indicii în aer liber: <i>Cursă cu obstacole, Descoperă comoara, Unde s-a ascuns jucăria, Vânătoare de ouă roșii etc.</i> ● Jocuri sportive și de îndemânare: <i>Mișcă o minge mică în jurul corpului.</i> <p>Luați mingea într-o mână și încercați să faceți un cerc cu ea în jurul taliei. Apoi încercați să faceți un cerc în jurul picioarelor. Apoi încercați să faceți cifra 8 cu mingea – în jurul unui picior, apoi în jurul celuilalt picior. În cazul copiilor mai mari, îi puteți invita să încerce să lase mingea pe spate și să o prindă cu mâna opusă.</p> <p><i>Exersează lovirea unei mingi.</i></p> <p>Se încearcă lovirea mingii (când cineva o aruncă) cu ceva mare, cum ar fi o rachetă de tenis.</p>	<p>Inițial aceste jocuri/activități se realizează cu sarcini simple; apoi copilul este ajutat să persevereze, pe măsură ce învață și exersează noi abilități. Este important să cultivăm ideea că doar cu muncă asiduă și dăruire, va dezvolta noi capacități pentru a face față unor situații diverse și a reuși.</p>

	<p>Apoi se încearcă cu obiecte ceva mai mici, cum ar fi un băț sau o bătă de baseball.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Jocuri de memorie: <i>Memo, Din jumătate întreg, Spune ce jucărie lipsește.</i> ● Povestiri de dezvoltare socio-emoțională și terapeutice care redau exemple în care personajele sunt perseverente. ● Povestiri libere ale copiilor despre cum au reușit să realizeze o sarcină dificilă. 	
<p>2.2. <i>Integrează ajutorul primit, pentru realizarea sarcinilor de lucru la care întâmpină dificultăți.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Activități de dezvoltare de grup, cu consilierul școlar. ● Jocuri de spargere a gheții. ● Jocuri de masă în pereche sau în grup mic. ● Jocuri de ștafetă sau în perechi în care colaborarea și comunicarea îi ajută să finalizeze activitatea. ● Realizarea de rime în pereche. ● Transportarea unor obiecte, greutăți în pereche. ● Povestire creată după imagini în echipă. ● Desenează o poveste – activitate în grup. ● Planul Dalton – sarcini distractive realizate în pereche. 	<p>Introducerea unor elemente noi în evenimentele zilnice de rutină (pentru a oferi experiențe semnificative din viața reală), îi va determina pe copii să adreseze întrebări, să solicite sprijin, să-și adapteze comportamentele.</p> <p>Organizarea unor activități cu sarcini simple care presupun cooperarea.</p>
<p>DIMENSIUNEA: 3. Activare și manifestare a potențialului creativ</p>		
<p>3.1. <i>Manifestă creativitate în activități diverse</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Crearea unor obiecte din materiale reciclabile sau materiale existente în sala de grupă. <ul style="list-style-type: none"> ○ Realizarea unor obiecte după un model, o imagine sau o schiță utilizând materiale reciclabile cărora să le dea o nouă utilizare. ○ Realizarea unor obiecte din imaginație, fără un suport vizual, găsind utilizare în alte activități sau acasă pentru obiectele create; copiii pot reflecta la provocările pe care le-au rezolvat în crearea acestora și pot explica modul de soluționare a problemelor întâmpinate. 	<p>Oferirea libertății de a combina materialele în moduri diferite este deosebit de importantă pentru dezvoltarea</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ● Jocuri de masă. Realizarea unor obiecte din formele geometrice cunoscute. <ul style="list-style-type: none"> ○ Utilizarea trusei Logi pentru crearea unor obiecte; https://ro.pinterest.com/pin/564709240745709291/?nic ○ Construirea unor forme după schiță sau din imaginație utilizând jocul Mozaic; https://www.adventure-in-a-box.com/birds-free-pattern-block-designs/ ○ Decuparea unor forme geometrice colorate și utilizarea lor pentru realizarea unor modele sau obiecte; ○ Utilizarea cuburilor pentru construirea unor obiecte reale sau imaginare. ● Realizarea unor costume pentru o ocazie specială sau pentru teatru/dramatizare/joc de rol. <ul style="list-style-type: none"> ○ Pentru sărbătorirea zilei unui copil sau altă celebrare, copiii își confecționează costumații deosebite din saci menajeri, hârtie creponată, haine vechi etc. pe care le decorează. ● Activități de creare a unor decoruri pentru teatru/dramatizare <ul style="list-style-type: none"> ○ Pictarea unei cortine pentru teatru; ○ Realizarea unui fundal pentru un spectacol utilizând lucrările individuale sau de grup pe tema respectivă; ○ Realizarea unor obiecte de decor pentru clasă sau pentru a fi oferite drept cadouri. ● Realizarea unor benzi desenate sau cărți după povestiri cunoscute ori întâmplări ale unor eroi imaginari https://ro.pinterest.com/pin/530510031079671164/ ● Aplicarea metodei Banda desenată pentru povestiri cunoscute sau povestiri create: https://www.slideserve.com/yaholo/metode-interactive-de-evaluare ● Prelucrarea fotografiilor pe calculator, utilizând programul <i>Paint</i>. 	<p>creativității și pentru dezvoltarea cognitivă flexibilă a copiilor, permițându-le să-și formeze căi de gândire și învățare și să facă conexiuni între domeniile experiențiale.</p>
<p>3.2. Demonstrează creativitate prin activități artistico-plastice, muzicale și practice, în conversații și povestiri creative</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Realizarea unor desene unind puncte sau numere pentru a descoperi desenul ascuns. ● Exerciții de imaginație pornind de la figurile geometrice: <i>Ce poți desena dintr-un cerc? Ce poți desena dintr-un pătrat? Descoperă figuri geometrice ascunse în desene.</i> ● Completarea desenelor colegilor <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Tehnica 6/3/5</i> (6 copii în echipă, fiecare desenează 3 elemente pe tema dată, după 5 minute foaia se deplasează spre dreapta, desenul este terminat când foaia ajunge la copilul care a început desenul) ○ <i>Desenul în pereche</i> ● Prezentarea lucrărilor artistico-plastice ale unor pictori celebri. <ul style="list-style-type: none"> ○ Prezentarea unor tablouri realizate prin diverse curente și tehnici picturale (pointilism, 	<p>Încurajați mâzgăleala și desenul liber al copiilor.</p> <p>Puneți la dispoziție hârtie, creioane, carioci și markere, astfel încât copiii să le poată folosi pentru a scrie sau desena ori de câte ori doresc.</p>

	<p>cubism). Copiii învață să observe și să analizeze tehnicile de lucru și coloritul lucrărilor artistice și apoi pictează în maniera marilor pictori: Matisse, Picasso, Kandinsky. http://grade1derful.blogspot.com/, http://apprentissages21.free.fr/articles.php?lng=fr&pg=58</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Desenarea unui cântec. Audiind diverse partituri muzicale, copiii realizează desene sau picturi inspirate de muzica respectivă (improvizație spontană, sunet și culoare). ● Povestiri cu început dat ● Imaginarea unui final nou pentru povești cunoscute pornind de la întrebarea <i>Ce-ar fi fost dacă...</i> ● Jocuri de rol de tip <i>reporter-cercetător</i> în care copiii își prezintă descoperirile ● Citirea unor cărți după imagini ● Jocuri de mimă ● Punerea în scenă a poveștilor cunoscute utilizând recuzite <ul style="list-style-type: none"> ○ Realizarea unor siluete ale personajelor din povești și realizarea repovestirii prin mânuirea siluetelor fixate pe bețe. ○ Povestea în făină https://www.facebook.com/gradinuta12alba/posts/1236295073195994 ● Teatru de umbre – copiii repovestesc sau creează o poveste mânuind personaje decupate din hârtie în spatele unui ecran luminat. ● Dramatizarea poveștilor în care copiii interpretează rolul diferitelor personaje. ● Activități de exersare a limbajului dialogat <ul style="list-style-type: none"> ○ Redarea unui dialog între persoane din viața reală: cumpărător-vânzător, doctor-pacient ○ Redarea unor dialoguri dintre personaje din povești ○ Improvizarea unor dialoguri pe o temă dată/ între două personaje alese aleatoriu ○ Transformarea limbajului descriptiv din povești în limbaj dialogat. 	<p>Permiteți copiilor să fie liberi să-și creeze propriile imagini/desene și să își folosească propriile idei în desenul liber. Nu contează dacă adulții nu pot să identifice ceea ce desenează copilul. Copilul știe și asta este important, el poate povesti adulților care este semnificația desenului său.</p> <p>Încurajați copiii să-și folosească abilitățile de desen și scriere în timpul jocurilor. Spre exemplu, ar putea să facă semne de circulație dacă se joacă cu mașinile.</p> <p>Poveștile sunt o resursă excelentă de încurajare a creativității naturale a copilului ca parte a dezvoltării limbajului și alfabetizării. Prin povestiri creative, copiii își dezvoltă imaginația, exprimarea liberă și acceptă idei noi.</p>
--	--	--

3.3. Demonstrează simț muzical ritmic, armonic prin cântec, joc cu text și cânt, dans etc.

- Executarea unor melodii folosind percuția și dansuri ritmice cu obiecte după metodele Dalcroze, Kodály, Orff. <https://www.youtube.com/watch?v=-v3t0Ks0dQk>
Tehnica Dalcroze, <https://mimamuzica.ro/mima-online/>
  - Pe muzică ritmată copiii execută mișcări în ritmul melodiei, având în mână obiecte care produc sunete când sunt mișcate (colă de hârtie, pompoane, clopoței) mergând pe o elipsă desenată pe podea sau executând alte mișcări. <https://www.facebook.com/pages/category/Nonprofit-Organization/Mai-multa-Educatie-Muzicala-in-scoli-si-gradinite-108412899179117/>
  - Experimentarea și exersarea ritmului, măsurii și tempoului prin percuție utilizând diverse obiecte (bețe, linguri, cutii etc.)
- Povestiri muzicale
  - Educatoarea prezintă poveștile utilizând pe parcursul povestirii fraze muzicale și ritmuri cu diverse instrumente pentru a crea un cadru vizual-auditiv deosebit. Copilul învață intuitiv regulile desfășurării unei acțiuni, inclusiv muzicale, asimilează firesc modul în care se succed propozițiile, frazele, ajunge să recunoască tiparul, să anticipeze evenimentele și să se familiarizeze din ce în ce mai mult cu sonoritatea instrumentelor și, mai ales, cu posibilitățile lor coloristice; el poate repovesti sau crea povești utilizând muzica.
- Interpretarea unor cântece cu ajutorul instrumentelor
  - Cântece însoțite de exerciții ritmice executate cu instrumente muzicale (tobe, pian, clopoței muzicali, ukulele, maracas etc), dar și cu instrumente confecționate de copii.
- Recunoașterea unor sunete din natură și imitarea lor
  - Audierea unor sunete din natură produse de diferite fenomene (vânt, ploaie, furtună), animale (lătrat, ciripit de păsări, cântecul greierului), alte zgomote (mașină, sirenă, aspirator) pe care copiii le identifică/le ghicesc, le denumesc și apoi le imită. Sunetele pot fi însoțite de mers ritmat pe elipsa desenată pe podea sau de diverse mișcări ale corpului.
  - Loto sonor <https://dessinemoiunehistoire.net/loto-sonore/>
- Executarea unor dansuri pe fragmente muzicale din genuri diferite (clasică, operă, rock, etc.)
  - Copiii ascultă fragmente din diferite piese instrumentale și fiecare copil improvizează câteva mișcări inspirate de acestea. Astfel, grupul compune un dans în care utilizează mișcările mai multor copii.
  - După ascultarea unui fragment muzical copiii povestesc ce simt când ascultă acea muzică. Se pot crea povești pornind de la un fragment muzical.

Jocurile care combină muzica cu mișcarea corpului sunt distractive, dar și instructive pentru copii. Atunci când dansează și se deplasează pe muzică, copiii își dezvoltă abilitățile motrice, iar când cântă pe o melodie înregistrată, își exersează vocea.

Explorarea muzicii utilizând percuția cu obiecte din clasă sau chiar cu ajutorul corpului (în loc de tobe), ori folosind orice obiecte care pot produce sunete, ar trebui încurajată în același mod în care copiii sunt încurajați să experimenteze în celelalte domenii.

Cea mai importantă modalitate de a încuraja dezvoltarea muzicală la copiii mici este de a le oferi un mediu bogat în muzică și oportunități de exersare a abilităților muzicale, precum și

	<ul style="list-style-type: none"> ● Jocuri în care se înlocuiește comunicarea verbală cu cântatul, desenul, dansul, mișcarea. 	<p>contexte în care să împărtășească experiențe muzicale cu colegii de grupă.</p>
<p>3.4. <i>Asimilează unele elemente ale scrisului și folosește diferite modalități de comunicare grafică și orală pentru transmiterea unui mesaj</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Decorarea, colorarea, copierea, decuparea literei cu care îi începe numele. ● Recunoașterea numelui propriu pe panoul de prezență, pe diverse lucrări. ● Exersarea scrierii numelui după model, după puncte, trasare peste scrisul original, în relief prin urmărirea literelor de mai multe ori cu culori diferite https://ro.pinterest.com/pin/384635624397498250/ ● Etichetarea obiectelor personale sau a obiectelor din clasă utilizând cuvântul scris sau coduri. ● Exersarea semnelor grafice în situații diverse și cu instrumente diferite <ul style="list-style-type: none"> ○ Scrierea cu degetul în tavă cu făină/nisip sau la masa luminoasă – după modelul scris pe un jeton sau din memorie ○ Scrierea cu markerul/pensula pe hârtie laminată, suporturi transparente ○ Scrierea cu carioca/culori pentru realizarea unor etichete pentru lucrări, materiale, obiecte de mobilier ○ Decorarea numelui utilizând materiale diferite: cuburi, mărgel, plastilină, hârtie colorată https://www.anyssa.org/classedesgnomes/le-prenom-en-ms-reconnaitre-reconstituer/ ○ Scrierea în făină http://simonabalmelli.blogspot.com/2015/03/con-la-sabbia-si-puo-anche-3.html ● Cutia cu mesaje. Scrierea/desenarea unor mesaje către colegii de grupă <ul style="list-style-type: none"> ○ Într-un loc din clasă, fiecare copil are o <i>mini-cutie poștală</i> unde colegii, prietenii îi lasă pe parcursul zilei scrisori, mesaje. ○ Scrierea unor felicitări și mesaje pentru zile de sărbătoare ale familiei sau colegilor de clasă ● Realizarea unor cărți cu teme variate: <i>Cartea cifrelor, Cartea animalelor, Carte de povești</i> etc. 	<p>Adăugarea de materiale de alfabetizare la toate centrele, inclusiv cărți, hârtie și instrumente de scris, va oferi oportunități de exersare voluntară a <i>citirii și scrierii</i>.</p>

CARACTERISTICI ALE ÎNVĂȚĂRII CENTRATE PE COPIL:

Motivație: Vreau să învăț lucruri noi!

Gândire: Învăț să fiu metodic/metodică, auto-evaluativ/auto-evaluativă, conștient/conștientă de sine, să transfer cunoștințele în viața zilnică.

Angajare personală: Sunt încrezător/încrezătoare în capacitatea mea de a explora și învăța.

Interactivitate: Sunt deschis/deschisă colaborării, independent/independentă și empatic/empatică.

Explorare: Îmi plac sarcinile care mă provoacă să cercetez.

ASIGURAREA TRANZIȚIEI SPRE CLASA PREGĂTITOARE:

- observarea diferitelor fenomene, acțiuni
- activități la alegere pe diferite centre de activitate
- descoperirea unor informații pe baza experimentelor, studiului enciclopediilor
- rezolvarea de probleme matematice sau din alte domenii
- descoperirea unor modalități de așezare, îmbinare a pieselor de construcție pentru menținerea echilibrului unei construcții în plan vertical
- convorbiri pe diferite teme; redarea unor întâmplări imaginate
- rezolvarea în mod independent a fișelor de muncă independentă și a altor tipuri de activități
- finalizarea unor activități practice, experimente, activități cotidiene
- respectarea regulilor jocurilor
- compunerea unor versuri, ghicitori, cântecele
- folosirea unor tehnici de lucru învățate în cadrul unui domeniu de învățare în celelalte domenii
- lecturarea activă, predicția pe baza unor termeni dați
- integrarea unor informații aflate din cărți, enciclopedii, CD-uri educative în soluționarea unor probleme
- exerciții de simulare a unor situații
- jocuri pentru dezvoltarea imaginației și a expresivității.

DOMENIUL DEZVOLTAREA LIMBAJULUI, A COMUNICĂRII ȘI A PREMISELOR CITIRII ȘI SCRIERII		
COMPORTA-MENTUL	Sugestii de activități de învățare organizate gradual pentru copii de la 3 – 6 ani	Abordare diferențiată/ individualizare
DIMENSIUNEA 1: Mesaje orale în contexte de comunicare cunoscute		
<p>1.1. <i>Exersează, cu sprijin, ascultarea activă a unui mesaj în vederea înțelegerii și receptării lui (comunicare receptivă)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Activități de ascultare/ înțelegere/ prezentare/împărtășire a opiniilor/ experiențelor în cadrul Întâlnirii de dimineață sau ca activități în grupuri mici/ pe centre, cu creșterea duratei de la 10 la 35 de minute. Exemplu: prezentarea noutăților la Întâlnirea de dimineață; conversație despre un eveniment care a avut loc/ a fost trăit de copii (o furtună sau un spectacol de teatru); precedarea fiecărei prezentări de o sesiune de întrebări din partea audienței.⁴⁴ • Sesiuni de prezentare cu doi, trei copii care au descoperit un interes comun (<i>Dinozaurii, Astronauții</i>). Facilitarea unor sesiuni de întrebări de înțelegere/ extindere a interesului manifestat. Exemplu: identificarea unui interes de cunoaștere pentru fiecare copil din clasă; organizarea unor momente în care copiii să caute informații/ să prezinte celorlalți tema de interes (în grup mic sau cu toată clasa). Ascultarea/ înțelegerea și solicitarea de informații de către copiii care audiază prezentarea. • Momentul de lectură zilnic. Folosirea metodei citirii dialogate pentru a implica ascultătorul în povestire, utilizând tehnici diferite precum: 	<p>Ascultarea mesajului zilei și prezentarea/ explicarea lui în cadrul Întâlnirii de dimineață pentru a dovedi înțelegerea lui, cu sprijinul educatoarei.</p> <p>Exerciții de ascultare a unui text scurt și de continuare a poveștii sau de schimbare a finalului cunoscut, cu sprijin din partea educatoarei sau a unui coleg.</p>

⁴⁴ Activitățile de prezentare/ împărtășire se pot desfășura atât față în față în sala de grupă cât și pe platforme sincron cu respectarea următoarelor condiții: desfășurarea activității cu un grup mic de preșcolari, astfel încât prezentările să fie de 2-3 minute pentru fiecare copil, și existența materialelor/obiectelor concrete care se prezintă.

	<ul style="list-style-type: none"> ○ finalizarea/ completarea unei propoziții importante din povestea citită ○ solicitarea continuării poveștii ○ organizarea unor sesiuni de întrebări pornind de la povestea citită: <i>Ce? Unde? Când? Cum? De ce?</i> ○ schimbarea firului poveștii, identificarea unui alt final ○ jocuri pentru a identifica asemănări și deosebiri între poveste și viața reală. ● Jocuri cu jetoane în care se descriu obiecte/ fenomene ● Sesiuni de ascultare de povești înregistrate pe diverse suporturi (CD, YouTube), de la povești de 2-3 minute – la audiții de 20 de minute: <ul style="list-style-type: none"> – formularea unor răspunsuri în propoziții simple/ dezvoltate pe baza poveștii la întrebările educatoarei; – practicarea sesiunilor de întrebări (formulate de educatoare și/sau copii) la care să participe tot grupul de copii pe baza poveștii audiate – organizarea de jocuri de tipul adevărat/ fals pornind de la firul epic al poveștii (<i>În povestea Ursul păcălit de vulpe apare vânătorul? Vulpea l-a păcălit pe țăran?</i>).⁴⁵ ● Repovestirea unui eveniment sau a unei povești, folosind ca suport întrebări de sprijin, imagini, fotografii, progresiv de la reproducerea a 1, 2 elemente, la respectarea succesiunii evenimentelor ● Jocuri cu ghicitori pentru exersarea înțelegerii unui mesaj <p>Surse online:</p>	
--	--	--

⁴⁵ Sesiunile de ascultare folosind diferite suporturi sunt recomandate copiilor și în continuarea învățării în familie. Copiii apreciază în mod deosebit poveștile citite de persoane cunoscute, astfel încât înregistrările educatoarelor și transmiterea acestora către copii reprezintă o modalitate de asigurarea continuității și echilibrului emoțional al copiilor.

	<p>https://www.youtube.com/watch?v=4DNTBgnnLz0&t=49s</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=bbWieENYOkU&t=5s</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=he_XAp2-q3g</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=tiTKr33fHI0&t=41s</p>	
<p>1.2. Demonstrează înțelegerea unui mesaj oral, ca urmare a valorificării ideilor, emoțiilor, semnificațiilor etc. (comunicare expresivă)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Transmiterea mesajelor folosind contexte și teme cunoscute de copii. Susținerea dialogului cu copiii acasă și la grădiniță pornind de la experiențele trăite (<i>Cu cine ai venit azi la grădiniță? Ce poți să-mi spui despre iepurașul tău? Povestește-mi despre construcția ta!</i>) ● Jocuri de rol în Centrul Joc de rol/ Casa păpușii/ Colțul căsuței Dotarea centrului cu resurse noi/diferite/în acord cu tema propusă și cu interesul copiilor Inițierea și/sau susținerea jocurilor de rol în care se implică preșcolarii pentru a exersa comunicarea: <i>De-a magazinul, De-a frizeria, De-a farmacia...</i>⁴⁶ ● Sesiuni de povestire/împărtășire a unor evenimente/activități din viața copilului de la grădiniță sau de acasă. Implicarea părinților în susținerea copiilor pentru a-și aminti evenimentul/acțiunea prin existența unor elemente de sprijin: o fotografie, un obiect. ● Jocuri de adresare de întrebări despre anumite obiecte sau evenimente/ activități <p>Surse online:</p> <p>https://tikaboo.ro/importanta-jocului-de-rol-in-educatia-copilului/</p> <p>https://www.isjbraila.ro/file_comp/resedu/1543828322_Intalnirea%20de%20dimineata%20-%20activitate%20de%20dezvoltare%20personala.pdf</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=bdWpH1IDgVM&list=PL1oCPTas8ewd-a8fKaxNd5qjd9Pb2E65d</p>	<p>Joc în perechi: <i>Unul întreabă, al doilea răspunde</i>. Se desfășoară fie între educatoare și un copil, fie între copii pentru a învăța să formuleze întrebări și răspunsuri și apoi să susțină un dialog folosind întrebări deschise.</p> <p>Joc de dramatizare, cu acordarea de sprijin individual copiilor care au nevoie, pentru redarea unor conținuturi scurte ale unor povestiri cunoscute pentru a dovedi înțelegerea conținutului.</p>
<p>DIMENSIUNEA 2: Mesaje orale în diverse situații de comunicare</p>		

⁴⁶ Jocurile cu rol pot fi desfășurate cu succes în contextul familiei, copiii fiind acompaniați de membri ai familiei sau chiar de frați mai mari. La jocurile de rol de acasă pot lua parte jucăriile de pluș, animale sau păpuși, cu care copilul inițiază dialoguri pe teme de interes pentru el.

<p>2.1. Demonstrează capacitate de comunicare clară a unor idei, nevoi, curiozități, acțiuni, emoții proprii (comunicare expresivă)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Jocuri cu onomatopee ● Jocuri de dicție ● Activități de exersare a comunicării despre sine: nume, vârstă ● <i>Micul actor</i> – dramatizarea unor scene din povești pentru exersarea vorbirii în diverse roluri (imitând diverse personaje) ● Jocuri de rol cu păpuși pe deget sau recuzită aleasă de copii pentru exprimarea emoțiilor sau a ideilor proprii. ● <i>Cei doi prieteni la taifas</i> - dialog imaginar sau real între doi prieteni ● <i>Întreabă-mă despre.....</i> ● <i>Să creăm o poveste!</i> ● <i>La telefon</i> – dialoguri între colegi ● Comunicarea descriptivă a acțiunilor efectuate asupra copilului sau împreună cu copilul ● Jocuri senzoriale care implică discriminarea auditivă și vizuală și coordonarea ● Jocuri de recunoaștere a unui text după o expunere a unui fragment dintr-o poveste <p>Surse online: https://www.youtube.com/watch?v=7I-gExLNch0 https://grupaiepurasilor.wordpress.com/tag/joc-didactic-onomatopee/ http://jocuri-didactice.blogspot.com/2014/05/jocuri-didactice-pentru-educarea.html</p>	<p>Exerciții de împărtășire a unor evenimente, emoții sau întâmplări pozitive din viața personală, în cadrul Întâlnirii de dimineață, cu sprijin din partea educatoarei, urmând exemplul oferit de aceasta.</p> <p>Joc de rol în grup mic (ALA) cu sprijin din partea educatoarei, având subiect propus de educatoare pentru rezolvarea unei nevoi identificate anterior în exprimarea copiilor. Rolurile se distribuie în funcție de nevoia identificată (corectarea pronunției, extinderea vocabularului) fiecărui participant la jocul de rol.</p>
<p>2.2. Respectă regulile de exprimare corectă, în diferite contexte de comunicare</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Jocuri pentru exersarea exprimării gramaticale corecte: <i>Găsește cuvinte potrivite! Povestea zilei</i> ● Jocuri de pronunție pentru emiterea și corectarea sunetelor ● Exerciții de utilizare a formulelor de adresare, a bunelor maniere etc. ● Exerciții de pronunție corectă în perechi, în familie sau între prieteni ● Exerciții de vocabular, jocuri cu sinonime în grupuri mici sau perechi ● Jocuri de recunoaștere a formelor de exprimare corectă pe parcursul zilei, în familie sau în grupul de prieteni 	<p>Jocuri organizate individual, în oglindă sau în perechi, în Centrul Bibliotecă, cu sprijinul educatoarei sau logopedului: <i>Spune după mine, Repetă ce spun eu, Eu spun una tu spui multe</i> etc. abordate gradual și doar cu copiii care au aceste nevoi.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Povestiri/repovestiri/dramatizări cu accent pe exprimarea corectă • Jocuri de rol care să vizeze diverse tipuri de exprimare: corectă, incorectă, literară, populară etc. <p>Surse online: https://www.qbebe.ro/coltul_cu_activitati/23_ani/10_jocuri_pentru_a_dezvolta_pronuntia_si_articularea_cuvintelor_la_copil https://sunetesicuvinte.files.wordpress.com/2017/10/jocuri-cu-sunete-si-cuvinte.pdf</p>	
<p>2.3. Demonstrează extinderea progresivă a vocabularului</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jocuri pentru extinderea progresivă a vocabularului: <i>Găsește cuvântul potrivit!, Cine știe mai multe cuvinte cu același înțeles!, Al cui poate fi obiectul?, La cumpărături, Așază-mă la locul potrivit!, Spune ce este, cum este și la ce folosește?</i> • Exerciții lexicale: <i>Cuvântul care lipsește!, Spune mai departe....</i> • Jocuri senzoriale care implică discriminarea auditivă și vizuală și coordonarea ochi mână: <i>Telefonul fără fir, Asociază cuvântul cu imaginea, Ascultă și repetă</i> • Exerciții de pronunție, exerciții de dicție: <i>Străfurnica</i> • Exerciții de vocabular: cuvinte cu sens opus (antonime), cuvinte cu același sens (sinonime), cuvinte asemănătoare (omonime) • Jocuri - exercițiu: <i>Cine spune mai multe cuvinte care încep cu..., se sfârșesc cu.....</i> • Povestiri create cu subiecte din viața fiecăruia, cu utilizarea anumitor cuvinte și expresii date, cu început dat, cu sfârșit la alegerea copiilor • Audiții de texte literare și lecturi ale adulților <p>Surse online: https://www.qbebe.ro/coltul_cu_activitati/3-5_ani/strafurnica_si_prietenii_sai https://www.youtube.com/watch?v=UaGGrEfSZ2M&t=27s</p>	<p>Jocuri pentru vocabular, desfășurate în grup mic sau individual la centrul biblioteca, contextul propus de educatoare fiind în funcție de vocabularul fiecărui copil.</p> <p>Exerciții de pronunție, exerciții de dicție desfășurate individual, în funcție de nevoile individuale ale copiilor, cu sprijinul educatoarei.</p> <p>Exemplu: <i>Străfurnica și prietenii săi.</i></p>
<p>DIMENSIUNEA: 3. Premise ale citirii și scrierii în contexte de comunicare cunoscute</p>		

<p>3.1. Participă la experiențe de lucru cu cartea, pentru cunoașterea și aprecierea cărții</p>	<ul style="list-style-type: none"> Jocuri pentru cunoașterea și aprecierea cărții: <i>În vizită la bibliotecă, Achiziționăm împreună cărți pentru biblioteca din grupă sau de acasă, Cum recunoaștem cărțile potrivite pentru copii</i> Crearea unei rutine zilnice la grădiniță și în familie de citire a unei povești: <i>Nicio zi fără poveste!</i> Jocuri senzoriale și practice de recunoaștere, descriere și confecționare a unei cărți pentru copii care implică coordonarea motrică Jocuri de recunoaștere a diferitelor povești după coperte și /sau imaginile din diferite cărți Jocuri de manipulare a cărților: cum se așază în bibliotecă, cum se deschid, cum se citește un text (titlu, autor, de la stânga la dreapta etc) Povestiri și repovestiri realizate având ca suport cărțile de povești. <p>Surse online: https://www.youtube.com/watch?v=KGTSdoCCW7A&t=34s https://www.youtube.com/watch?v=tiTKr33fHI0&t=41s</p>	<p>Rutina zilnică de citire a unei povești, de la grădiniță și din familie se va forma gradual: întâi copiii care au capacitate de exprimare, apoi cu sprijin, fiecare copil.</p> <p>Experiențe individuale sau în grup mic de lucru cu cartea, cu sprijin din partea educatoarei, pentru învățarea modului de utilizare a cărții și a conținutului acesteia, pentru recondiționarea sau confecționarea unor cărți.</p>
<p>3.2. Discriminează / diferențiază fonetic cuvinte, silabe, sunete și asociază sunete cu litere</p>	<ul style="list-style-type: none"> Jocuri pentru identificarea diferitelor sunete ale limbii: <i>Tunetul, Tu spui una, eu spun alta</i> Joc-exercițiu: <i>Asociază sunetul cu litera, Alege litera potrivită etc</i> Jocuri pentru discriminarea sunetelor componente ale cuvintelor: sunet inițial, sunet median, sunet final Exerciții de pronunție: exerciții logopedice simple Exerciții de vocabular Jocuri-exercițiu cu jetoane sau imagini de recunoaștere și identificare a literelor într-un cuvânt Memorizări de texte literare, recitative ritmice, numărători Frământări de limbă și exerciții de dicție <p>Surse online: https://www.logorici.ro/framantari-de-limba/ https://www.youtube.com/watch?v=KGTSdoCCW7A&t=34s https://www.copilul.ro/poezii/poezii-cu-animale/Framantari-de-limba-989.html</p>	<p><i>Frământări de limbă</i> la Centrul Bibliotecă sau în jocuri didactice) desfășurate individual cu copiii care au dificultăți în exprimare sau de ritm al vorbirii.</p> <p>Exerciții fonetice din terapia logopedică și pentru exersarea dicției și corectarea limbajului, desfășurate individual sau în grup mic.</p>

	<p>https://www.logorici.ro/cuvinte-silabe-litere/ https://www.youtube.com/watch?v=_ZNEt6yfEqE https://www.logorici.ro/joc-de-asociere-a-literelor/ https://www.qbebe.ro/coltul_cu_activitati/3-5_ani/strafurnica_si_prietenii_sai</p>	
<p>3.3. Identifică prezența mesajului scris, apreciază și valorifică mesajul scris în activitățile curente</p>	<p>Jocuri pentru identificarea prezenței mesajului scris: <i>Identifică numele tău/ al prietenului/colegului în diferite locuri din grădiniță, Identifică adresa de la casa/strada ta, Identifică cuvântul STOP/ATENȚIE în jurul tău</i> Jocuri-exercițiu: <i>Jurnalul grupei, Scrisoare pentru prieteni, Hai să scriem o poveste!, Calendarul naturii, Rețete pentru bucătari</i> Jocuri de recunoaștere a denumirilor unor instituții, firme, marcaje etc. în mediul înconjurător Jocuri de manipulare a literelor și creare de mesaje scurte, afișe etc.</p> <p>Surse online: https://www.youtube.com/watch?v=170zMxCUjNk https://www.logorici.ro/cutiuta-cu-povesti-in-parc/</p>	<p>Jocuri de recunoaștere a denumirilor unor instituții, firme, marcaje etc. în mediul înconjurător desfășurate individual sau în grupuri mici. Se va începe cu mediul apropiat fiecărui copil: familia, casa, strada și împrejurimi, grădinița, împrejurimile ei etc.</p>
<p>3.4. Asimilează unele elemente ale scrisului și folosește diferite modalități de comunicare grafică și orală pentru transmiterea unui mesaj</p>	<p>Exerciții pentru corectarea poziției corpului la scris; ajustarea poziției foii, hârtiei folosite Desenarea schiței corpului uman Exerciții pentru conturarea imaginilor după un suport, șablon sau linie punctată și colorarea în interior Jocuri de redare a cuvintelor din hârtie și resturi vegetale pentru a crea un mesaj sau o imagine Exerciții de reprezentare a poveștilor și experiențelor personale prin desene, jocuri sau dictând adulților ce ar dori să exprime Exerciții de scriere cu o varietate de instrumente de scris (creioane, pensule, la computer) Exerciții de copiere sau scriere a numelor, cuvintelor cu ajutor Folosește/scrie cuvinte familiare (numele, mama...) Jocuri pentru utilizarea diferitelor modalități de comunicare grafică: <i>Benzi desenate o zi în grădiniță, Mesaje pentru bunicii mei – joc-exercițiu</i> <i>Desenăm, decupăm, cu litere ne jucăm – joc-exercițiu</i> Jocuri de recunoaștere Jocuri de manipulare</p>	<p>Exerciții de copiere sau scriere a numelor, cuvintelor cu ajutor individual (ALA)</p> <p>Copierea sau scrierea numelor ori a cuvintelor cu ajutor se poate realiza la masa luminoasă, preșcolarul având ocazia să copieze și să exerseze scrierea unor simboluri cu o varietate de instrumente de scris.</p>

	<p>Surse online: https://www.youtube.com/watch?v=LHAKOOYvH4c https://ro.pinterest.com/cgradinita/activitati-masa-luminoasa/ https://www.asociatiabetania.ro/ro/sfatul-specialistului-camera-de-stimulare-senzoriala-si-masa-luminoasa/ https://www.logorici.ro/joc-schema-corporala/</p>	
<p>CARACTERISTICI ALE ÎNVĂȚĂRII CENTRATE PE COPIL</p> <p>Motivație: Învăț să transmit mesaje despre diferite obiecte și situații în cât mai multe detalii.</p> <p>Gândire: Învăț să reflectez asupra experiențelor pe care le trăiesc.</p> <p>Angajare personală: Explorez propriile interese de cunoaștere. Identific noi interese de cunoaștere. Aleg teme/aspectele despre care vreau să comunic/să aflu mai multe.</p> <p>Interactivitate: Învăț să colaborez atunci când mă joc cu colegii, cu educatoarea sau cu părinții.</p>		
<p>ASIGURAREA TRANZIȚIEI SPRE CLASA PREGĂTITOARE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – formularea de răspunsuri în propoziții simple/dezvoltate – transmitere a unor mesaje simple despre aspecte trăite, interese – capacitatea de a povesti și repovesti – capacitatea de pronunție a sunetelor și cuvintelor – capacitatea de despărțire în silabe a cuvintelor – capacitatea de identificare a cuvintelor dintr-o propoziție – capacitatea de identificare a sunetului inițial/final al unui cuvânt 		

DOMENIUL DEZVOLTAREA COGNITIVĂ ȘI CUNOAȘTEREA LUMII		
COMPORTAMENTUL	Sugestii de activități de învățare organizate gradual pentru copii de la 3 la 6 ani	Abordare diferențiată/individualizare
DIMENSIUNEA 1: Relații, operații și deducții logice în mediul apropiat		
<p>1.1. Identifică elementele caracteristice ale unor fenomene/relații din mediul apropiat</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Activități de cunoaștere a elementelor caracteristice din mediul familiei, al grădiniței: <ul style="list-style-type: none"> ○ Observări dirijate, spontane ○ Lectura după imagini din enciclopedii, atlase, reviste, filme didactice ○ Vizionare filme ○ Joc: <i>Ce avem în comun cu ceilalți? Ce ne deosebește?</i> Se pregătește un set de întrebări: <i>Câți membri are familia ta? Cui îi place culoarea roșie? Cui îi place toamna? Cine locuiește la bloc?</i> etc. Copiii observă și rețin (iar educatorul/educatoarea notează) care dintre răspunsuri se aseamănă, care diferă și cine sunt autorii acestora. Se pot folosi hărți sau desene. https://www.purposegames.com/game/familia-fericita – joc online ○ Joc: <i>Se schimbă locul</i> Copiii stau în două șiruri față în față. Educatoarea (apoi copiii) anunță: <i>Se schimbă locul copiilor cu ochii albaștri (... cei cu părul șaten, blond, cei care sunt stângaci, dreptaci, fete, băieți...)</i>. Copiii care au ochii albaștri își schimbă locurile, educatoarea, dacă are ochii albaștri se așază în șir, deci un copil va rămâne fără loc. Acesta devine animator. https://www.purposegames.com/game/corpul-meu – joc online ○ Activitate în perechi Copiii enumeră caracteristicile, apoi prezintă descoperirile partenerilor prin: desenarea/ pictarea autoportretului, măsurarea înălțimii, cântărirea masei corporale. • Activități de identificare/exemplificare/explicare a relațiilor de cauză-efect/fenomene ○ Joc didactic: <i>Micii curioși</i> Se identifică și se explică efectele unor acțiuni simple care influențează sau au efect asupra altor obiecte (amestecul a două lichide sau solide: ulei și apă/ picături de lămâie și apă/ dizolvarea zahărului în apă; topirea înghețatei sau a unui cub de gheață; schimbarea texturii hârtiei dacă se udă). 	<p>Recunoaștere și denumire a unor fenomene din mediul apropiat, prin răspunsul la întrebări simple, cu/fără sprijinul unui adult.</p> <p>Participarea la discuții despre fenomene fizice, chimice.</p> <p>Realizare de experimente trecând de la activități demonstrative la experimente realizate în grupuri mici sau în perechi, sporind și gradul de interacțiune dintre copii și cadrul didactic.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Experiment: <i>Cauză și efect</i> Exemple: Dacă aducem zăpada în clasă se topește, dacă închidem geamul nu se mai aud zgomote de afară, dacă tăiem pădurile crește gradul de poluare etc. ○ Experiment: <i>Zăpadă, Picăturile de ploaie</i> https://www.itsybitsy.ro/Parinti/timp-in-familie/experimente-pentru-copii/ – exemple de experimente http://kidizi.ro/educativ-distractiv/experimente-copii – exemple de experimente 	<p>Diversificarea experimentelor realizate în sala de clasă sau acasă la inițiativa copiilor.</p> <p>Inițierea de proiecte individuale sau în grup prin care copiii descoperă și explică relația cauză-efect, respectând toate normele de siguranță.</p>
<p><i>1.2. Compară experiențe, acțiuni, evenimente, fenomene/relații din mediul apropiat</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Activități de comparare a unor experiențe, acțiuni, evenimente din viața personală a copiilor ○ Participare la spectacole și crearea unui context în care se fac comparații între acestea: https://www.youtube.com/watch?v=NWXs2MBgLA – Teatru de păpuși https://www.youtube.com/watch?v=thIGOGRED_4 – Teatru de păpuși https://www.youtube.com/watch?v=8wo24s7Ay_8 – Teatru de păpuși ○ Jocul de comparare a evenimentelor între ele (lung, amuzant, gălăgios, plictisitor), Joc: Reportajul – fiecare reporter prezintă ce a văzut, ce a simțit în momentul evenimentelor; adresează întrebări prin care compară evenimentele. ○ Joc de rol: <i>Prin ce mă deosebesc de...</i> (personajul jucat)? ○ Convorbire cu copiii despre ce experiențe au avut la grădiniță/acasă/ în weekend/ în vacanță solicitând comparații cu zilele anterioare/alte situații: <i>Ce am făcut ieri?</i> ○ Observații/experimente/jocuri de comparare a fenomenelor în mediu natural apropiat (zonele exterioare sălii de clasă) ○ Experiment: <i>Picături de ploaie și fulgi de zăpadă</i> ○ Jocuri didactice: <i>Răspunde corect!, Cu ce seamănă norii?, Cu ce merg oamenii mari la serviciu?, Ce este mai greu, un kilogram de cartofi sau unul de lână?</i> ○ Jocuri pentru a stabili asemănări și deosebiri, folosind jetoane, poze, jucării, obiecte ○ Joc didactic: <i>Se scufundă sau plutește?</i> 	<p>Jocuri individuale sau în grupuri mici pentru compararea experiențelor/ acțiunilor pentru copiii care au nevoie de sprijin în redarea unor evenimente/ compararea lor sau care se exprimă liber cu mai multă ușurință în grup mic.</p> <p>Jocuri în care copilul compară folosind criterii date sau stabilește individual criterii de comparare între experiențe,</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Jocuri de argumentare (exprimarea părerilor despre experiențe, acțiuni, evenimente, fenomene/relații din mediul apropiat oferind oportunități pentru a le auzi diferite puncte de vedere privind calitatea mediului). ○ Poveste cu început dat. <i>Poveste din pădurea poluată</i> (preșcolarul va avea ca provocare continuarea poveștii exprimându-și puncte de vedere privind calitatea mediului, comparând diferite medii). 	<p>acțiuni, evenimente, fenomene/relații din mediul apropiat.</p> <p>Solicitarea părerilor copiilor despre fapte și situații care îi privesc; încurajarea emiterii unei păreri; formularea unor argumente pentru susținerea unei opinii.</p>
<p><i>1.3. Construiește noi experiențe, pornind de la experiențe trecute</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Activități prin care oferim copiilor oportunitatea de a utiliza informația dobândită anterior <ul style="list-style-type: none"> ○ Jocuri de simulare ○ Joc: <i>Continuă ce am început eu... ! Poți să faci ca mine?</i>⁴⁷ ○ Activitate practică: <i>Elaborați macheta terenului/cartierului în care e amplasată grădinița</i> ○ Jocuri de rol în care copiii să utilizeze diverse obiecte pentru acțiunile pentru care sunt destinate apelând la experiența lor anterioară ○ Activitate în grupuri mici în care copiii pot confecționa hăinuțe pentru păpuși pentru diverse anotimpuri, din materiale diverse și utilizând diferite tehnici.⁴⁸ ○ Joc educațional digital creat de copii: <i>Aventurile lui Becușor în lumea energiei.</i>⁴⁹ 	<p>Jocuri de reactualizare a unor experiențe ale copilului pentru a transfera cu sprijin în contexte similare.</p> <p>Povestiri create individual de către copii, ca urmare a unor experimente științifice derulate anterior.</p>

⁴⁷ Explicați acțiunile dumneavoastră pentru a le înțelege copilul și a le utiliza și el în contexte similare. Implicați-l în activități rutiniere.

⁴⁸ Propuneți sarcini care necesită transferul de informație și experiență (*Haideți să facem un magazin cu etaje, unde sunt numai produse pentru copii. Ce magazine ar putea fi înăuntru?*)

⁴⁹ Jocul poate fi creat la finalul unui proiect pentru a evalua cunoștințele despre energie. Se folosește aplicația web PhotoPeach. Copilul încarcă fotografiile realizate într-un proiect anterior, formulează întrebări și setează răspunsurile corecte. Răspunsurile corecte/incorecte primesc feedback vizual și sonor specific.

<p>1.4. Identifică posibile răspunsuri/soluții la întrebări, situații - problemă și provocări din viața proprie și a grupului de colegi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Activități de rezolvare a unor situații-problemă care necesită soluții bazate pe experiența anterioară a copiilor. <ul style="list-style-type: none"> ○ Ghicitori ○ Convorbire: <i>Cum să ajutăm?</i> ○ Discuții libere: <i>Cum ai procedat?</i> ○ Jocuri cu jucării care îi permit utilizarea lor pentru atingerea unui scop (camioane cu remorcă, cărucior pentru păpuși etc) ○ Joc: <i>Unde se potrivește?</i>⁵⁰ ○ Jocuri cu mai multe soluții <i>Cum a reușit?, Cum ar fi fost dacă....? Construcția unui castel pentru un personaj preferat.</i> 	<p>Convorbire cu copilul despre diverse situații problematice simple, ajutându-l să coreleze ideea de pericol cu solicitarea ajutorului din partea celorlalți.</p> <p>Dezbaterea situațiilor problematice concrete văzute la grădiniță sau în parc, la televizor sau în filme, gradual, de la cele trăite la cele redactate de alții, văzute.</p>
<p>1.5. Realizează, în mod dirijat, activități simple de investigare a mediului, folosind instrumente și metode specifice</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Activități care presupun folosirea simțurilor și a diferitelor instrumente pentru a investiga mediul și a dobândi informații: <ul style="list-style-type: none"> –jocuri de explorare a unor fenomene simple ale naturii în compania unui adult sau autonom (atinge picături de ploaie, nisipul încălzit, zăpada) –jocuri pentru explorarea mediului folosind instrumente non-standard (binoclul, microscopul, lupa) –experimente simple cu instrumente non-standard pentru a explica diferite fenomene –crearea unui jurnal al experimentelor copilului în care se înregistrează informațiile obținute în urma observărilor, experimentelor și se notează estimările, predicții asupra rezultatelor obținute ○ Joc senzorial: <i>Lădița cu comori!</i>⁵¹ ○ Experiment: <i>Cercetăm, ne jucăm, cunoaștințe noi aflăm!</i> 	

⁵⁰ Jucăți-vă împreună cu copilul încercând să puneți forme mari în forme mici, să încărcați/să umpleți diverse recipiente și să le goliți.

⁵¹ În lădiță se pot plasa mai multe obiecte ce trebuie recunoscute prin pipăit: figuri geometrice, jucării mici, legume, fructe, diferite texturi etc. Copilul introduce mâna, pipăie materialul, își retrage mâna și, tot prin pipăire, alege materialul identic dintre bucățile de pe masă (2-10 la număr). Copiii vor avea de ales, inițial, între 2 bucăți. Pe parcurs, se adaugă și altele.

Dimensiunea 2: Cunoștințe și deprinderi matematice elementare pentru rezolvarea de probleme și cunoașterea mediului apropiat

<p>2.1 Demonstrează familiarizarea cu conceptul de număr și cu numerația</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Activități care presupun utilizarea numerelor și a numerației Salutul matematic: <i>1,2,3 eu sunt Andrei. Schimbarea ordinii în care sunt salutate persoanele din cerc (din 2 în 2)</i> Joc cu text și cânt care utilizează numerele și numerația https://www.youtube.com/watch?v=zUYeaiRkBm4 https://www.youtube.com/watch?v=0bxOab8HK0Y https://www.youtube.com/watch?v=GiaTGhMM5nw https://www.youtube.com/watch?v=GiaTGhMM5nw Jocuri de verbalizare/numire a numerelor în cadrul rutinelor și activităților cotidiene Jocuri de identificare a numerelor în mediul copilului și prin suport scris Joc didactic de utilizare a termenilor <i>toate, mai multe, mai puține</i> Activități de înțelegere că numerele desemnează cantitatea. Activități de recunoaștere a cantității de obiecte (<i>Te rog să îmi aduci....</i>) Jocuri-exercițiu de utilizarea numărului și număratului în activitățile de rutină și cotidiene (<i>Numără câți copii sunt în grup, numără câte pahare sunt pe masă, numără câți copii sunt prezenți etc.</i>) https://www.purposegames.com/game/0RhjAeotfAt - joc de raportare a numărului la cantitate https://www.purposegames.com/game/numaram-animalele - joc de raportare a numărului la cantitate Activități de recunoaștere, numire și scriere de cifre (să scrie vârsta lor, vârsta părinților, numărul străzii pe care locuiesc, numărul apartamentului etc.) Jocuri de numărare din memorie până la 10 Jocuri simbolice care necesită estimarea cantității (<i>De-a bucătarul, De-a vânzătorul etc.</i>) Jocuri de utilizare a numeralului ordinal în șirul 1-10 Joc: Exersarea număratului ordinal și cardinal, a număratului în ordine crescătoare și descrescătoare până la 10, întărirea deprinderii de a număra din 2 în 2, cu numere pare și impare (<i>Rigla numerelor, Așază-mă la căsuța mea</i>) 	<p>Joc de utilizare a termenilor <i>mai mult, mai puțin</i>, numărând cu voce tare obiecte</p> <p>Jocuri cu sprijinul unui adult pentru exersarea număratului având ca suport obiecte din mediul apropiat.</p> <p>Joc de repetare după adult a număratului până la 3/5/10/20</p>
<p>2.2. Demonstrează familiarizarea cu informații despre mărime, formă,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Activități care presupun utilizarea instrumentelor de măsurare în jocuri și estimarea măsurilor Joc de utilizare a cuvintelor ce fac referință la mărime, formă, greutate, înălțime, lungime, volum. https://www.purposegames.com/game/mare-mic – variantă de joc online mare-mic Jocuri simbolice/de rol de utilizare a instrumentelor de măsurare în diverse activități/ centre (o bucată de sfoară pentru a măsura lungimea unei măsuțe, un pumn pentru a măsura orezul dintr-o cutie) 	<p>Activități de măsurare a lungimii, lățimii, înălțimii folosind un etalon din mediul apropiat desfășurate cu ajutorul adultului</p>

<p><i>greutate, înălțime, lungime, volum</i></p>	<p>Jocuri de estimare a mărimii, lungimii, greutateii (<i>Este la fel de înaltă ca .....</i>)</p> <p>Jocuri cu instrumente de măsurare pentru greutate: <i>La piață, la cumpărături, La alimentară etc.</i></p> <p>Activități de măsurare: a înălțimii tuturor copiilor din grupă, a lungimii pantofului, a lungimii părului, a greutateii copiilor. Utilizați comparații între măsurători la fel de înalt, mai greu decât etc.</p> <p>Experimentarea volumelor: să umple recipiente cu apă, cu nisip, să le compare la Centrul Nisip și apă</p> <p>Activități de utilizare a unor instrumente de măsurat: <i>diferite recipiente, cântarul, balanța</i></p> <p>Proiecte de construcție cu utilizarea diverselor obiecte (forme, greutate, lungimi, înălțimi variate). Exersarea estimărilor. Activități de estimare a formei, greutateii, lungimii în scopul realizării unui proiect de construcție (o căsuță, un pod etc.). Activități de estimare a greutateii diverselor ingrediente în cadrul unui proiect individual.</p>	<p>Activități de măsurare, cu sprijin din partea adulților, a ingredientelor pentru realizarea unei rețete.</p> <p>Jocuri de măsurare cu ajutor a unor materiale convenționale și neconvenționale pentru corpuri solide și lichide</p>
<p><i>2.3. Identifică și numește formele obiectelor din mediul înconjurător</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Activități care presupun identificarea/compararea/crearea formelor variate <ul style="list-style-type: none"> ○ Jocuri de identificare în mediul apropiat copilului a diferitelor forme ○ Jocuri de utilizare a cuvintelor care desemnează forme în activitatea cotidiană. Numirea formelor obiectelor cu care copilul se joacă ○ Jocuri de potrivire a obiectelor în spații de formă corespunzătoare (pătratul în spațiul de forma pătratului, rotundul în spațiul de forma rotundului etc) de tip incastru ○ Activități de identificare a două forme geometrice (cerc, pătrat) – <i>Unde mai vezi un pătrat?</i> ○ Joc: <i>Ce formă are fiecare?</i> – capacitatea de a descrie figurile geometrice ○ Activități de comparare a formelor obiectelor: <i>Ce formă au obiectele din jurul meu?</i> ○ Jocuri de masă care implică utilizarea pieselor geometrice, puzzle-uri și combinarea lor în lucrări de artă ○ Joc de construcție: <i>Construiește după model</i> - realizarea de construcții (trenulețe, șiraguri, piese ornamentale) utilizând forme, ordonându-le de la mic la mare sau de la mare la mic. ○ Joc distractiv: <i>Figurile colorate și vesele</i> - realizarea unui poster/afiș pentru a sărbători un eveniment sau pentru a încheia o activitate tematică, utilizând diferite forme geometrice 	<p>Exerciții de identificare și de numire a diferitelor forme geometrice, cu sprijinul adultului. Exerciții de combinare a formelor geometrice pentru a realiza alte forme geometrice (postere, afișe).</p> <p>Activități de creare, copiere și construcție a formelor obiectelor din mediul înconjurător cu ajutorul adultului.</p>

<p>2.4. Efectuează operații de seriare, grupare, clasificare, măsurare a obiectelor</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Ordonarea formelor de același fel, gruparea, clasificarea, seriarea obiectelor după un criteriu sau mai multe criterii date ○ Jocuri de seriare a obiectelor într-un șir (un șir de mașini, un șir de trenulețe) ○ Jocuri de grupare după unul/mai multe criterii (formă, mărime, culoare). ○ Jocuri de potrivire a obiectelor la categoriile corespunzătoare: <i>Alege și potrivește!</i>, <i>Intrusul</i> ○ Jocuri care necesită înșiruirea obiectelor în ordine crescătoare în funcție de un criteriu ○ Jocuri de punere în corespondență a obiectelor care sunt legate ca utilizare (pantoful cu șoseta, ghiveciul cu floarea etc.) ○ Joc didactic matematic: <i>Fructe delicioase</i> – formarea unor grupe după criteriul formă și/sau culoare ○ Centrul Știință: <i>Unde e locul meu?</i> Formarea grupurilor de obiecte după un criteriu sau mai multe criterii (piese geometrice, creioane, mingi, cutii, nasturi, chei, mașinuțe etc.) https://www.purposegames.com/game/cch4AGE76QT – joc online ○ Joc: <i>Roboșelul harnic</i> - clasificarea de obiecte în funcție de utilizare⁵² ○ Jocuri de seriare, grupare și clasificare a unor elemente din natură⁵³ https://www.purposegames.com/game/insectele - identificare insecte ○ Joc de grupare, comparare, ordonare: activități de organizare a cuburilor în rafturi și grupare a cuburilor după anumite criterii. ○ Joc: <i>Unde se potrivește? Caută și potrivește!</i> – copiii pot să propună diferite criterii de grupare, clasificare. ○ Crearea de motive ornamentale pentru diverse obiecte (haine, vase, felicitări etc.) 	<p>Activități de identificare, cu sprijin, a unor categorii de obiecte diferite (autobuzul, mașina și trenul sunt mijloace de transport).</p> <p>Activități de creare de noi criterii de grupare și clasificare.</p> <p>Activități de creare a unor patternuri/ modele: cerc, pătrat, cerc, pătrat sau roșu, galben, verde, roșu, galben, verde</p>
<p>2.5. Rezolvă situații-problemă, pornind de la sortarea și reprezentarea unor date</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Ordonarea obiectelor utilizând încercarea și eroarea ○ Jocuri de utilizare a obiectelor ca mijloc pentru atingerea unui scop (furculița ca să ajungă la mâncare, autobuzul ca să transporte pasageri) ○ Activități de explorare prin încercare și eroare pentru a rezolva situații-problemă ○ Activități de rezolvare de probleme utilizând sunete, gesturi, mimică 	<p>Jocuri de identificare a diferitelor modalități pentru soluționarea, cu sprijin, a unor situații-problemă. Jocuri care presupun mai multe soluții sau mai multe moduri de rezolvare</p>

⁵² Implicați copiii în activități domestice și discutați despre rolul și utilizarea obiectelor din viața cotidiană

⁵³ Operații de seriare, grupare, clasificare a unor elemente din natură

		(construcția unui pod pentru a ajunge la castel).
DIMENSIUNEA 3: <i>Caracteristici structurale și funcționale ale lumii înconjurătoare</i>		
3.1. Evidențiază caracteristicile unor obiecte localizate în spațiul înconjurător	<ul style="list-style-type: none"> ● Activități prin care să exploreze/cerceteze/analizeze obiecte din spațiul înconjurător ○ Observare dirijată/spontană: În cadrul excursiilor sau plimbărilor, încurajați copiii să găsească, să aducă orice obiect ce prezintă interes pentru ei, să-l pipăie și să-l studieze (pietre, frunze, flori, scoici etc.). Colectați obiectele în <i>Cutia comorilor</i>. Fotografați-le pe cele care prezintă interes pentru copii. Completați colecția cu vederi, imagini din reviste și cărți vechi. Realizați împreună colaje/ hărți. ○ Vizită la o seră de fructe și legume. ○ Observarea diferitelor obiecte la microscop (sau cu o lupă puternică): un fir de păr, o frunză, o bucată de șervețel, cretă colorată, zahăr, sare, un fir de ață, o foiță de ceapă, o bucată de roșie, o petală de floare etc ● Activități de identificare a caracteristicilor obiectelor din spațiul înconjurător ○ Joc didactic: <i>Ce se ascunde în săculeț?</i> – denumirea obiectelor din mediu, caracteristicile și utilitatea lor; stimularea copilului să repete denumirile, să indice obiectele întâlnite. ○ Investigare: Încurajarea explorării diferitelor obiecte; descrierea similarităților și a diferențelor între acestea; încurajarea întrebărilor și a răspunsurilor variate. https://wordwall.net/resource/2547979/asocieri-obiectele-și-utilitatea-lor-prof-logoped-ariana-ananie ○ Metoda piramidei: <i>Piramida cărților</i> – copiii selectează cărți de diferite tipuri și mărimi (carte de povești, carte de poezii, dicționar) și le grupează pentru a le identifica elementele caracteristice. 	<p>Activități de identificare a asemănărilor, diferențelor, caracteristicilor obiectelor prin observare și manipulare de obiecte cu sprijinul adultului.</p> <p>Activități de explorare independentă și de formulare a unor concluzii legate de cele observate.</p>
3.2. Identifică și valorifică unele caracteristici ale lumii vii, ale Pământului și Spațiului	<ul style="list-style-type: none"> ● Activități de explorare/descoperire ale caracteristicilor lumii vii, ale Pământului și Spațiului ○ Activități de sesizare și de numire a diferitelor suprafețe ale Pământului (iarbă, nisip, apă, pământ) ○ Jocuri de exprimare a stării vremii prin relație cu fenomene cunoscute precum ploaie, ninsoare ○ Convorbire despre activități corespunzătoare zilei/noptii ○ Jocuri de formulare de întrebări despre elementele vieții (pământ, apă, aer, foc) ○ Observarea mișcării corpurilor cerești (Soare, Lună) 	<p>Observarea cu ajutor și independent a corpurilor cerești și a schimbărilor în starea vremii.</p> <p>Confecționarea unor</p>

	<p>https://www.youtube.com/watch?v=Y1xV8OBtKS8 https://www.youtube.com/watch?v=2jVsuVZbez8 https://www.youtube.com/watch?v=NccUzDRpCKY</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Jocuri cu jetoane: <i>Spune unde se potrivește?</i> pentru identificarea anotimpurilor în succesiune ○ Joc didactic pentru folosirea corectă ca unități de timp a momentelor zilei, zilelor săptămânii și anotimpurilor (activitate practică, colaje/fotografii ale activității fundamentale a copilului într-o zi, discuții libere despre succesiunea momentelor unei zile) ○ Citire de imagini cu fenomene naturale mai greu accesibile (pește vulcan, cascade) ○ Observarea ființelor vii prin vizite la: <i>Zoo, ferme de animale, ferme de păsări, cabinetul unui medic veterinar; sau plante/arbori: într-o livadă, grădină etc</i> https://www.tururivirtualeprahova.ro/Parcuri_Locuri-de-agrement/Gradina-Zoo-Bucov-c21.html - tur virtual Grădina Zoologică ○ Vizită la <i>Observatorul Astronomic/ Muzeul Pedagogic</i> ○ Vizionări de filme, documentare despre planeta Pământ, Sistemul Solar, Spațiu https://www.youtube.com/watch?v=9OLSneQeFyA – Haideți copii să învățăm Universul ○ Joc didactic: <i>Când se întâmplă?</i> Explorarea independentă și formularea de opinii despre observarea lumii vii. ○ Centrul Bibliotecă: <i>Sistemul Solar</i> – lectură după imagini ○ Joc distractiv: Realizarea de colecții de obiecte diferite; inițiați în sala de grupă sau acasă un spațiu pentru păstrarea colecțiilor (conuri, scoici, pietre de râu, frunze sau dopuri de plută, diferite capace etc.). ○ Discuții libere despre schimbările pe care le observă pe parcursul unei zile (dimineața e soare, după-amiaza apar norii, e posibil să plouă...) ○ Joc de construcții: <i>Machetă Sistemul Solar</i> 	<p>machete despre Sistemul Solar folosind diverse resurse aflate la dispoziție (mingi, cartofi).</p>
<p>3.3. Descrie unele caracteristici ale lumii vii, ale Pământului și Spațiului</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sprijinirea copilului în descrierea caracteristicilor lumii vii ○ Jocuri didactice de descriere a importanței apei și aerului pentru viață și a modalităților de protecție a acestora ○ Activități de descriere a stării vremii prin relație cu fenomene cunoscute precum ploaie, ninsoare ○ Activități de descriere și diferențiere între formele de relief ○ Investigare (filmare săptămânal și consemnarea datelor în jurnal): <i>De la bob la plantă</i> – se seamănă boabe, se fotografiază săptămânal cu telefonul etapele de creștere și copiii fac comparație. https://www.purposegames.com/game/S2RA3dI457G – părțile componente ale unei plante 	<p>Jocuri pentru descrierea timpului probabil și ilustrarea stării vremii prin utilizarea semnelor convenționale</p> <p>Experiment inițiat de copil în vederea descrierii diferenței între ființe vii și neviu din mediu.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Prezentări ale rezultatelor experimentelor pentru a sesiza relații cauzale de tipul condițiilor de mediu și consecințelor pentru creștere și dezvoltare prin intermediul experimentelor simple (plante udate/neudate, plante ținute la lumină/întuneric). ○ Participarea la îngrijirea unui animal de companie ○ Centrul Știință: Știați că? (<i>De ce rămânem lipiți de Pământ?, De ce astronauții care merg pe Lună fac salturi mari?, De ce cerul este albastru?, De ce norii sunt albi?, De ce noaptea nu începe mereu la aceeași oră?, De ce se rotește Pământul în jurul Soarelui?, De ce este atât de frig la Poli?</i>) 	
<p>3.4. Demonstrează cunoașterea poziției omului în univers, ca parte a lumii vii și ca ființă socială</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Cunoașterea poziției omului în univers, ca parte a lumii vii și ca ființă socială ○ Jocuri de identificare a părților corpului asociate cu numere (1: gura, nasul; 2: ochii...) <ul style="list-style-type: none"> http://krokotak.com/2019/10/moving-eyes/ – activitate practică http://krokotak.com/2019/08/egg-carton-portraits/?fbclid=IwAR0PBpu1kpd46ZSKQnYhbk1Dvz3lwzRurNPnAa4OrFbaJRTTqhSFXHL3yn0 – activitate practică ○ Activități de descriere a câtorva părți ale corpului și organe de simț ○ Citire de imagini despre corpul omenesc, organele interne și funcționarea lor <ul style="list-style-type: none"> https://www.purposegames.com/game/organele-interne-corpul-meu ○ Joc didactic: Cine sunt eu? (înțelegerea caracteristicilor omului ca ființă socială) ○ Convorbiri despre ciclul de viață al plantelor, al animalelor, despre viața oamenilor ○ Activități despre îngrijirea și protecția mediului, reciclarea materialelor ○ Vizionări/călătorii imaginare/citire cărți/enciclopedii pentru a exemplifica varietatea condițiilor fizice sociale, culturale în care trăiesc oamenii pe tot globul ○ Discuții libere despre nevoile de bază ale ființei umane (apă, lumină, hrană, adăpost). ○ Joc de rol cu obiecte, echipamente, materiale care exemplifică diferite meserii. ● Participarea împreună cu copilul la evenimente care se concentrează pe conștientizarea poziției omului în univers, ca parte a lumii vii și ca ființă socială și a rolului omului pe Pământ și în societate <ul style="list-style-type: none"> ○ Ziua Pământului ○ Ziua Mediului ○ Ziua Drepturilor Copilului https://www.youtube.com/watch?v=bOKxNZaYQf4 – film drepturile copilului 	<p>Jocuri de ordonare și îngrijire a mediului fizic apropiat asistate de un adult.</p> <p>Jocuri de identificare individuală a condițiilor de bază ale supraviețuirii omului ca ființă vie.</p>
<p>CARACTERISTICI ALE ÎNVĂȚĂRII CENTRATE PE COPIL</p> <p>Motivație: Învăț să identific și să compar caracteristici ale unor fenomene/relații din mediul apropiat. Dobândesc deprinderi și cunoștințe matematice elementare pentru a cunoaște mediul apropiat. Învăț să obțin informații despre mediul înconjurător și să manifest respect față de ființă și mediu.</p>		

Gândire: Învăț să construiesc experiențe noi pornind de la experiențele anterioare. Operez cu concepte: mărime, formă, greutate, înălțime, lungime, volum, număr. Efectuez operații de seriare, grupare, sortare, clasificare, măsurare, rezolv probleme. Analizez elementele vieții, caracteristicile materialelor și elementelor mediului.

Angajare personală: Identific soluții, răspunsuri ale situației-problemă și provocări din viața proprie și a celor din mediul apropiat. Mă implic în cunoașterea poziției omului în univers.

Interactivitate: Învăț să colaborez împreună cu alți copii și cu adulții de referință pentru rezolvarea de probleme. Învăț să accept soluțiile propuse de colegi pentru rezolvarea de probleme. Particip la îngrijirea mediului fizic apropiat, a întregii lumi vii alături de ceilalți

Explorare: Învăț să investighez mediul apropiat folosind instrumente și metode specifice. Învăț să identific soluții pentru situații-problemă. Descopăr lumea vie, universul.

ASIGURAREA TRANZIȚIEI SPRE CLASA PREGĂTITOARE:

- observarea directă a mediului apropiat
- poziționarea obiectelor în spațiu, în raport cu alte repere
- continuarea unor modele repetitive reprezentate prin obiecte, desene sau numere
- recunoașterea, descrierea și reproducerea unor figuri și forme geometrice din mediul apropiat
- numărarea elementelor unei mulțimi
- adăugarea sau extragerea de elemente dintr-o mulțime dată pentru a obține mulțimi *cu tot atâtea elemente*
- recunoașterea cifrelor de la 0 la 9 ca simboluri convenționale ale numerelor mai mici de 10
- gruparea a unor obiecte în funcție de unul sau mai multe criterii date
- numărarea în ordine crescătoare și descrescătoare, în variante complete sau de la un punct al seriei
- compararea grupurilor de obiecte prin punerea în corespondență 1 la 1 a elementelor grupurilor
- identificarea vecinilor numerelor; completarea unor serii numerice
- ordonarea numerelor date, crescător sau descrescător
- compunerea și descompunerea unor mulțimi de obiecte
- observarea unor modificări apărute în viața omului, animalelor, plantelor
- observarea părților componente ale viețuitoarelor (plante, animale) pentru identificarea structurii lor comune
- observarea directă în mediul natural a unor plante, insecte etc.
- identificarea și denumirea corectă a părților componente ale corpului omenesc pentru evidențierea rolului acestora.

PENTRU EXEMPLIFICAREA DETALIATĂ A MODULUI DE ORGANIZARE ȘI DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE, REDĂM CÂTEVA EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE PENTRU FIECĂRE DOMENIU EXPERIENȚIAL⁵⁴

Domeniul Dezvoltarea fizică, a sănătății și igienei personale

Domeniul experiențial: Psiho-motric

1. Activitate de învățare: *Mergem la pădure* – joc de mișcare

Dimensiunea: 1. Motricitatea grosieră și motricitatea fină în contexte de viață familiare

Comportamentul:

1.1. Își coordonează mușchii în desfășurarea unor activități diversificate, specifice vârstei

Problema: Cum pot fi formate deprinderile motrice de bază, de mers în diverse moduri, ritmuri, cu diferite poziții ale brațelor, într-o ordine dată?⁵⁵

Materiale: Cretă pentru trasarea pe asfalt/parchet a unor linii (drepte, ondulate, curbe închise, frânte), obstacole (jucării, pietre, cuburi).

Durata: 20 de minute

Descrierea activității: După anunțarea temei (titlul jocului de mișcare *Mergem la pădure*) se face adunarea copiilor în șir, prin așezarea unul în spatele celuilalt cu distanța de 1,5 m între ei⁵⁶. Din poziția *stăm drepti* (picioarele întinse, călcâiele apropiate, vârfulurile puțin depărtate, spatele drept, pieptul ușor ridicat, abdomenul tras, umerii pe aceeași linie trași înapoi, privirea înainte) explicăm și demonstrăm acțiunile pe care le vom face pe *drumul spre pădure*. Educatoarea conduce șirul pe traseele pregătite:

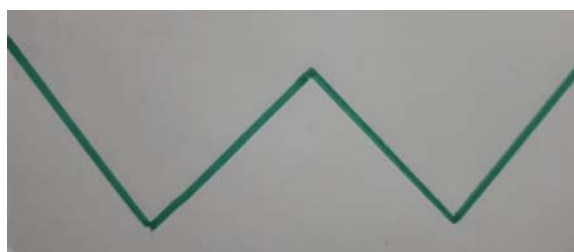
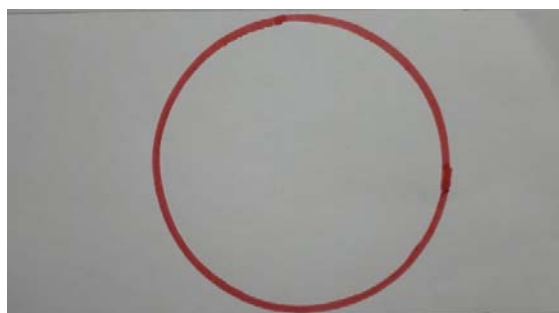
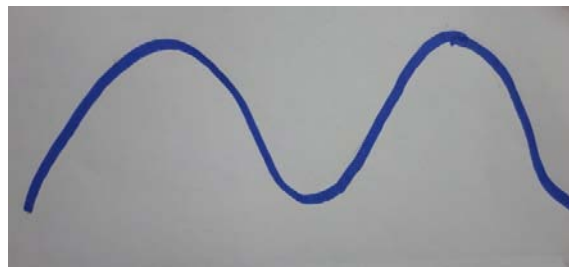
- pe linia dreaptă – mers normal, cu spatele drept, privirea înainte, mișcarea brațelor alternativ cu mișcarea picioarelor
- pe linia ondulată (curbă deschisă, șerpuită) – mers pe vârfuri cu mâinile pe șold, ocolind obstacolele
- pe linia curbă închisă (cerc) – mers lent cu brațele ridicate, în jurul iepurașului/veveriței
- pe linia frântă (zig-zag) – săritură ușoară pe vârfuri, ca broscuța

⁵⁴ Activitățile de învățare descrise pot fi organizate ca activități liber alese pe centre, ca activități pentru dezvoltare personală sau în cadrul activităților pe domenii experiențiale.

⁵⁵ În măsura în care vremea permite, activitățile de acest tip pot fi desfășurate afară.

⁵⁶ Sau în funcție de reglementările în vigoare pentru desfășurarea cursurilor față în față.

- pe linia dreaptă – mers în ritm accelerat, cu brațele întinse lateral ca vrăbiuțele cu aripile întinse
- pe linia dreaptă lungă – mers normal cu exerciții de respirație.

Jocul poate fi repetat de 2-3 ori. Mișcările pot fi asociate cu recitarea unor versuri de către educatoare: *Mergem toți în pas vioi,/ Unu, doi, unu, doi!! Mâinile pe șold le-așez,/ Merg pe vârful și ocolesc!! Ca broscuța oac, oac, oac,/ Sar pe vârful drept în lac!*

Concluzii: Pe parcursul desfășurării jocului se fac exerciții de conștientizare a actului respirator: mișcarea brațelor lateral, sus, extensia trunchiului amplifică inspirația, iar aplecările, coborârea și încrucișarea brațelor favorizează expirația.

Jocurile de mișcare reprezintă activități de învățare, de formare și dezvoltare a deprinderilor motrice de bază, coordonarea mișcărilor corpului cu ritmul și acțiunea cerută.

Domeniul Dezvoltarea limbajului, a comunicării și premisele citirii și scrierii

Domeniul experiențial: Psiho-motric

2. Activitate de învățare – Semne grafice în făină

Dimensiunea 3: Premise ale citirii și scrierii, în contexte de comunicare cunoscute

Comportamentul:

3.4. *Asimilează unele elemente ale scrisului și folosește diferite modalități de comunicare grafică pentru transmiterea unui mesaj*

Problema: *Ce semne grafice folosim?* Exersarea semnelor grafice în situații diverse și cu instrumente diferite

Materiale: Tavă/farfurie/foaie de hârtie/masă luminoasă pe care se presară făină albă/făină de mălai/griș/sare/nisip; fișe sau jetoane pe care sunt desenate grafisme, cifre sau litere.

Descrierea activității: Scrierea cu degetul în tava cu făină/nisip sau la masa luminoasă – după modelul scris pe un jeton sau din memorie. Se poate desfășura atât în cadrul activităților pe domenii experiențiale, cât și ca activități liber-alese.

- **Desenează după model**

→ *Copiii aleg câte o fișă/jeton pe care este desenat un model grafic și trasează cu degetul în tavă grafismele urmărind modelul.*

Explicații: Exercițiul se poate repeta de mai multe ori (se nivelează făina) până când copilul execută semnele grafice independent; poate reproduce mișcarea de scriere pe hârtie cu un creion. Activitatea este relaxantă și distractivă pentru copii.

În funcție de vârsta sau deprinderile motrice ale copiilor se pot utiliza grafisme simple (linie verticală, cerc, oval etc.), modele grafice (linii ondulate, secvențe repetitive), cifre, litere, desene etc.

Exemple:

Concluzii: Exersarea unor elemente de scriere se realizează printr-un joc relaxant și distractiv pentru copii. După aceste exerciții, copiii execută mai ușor elementele grafice pe suport de hârtie utilizând diferite instrumente.

Domeniul Dezvoltarea fizică, a sănătății și igienei personale

Domeniul experiențial: Estetic și creativ

3. Activitate de învățare *Brutarii prepară batoane* (modelaj)

Dimensiunea: 1. *Motricitatea grosieră și motricitatea fină în contexte de viață familiare*

Comportamentul:

1.3. *Utilizează mâinile și degetele pentru realizarea de activități variate*

Problema: *Cum se poate modela plastilina/aluatul prin mișcări translatorii – cu palmele față de planșetă sau cu palmele față în față pentru alungirea plastilinei/aluatului sub formă de baton, alăturarea capetelor și răsucirea batoanelor?*

Materiale: Plastilină sau aluat sărat (o măsură făină, o măsură apă, ¼ măsură sare, o lingură ulei, colorant alimentar la alegere), planșete, batoane reale.

Descrierea activității: După prezentarea modelelor reale (batoane de brutărie) se explică și se demonstrează modul de obținere a batoanelor. Activitatea începe cu un moment de antrenare și pregătire a motricității fine (mușchii mici ai mâinii), care se poate realiza prin efectuarea unor mișcări simple ale degetelor, de închidere/deschidere a pumnilor sau efectuarea unor mișcări sugerate de versurile cântecelor *Ne jucăm cu degetele* <https://www.youtube.com/watch?v=46GzFiPBwCg>, și *Degetele* <https://www.youtube.com/watch?v=hPISrY5QInI>.

Pentru a fi ușor modelată plastilina/coca, sunt efectuate câteva mișcări de încălzire (strângere, desfacere, rupere și grupare a pastei).

Modelarea plastilinei pentru obținerea batoanelor se face prin mișcări translatorii cu palmele față de planșetă de mai multe ori până la obținerea unui baton de dimensiunea dorită (grosime, lungime) sau prin mișcări translatorii cu palmele față în față. Se repetă mișcarea pentru modelarea a două batoane subțiri, de aceeași lungime, care pot fi răsucite unul peste altul.

În funcție de nivelul de vârstă, de nivelul dezvoltării motrice a copiilor, pot fi utilizate aceste tehnici de modelare în realizarea diferitelor teme mai complexe (covrigi împlețiți, brățară răsucită/împletită).

Concluzii: Exercițiile motrice de prelucrare a materialelor cu plasticitate ridicată contribuie la formarea/dezvoltarea deprinderilor motrice de mânăuire cu ușurință a diferitelor materiale și instrumente, de pregătire a copilului pentru activitatea de scriere.

Domeniul Dezvoltarea fizică, a sănătății și igienei personale

Domeniul experiențial: Estetic și creativ

4. Activitate de învățare – Tropa, tropa prin pădure (Joc de mișcare cu text și cânt)

Dimensiunea:

2. *Conduita senzorio-motorie, pentru orientarea mișcării*

Comportamentul:

2.3. *Își coordonează mișcările în funcție de ritm, cadență, pauză, semnale sonore, melodii*

Problema: *Cum se pot forma deprinderile de coordonare a mișcărilor prin intermediul jocurilor de mișcare cu text și cânt?*

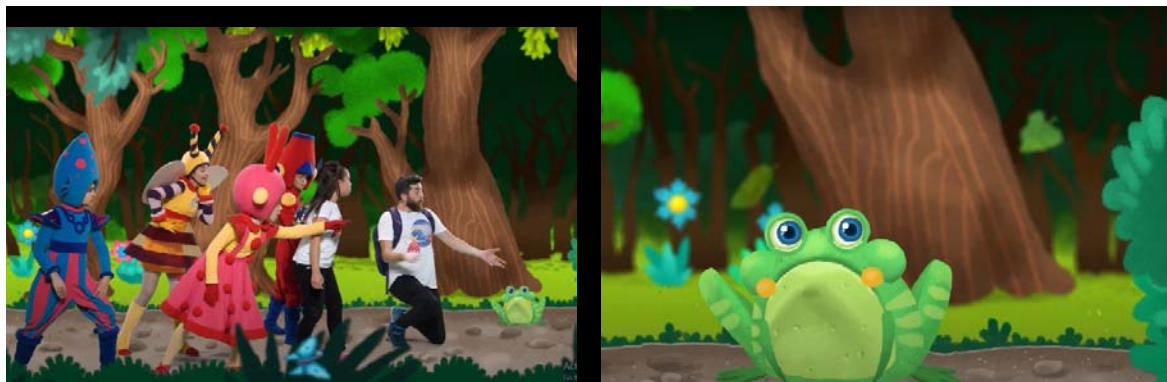
Materiale: Ghiozdane/rucsacuri, decor de pădure, <https://www.youtube.com/watch?v=4-VrmBA8kCQ>

Durata: 20 de minute

Descrierea activității: Se propune copiilor efectuarea unei plimbări imaginare în pădure și pregătirea pentru plecare, luarea ghiozdanelor/rucsacurilor. După interpretarea cântecului și executarea mișcărilor sugerate de text și melodie de către educatoare, copiii sunt atenționați să efectueze mișcările în funcție de ritm, cadență, pauză, semnale sonore, melodie (mersul pe cărare, transportul rucsacului, tropăitul, alergarea, oprirea la semnale sonore, identificarea animalelor după sunetele produse de acestea – broscuță, porc-mistreț, lup), interpretând, totodată, melodia. Jocul poate fi reluat de 2-3 ori. Se urmărește asocierea melodiei cu mișcările sugerate de text și utilizarea creativă a mișcărilor ritmice pentru a exprima stări sufletești, emoții.

Jocul poate fi folosit și în momentele de tranziție.

Notă: Exercițiile de mișcare realizate în funcție de ritm și melodie dezvoltă conduita motorie pentru orientarea mișcărilor și dezvoltarea fizică a copiilor. Jocurile de mișcare cu text și cânt sunt activități antrenante care influențează dezvoltarea fizică a copilului prin dezvoltarea aparatului respirator și coordonarea motrică generală. Copiii de grupă mică pot imita mișcările simple, împreună cu educatoarea, în funcție de ritm și semnale sonore.

Domeniul Dezvoltarea limbajului, a comunicării și a premiselor citirii și scrierii

Domeniul experiențial: Limbă și Comunicare

5. Activitate de învățare – În lumea cărților

Dimensiunea: Premise ale citirii și scrierii, în contexte de comunicare cunoscute

Comportamente:

3.1. Participă la experiențe de lucru cu cartea, pentru cunoașterea și aprecierea cărții

Problema: Cum putem amenaja biblioteca astfel încât să fie funcțională pentru copiii grupei?

Sortarea cărților pe categorii și folosirea lor în activități specifice.

Materiale: Cărți de ficțiune, non-ficțiune, cărți cu jocuri, buline colorate pentru sortare

Notă¹: În biblioteca grupei mici se vor regăsi 3-4 cărți de ficțiune, 3-4 cărți de non-ficțiune și 2 cărți cu locuri prezentate anterior preșcolarilor. La grupa mare, pentru fiecare categorie pot fi 12 – 14 cărți.

Descrierea activității:

- localizarea bibliotecii în sala de grupă și identificarea cărților, denumirea lor precum și sortarea acestora în funcție de conținut: cu povești/ficțiune, de știință/non-ficțiune și cărți cu jocuri
- prezentarea cărții favorite celorlalți colegi, realizată împreună cu alți copii.

Notă²: Contactul direct al copilului de vârstă preșcolară cu cărțile din bibliotecă, aflarea titlului cărții, a numelui autorului și ilustratorului, libertatea de a răsfoi și eticheta cărțile din biblioteca grupei în funcție de gen, de a le sorta și de a prezenta cartea favorită celorlalți colegi, îi vor stimula interesul de cunoaștere.

- Localizarea bibliotecii în sala de grupă

→ Uitați-vă cu atenție prin sala de grupă și indicați locul unde sunt prezente multe cărți. Cum i-ați spune acestui loc?

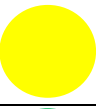

→ Priviți cu atenție coperta cărții și, împreună cu adultul, identificați locul unde sunt scrise următoarele: titlul cărții, autorul și ilustratorul. Precizați numele acestora cu sprijinul adultului.

→ Explorați și răsfoiți cărțile din bibliotecă; sortați-le după copertă și conținut: ficțiune (cărți de povești), non-ficțiune (cărți științifice: atlase, enciclopedii) și cărți cu jocuri.

→ Etichetați cărțile sortate, lipind pe copertă buline colorate: buline albastre pentru de cărțile non-ficțiune, buline galbene pentru cărțile de ficțiune și buline verzi pentru cărțile cu jocuri.

	Cărți non-ficțiune
	Cărți ficțiune
	Cărți cu jocuri

→ Prezentați cartea favorită celorlalți colegi.

Concluzii: Activitatea propusă stimulează copiii prin oferirea unor contexte potrivite de lucru direct cu cartea, în care ei pot afla sau împărtăși celorlalți informații noi, astfel încât și noi, adulții, să putem să le cunoaștem interesele atunci când abordăm/inițiem diferite teme de studiu.

Domeniul Dezvoltarea limbajului, a comunicării și a premiselor citirii și scrierii

Domeniul experiențial: Limbă și Comunicare

6. Activitate de învățare: *Să-ți spun despre mine!*

Dimensiunea: *Exprimarea orală a mesajului, a emoțiilor etc. (comunicare expresivă)*

Comportamente:

2.2. *Participă la activitățile de grup și la activitățile de joc, în situații uzuale, în calitate de vorbitor*

Problema: *Cum putem crea contexte care să favorizeze comunicarea liberă și expresivă în grup?*

Materiale: Fotografii care să ilustreze experiențele copiilor, trăite/dobândite în afara sălii de grupă

Notă¹: *În cazul în care preșcolarii aduc mai multe fotografii, acestea pot fi expuse pe rând în sala de grupă.*

Durata: 10-15 minute

Descrierea activității: Împărtășirea unor activități și experiențe trăite de preșcolari, folosind cuvinte complexe în contexte diferite, și susținerea extinderii vorbirii copilului prin adresare de întrebări deschise de către ceilalți colegi se pot realiza în grupuri mici sau perechi. Copiii vor fi invitați să aducă fotografii care ilustrează diferite activități desfășurate împreună cu familia sau în concordanță cu tema săptămânii. Aceste fotografii vor fi expuse în sala de grupă pe parcursul unei săptămâni, copiii având ocazia să împărtășească celorlalți colegi momente trăite, răspunzând la întrebări prin utilizarea limbajului oral, referindu-se la contextul prezentat.

- Folosirea propozițiilor dezvoltate și a frazelor pentru a descrie evenimente, întâmplări, oameni, locuri, folosind verbe la timpul trecut

→ Povestiți colegilor întâmplări surprinse în fotografiile aduse la grădiniță.

Concluzii: Împărtășirea experiențelor de către preșcolari favorizează participarea copiilor la discuțiile din cadrul unui grup, atât în calitate de vorbitori cât și în calitate de ascultători. De asemenea, contextul ilustrat este un bun prilej pentru formularea de întrebări.

Domeniul Dezvoltarea limbajului, a comunicării și a premiselor citirii și scrierii

Domeniul experiențial: Limbă și comunicare

7. Activitate de învățare: *Grădinița mea* (povestire creată)

Dimensiunea:

2. Mesaje orale în diverse situații de comunicare

Comportamentul:

2.1. Demonstrează capacitatea de comunicare clară a unor idei, nevoi, curiozități, acțiuni, emoții proprii (comunicare expresivă)

Problema: *Cum poate fi dezvoltată capacitatea de comunicare prin stimularea potențialului creativ?*

Materiale: Flipchart, markere

Descrierea activității: Se prezintă copiilor invitația de a participa la jocul *Raze de soare* cu scopul de a crea o povestire despre grădiniță.

Se explică regulile jocului *Raze de soare* pentru a crea o povestire unică:

- vom desena pe foaia de flipchart un cerc reprezentând soarele
- fiecare dintre cei prezenți va răspunde la întrebarea “Când spun grădiniță, spun ... ?”;
- vom scrie cuvintele obținute ca răspuns în centrul desenului soarelui
- vom spune cuvinte legate de grădiniță, pe care le vom scrie/desena pe razele soarelui
- vom alcătui propoziții cu fiecare din aceste cuvinte, pe care le vom scrie pe foaia de flipchart
- vom ordona propozițiile (adăugând cuvinte) pentru a obține o povestire interesantă și plăcută.

Activitatea se poate desfășura simultan pe grupuri de câte 4-5 copii (conduse de părinți sau alți voluntari) sau pe rând cu fiecare grup (ca activitate în cadrul Centrului Alfabetizare/Bibliotecă).

Ca evaluare sumativă, vor fi citite povestirile create de fiecare grup de copii, apreciind numărul de cuvinte pe tema dată, formularea corectă a propozițiilor din punct de vedere gramatical.

Concluzii: Tehnica *Raze de soare* stimulează inteligențele multiple și potențialul creativ în activitățile de educare a limbajului, exersează capacitățile creatoare ale copiilor și sistematizează cunoștințele despre activitățile desfășurate în grădiniță, dezvoltă capacitățile și abilitățile copiilor (cognitive, de relaționare, de asumare a rolurilor, de responsabilizare, de exprimare liberă).

Exemplu:

În grădinița noastră sunt multe **păpuși**. Păpușile sunt așezate în căsuțe.

Mașinuțele stau în garaje. **Copiii** se joacă cu toate jucăriile.

Din **cuburi** construim căsuțe pentru pitici.

Scufița Roșie de la **teatrul de păpuși** zâmbește copiilor.

Azi am modelat prăjituri din **plastilină**.

Din piesele de **lego** am îmbinat tablouri pentru **educatoarea** noastră.

Atunci când sunt obosită, aleg să refac un **puzzle**.

Îmi place să vin la **grădinița mea!**

Domeniul Capacități și atitudini de învățare

Domeniul experiențial: Științe

8. Activitate de învățare – Fiecare jucărie la căsuța ei

Dimensiune: Curiozitate, interes și inițiativă în învățare

Comportament:

1.1. Manifestă curiozitate și interes pentru experimentarea și învățarea în situații noi

Problema: Cum se pot grupa obiectele în funcție de diferite criterii ? Gruparea obiectelor în funcție de diferite criterii (triere, sortare, grupare/regrupare, comparare după criteriul culoare sau/și formă).

Materiale: Jucării din sala de grupă, suporturi/farfurii/foi de hârtie/forme desenate cu cretă pentru delimitarea grupelor.

Descrierea activității: Ordonarea jucăriilor după criterii cum ar fi: culoare și formă; observarea raporturilor cantitative între obiectele din grupele comparate.

Notă! La începutul activității sunt realizate exerciții de recunoaștere și denumire a culorilor și/sau formelor.

- **Gruparea jucăriilor după culoare**

→ Ce culoare are fiecare jucărie? Așaz-o în căsuța care are aceeași culoare.

Exemple de jucării utilizate pentru sortare și modalități de grupare a jucăriilor după culoare

→ Cum se numește grupa pe care ai așezat-o?

Exemplu: grupa jucăriilor roșii, grupa jucăriilor galbene etc.

Explicații: În funcție de nivelul de vârstă al copiilor sau de culorile cunoscute, se pot utiliza doar culorile primare, culorile primare și cele secundare, nuanțe de culori.

→ În care grupă sunt mai multe obiecte?

Explicații: Ca și la gruparea după formă, compararea cantității se poate realiza prin apreciere globală, prin așezare în perechi, prin numărare. Se exersează utilizarea expresiilor matematice pentru exprimarea cantităților prin comparație: mai multe, mai puține, tot atâtea.

- **Gruparea jucăriilor după formă**

→ Cum se numește jucăria? Așaz-o în căsuță cu jucăriile de aceeași formă.

Explicații: În funcție de vârsta sau cunoștințele copiilor, se pot utiliza obiecte familiare, figuri geometrice, truse de construcție etc.

→ Cum se numește grupa în care ai așezat-o?

Exemple: grupa bețișoarelor, grupa pătratelor, grupa rechinilor etc.

→ În care grupă sunt mai multe obiecte?

Explicații: Compararea cantității se poate realiza prin apreciere globală, prin așezare în perechi, prin numărare. Se exersează utilizarea expresiilor matematice pentru exprimarea cantităților prin comparație: mai multe, mai puține, tot atâtea.

- **Gruparea jucăriilor după formă și culoare**

→ Ce formă și culoare are fiecare jucărie? Așaz-o în căsuța în care sunt jucăriile care au aceeași formă și culoare.

Explicații: Prin numirea celor două criterii după care se face sortarea, copiii exersează utilizarea conjuncției logice **și**: *Piesa este și pătrat și roșie*

→ Cum se numește grupa pe care ai așezat-o?

Exemplu: grupa bețișoarelor roz, grupa pătratelor verzi, grupa rechinilor albaștri etc.

→ În care grupă sunt mai multe obiecte?

Explicații: Compararea grupelor se face ca în cazul sarcinilor anterioare.

Concluzii: Putem sorta și aranja jucăriile în grupe diferite după mai multe criterii (însușiri ale obiectelor).

Notă²: Pentru copiii de grupă mică și cei care încă nu au abilități de discriminare a formelor și culorilor, cele trei sarcini se pot realiza în activități separate. Pentru copiii mai mari sau cei care au deprinderi de sortare a obiectelor, sarcinile se pot realiza într-o singură activitate.

Domeniul Dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii

Domeniul experiențial: Științe

9. Activitate de învățare – Universul

Dimensiunea: Caracteristici structurale și funcționale ale lumii înconjurătoare

Comportamente:

3.2. Identifică și valorifică unele caracteristici ale lumii vii, ale Pământului și Spațiului

3.3. Descrie unele caracteristici ale lumii vii, ale Pământului și Spațiului

Problema: *Cu ce poți asocia unele elemente din spațiu?* Identificarea unor obiecte care pot fi asociate cu elemente ce se regăsesc în spațiu (Soare, planete, Luna, comete, constelații, asteroizi și meteoriți), utilizând informația dobândită pe o anumită cale pentru a o putea aplica într-un alt context.

Materiale: Cartofi, pietre de diferite mărimi, folie de aluminiu

Notă¹: *La începutul activității se vor reactualiza cunoștințele preșcolărilor referitoare la tema Universul.*

Descrierea activității: Extinderea experienței de cunoaștere a copiilor și asocierea unor obiecte ce se regăsesc în mediul înconjurător cu elemente prezente în Univers, pe baza informațiilor dobândite anterior.

- Identificarea și asocierea unor obiecte din mediul înconjurător, a elementelor componente ale Universului.

→ Vizionați filmul *Universul pe înțelesul copiilor*, accesând următorul link:

<https://www.youtube.com/watch?v=x0-bG5GgDQk&t=12s>

→ Realizați Sistemul Solar din pietre de diferite mărimi, pe care mai întâi le-ați pictat, sau din obiecte/fructe/legume pe care le găsiți în casă.

→ Luați câțiva cartofi din cămară! Ne putem preface că sunt asteroizi. Sortați asteroizii după mărime.

→ Adunați pietricele. Ele se aseamănă cu bucăți de meteoriți. Puneți-le împreună, astfel încât să reținem un asteroid.

→ Căutați obiecte care au aceeași formă ca Luna! Puneți-le împreună și realizați un obiect original/un tablou creativ din ele!

→ Acum e timpul să ne jucăm! Accesând următorul link, veți putea așeza planetele în ordine, de la cea mai apropiată la cea mai depărtată de Soare.

<https://learningapps.org/watch?v=pv884uv7k20>

<https://learningapps.org/display?v=pv884uv7k20>

Concluzii: Putem asocia diferite materiale/obiecte cu elementele componente ale Universului, astfel încât să creăm un context de învățare specific acestei teme.

Domeniul Dezvoltare cognitivă și cunoașterea lumii

Domeniul experiențial: Științe

10. Activitate de învățare – *Micii fermieri*

Dimensiunea 3 : Caracteristici structurale și funcționale ale lumii înconjurătoare

Comportament: 3.2. Identifică și valorifică unele caracteristici ale lumii vii, ale Pământului și Spațiului

Problema: Care sunt animalele domestice? Ce animale îngrijesc oamenii? Unde trăiesc acestea? Ce mănâncă animalele domestice? De ce cresc oamenii animale?

Materiale: Jetoane cu animale domestice și hrana, foloasele lor, resurse digitale

Descrierea activității: Consolidarea cunoștințelor despre animalele domestice, denumire, aspecte referitoare la adăpostul, hrana și foloasele lor

- **Identificarea animalelor domestice și a adăposturilor acestora**

→ *Ce animal recunoști? Identifică animalul și denumește adăpostul lui!*

Explicații: Se va organiza o vizită la o fermă sau la o gospodărie unde trăiesc animale domestice.

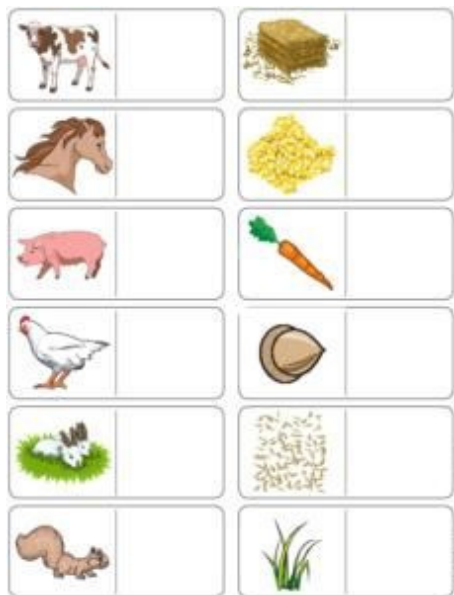
Preșcolarii vor observa animalele domestice și mediul lor de viață, vor recunoaște numele fiecăruia. Copiilor de grupă mare (5-6 ani) le putem oferi o fișă pentru orientarea procesului de observare în care să bifeze animalele identificate, să încercuiască adăposturile acestora, să pună în corespondență animalul și hrana consumată.

• **Identificarea animalelor domestice și a hranei lor**

→ *Ce este și a cui hrană este?* (joc de masă cu jetoane)

Explicații: Copilul numit de *fermier* vine la hambar, alege un jeton și răspunde la întrebarea *Ce este și a cui hrană este?* și hrănește animalul identificat după hrană așezând jetonul în dreptul lui. Se pot realiza jetoane folosind imaginile de mai jos.

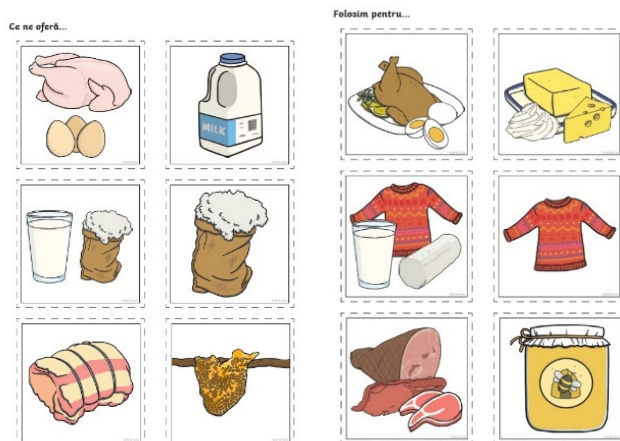

• **Identificarea animalelor domestice și a foloaselor acestora**

→ *Piramida foloaselor* (joc de masă cu jetoane)

Explicații: Copiii sunt invitați să meargă la măsuțe unde descoperă *Piramida foloaselor*.

Copiii completează piramidele asociind foloasele cu animalele corespunzătoare. Se pot realiza jetoane din imaginile de mai jos.

Resursă digitală: <https://wordwall.net/ro/resource/3551382/%c8%99tiin%c8%9be/animale-domestice-%c8%99i-foloasele-lor>

Concluzii: În astfel de activități, copiii învață inițial prin experiență directă și își consolidează cunoștințele despre animalele domestice, adăpostul acestora, hrana și foloasele lor în jocuri de masă și jocuri digitale, în cadrul clasei sau acasă.

Notă: *Pentru copiii de grupă mică și cei care încă nu au cunoștințele formate privind acest domeniu, cele trei sarcini se pot realiza în activități separate. Pentru preșcolarii mari sarcinile, se pot realiza într-o singură activitate.*

Domeniul: Dezvoltare cognitivă și cunoașterea lumii

Domeniul experiențial: Științe

11. Activitate de învățare – Ce formă au obiectele din jurul tău?

Dimensiunea 2:

Cunoștințe și deprinderi matematice elementare pentru rezolvarea de probleme și cunoașterea mediului apropiat

Comportamentul:

2.3. Identifică și numește formele obiectelor din mediul înconjurător

Problema: Ce formă au obiectele din jurul tău? (pătrat, cerc, triunghi)

Materiale: Jucării din sala de grupă/acasă, mobilier, ornamente, diferite obiecte ce se regăsesc în mediul copilului

Durata: 30 de minute

Descrierea activității: Identificarea și denumirea unor obiecte din mediul apropiat

- **Identificarea unor obiecte a căror formă seamănă cu un pătrat, cerc sau triunghi**

→ *Ce formă are? Identifică jucăriile/obiectele care au aceeași formă.*

Explicații: În funcție de vârsta sau cunoștințele copiilor, se pot utiliza diferite obiecte familiare și se poate solicita recunoașterea unei forme geometrice sau mai multora.

→Joc online interactiv de consolidare: Forme geometrice

Explicații: *Recunoaște formele geometrice: cerc, pătrat, triunghi și așază-le cu ajutorul cursorului în coloana potrivită.*

Resursă digitală: <https://wordwall.net/ro/resource/3551064>

Concluzii: Obiectele din mediul apropiat pot fi folosite ca pretexte pentru recunoașterea, denumirea și familiarizarea cu caracteristicile formelor geometrice. În acest fel, copiii realizează transferul cunoștințelor în viața reală.

Notă: *Pentru copiii de grupă mică și cei care încă învață să denumească și să discrimineze formele, activitatea se va concentra pe fiecare formă geometrică în parte, pe rând. Pentru copiii mai mari sau cei care au deprinderi de recunoaștere și sortare a obiectelor, sarcina poate cuprinde două sau toate cele trei forme geometrice.*

Domeniul Socio-emoțional

Domeniul experiențial: Om și societate

12. Activitate de învățare – *Joc de cărți cu emoții*

Dimensiunea: *Autocontrol și expresivitate emoțională*

Comportamentul:

4.1. Recunoaște și exprimă emoții de bază produse de piese muzicale, texte literare, obiecte de artă etc.

Problema: *Ce emoție este?* Recunoașterea emoțiilor, denumirea emoțiilor, identificarea cauzelor care produc emoțiile.

Descrierea activității: Identificarea emoțiilor în funcție de indicii non-verbali, asocierea denumirii verbale expresiei emoționale, identificarea contextelor în care se manifestă anumite emoții și posibilele cauze ale acestora.

Materiale: Imagini cu persoane care exprimă diferite trăiri emoționale (bucurie, tristețe, furie, frică), eșarfă.

Durata: 10-15 minute

Procedura de lucru:

Decupați din reviste sau tipăriți imagini cu persoane care exprimă una dintre cele patru emoții de bază. Fiecare copil, legat la ochi cu o eșarfă, alege pe rând o imagine⁵⁷.

- Cereți copiilor să identifice emoția exprimată de persoana din imagine. Întrebați copiii în ce situație s-au simțit la fel ca persoana din imagine. (*Tu când te-ai simțit așa?*)
- Încurajați copiii să găsească posibile explicații pentru modul în care se simte persoana respectivă. (*Ce crezi că s-a întâmplat? De ce e bucuros/ furios/ trist/ îi este teamă?*)

---

⁵⁷ Foto credit:

<https://www.twinkl.co.uk/resource/t-m-2037-emotions-and-expressions-posters-romanian>

<https://eduprescolar.ro/produs/planse-cu-emoții-pe03/>

<https://www.tcts.ro/cele-sapte-emoții-universale/>

Concluzii:

Activitatea de învățare permite copiilor să achiziționeze denumirile verbale ale emoțiilor și să recunoască manifestările emoționale pe baza indicilor non-verbali, aspect care facilitează transmiterea adecvată a mesajelor cu conținut emoțional. Astfel, copiii sunt sprijiniți să dobândească/să-și formeze strategii adecvate de reglare emoțională și ulterior de relaționare optimă cu ceilalți.

Notă:

- Pentru copiii de grupă mică se poate realiza doar prima sarcină de lucru și, ulterior, ambele, dar în activități separate. Pentru preșcolarii mari, sarcinile se pot realiza într-o singură activitate.
- Recunoașterea/învățarea/exersarea denumirii și gestionării emoțiilor poate fi realizată și prin desfășurarea unor activități online având ca material suport:

https://www.youtube.com/watch?v=II66TeL_04c

<https://wordwall.net/ro/resource/3551204>

Domeniul Socio-emoțional

Domeniul experiențial: Om și societate

13. Activitate de învățare – Păsări furioase⁵⁸

Dimensiunea: *Autocontrol și expresivitate emoțională*

Comportamentul:

4.2. Demonstrează abilități de autocontrol emoțional

Problema: *Cum îți poți gestiona furia?* Prevenirea apariției și gestionarea furiei prin promovarea gândurilor raționale/ sănătoase.

Descrierea activității: Identificarea stării de *furie*, explicarea stării de *furie* în relație cu gândurile iraționale/nesănătoase, identificarea gândurilor iraționale/nesănătoase și identificarea gândurilor raționale/sănătoase ca alternative prin care se poate gestiona *furia*.

Materiale: Cartonașe cu contururi de păsări tip post-it (opțional se pot folosi imaginile din desenele preferate ale copiilor, *Angry Birds*), creioane colorate, o cutie *magică* pe care o vor numi *Cutia înțelepciunii*, cartonașe cu păsări vesele și gânduri bune (raționale) notate pe verso.

Durata: 30-35 de minute

Procedura de lucru:

- Prezentați-le copiilor următorul scenariu:

În curtea unei ferme erau multe păsări de mărimi diferite. Nepoții fermierului veneau în fiecare an și alegeau o pasăre cu care plecau într-o excursie. Pentru că erau mai multe păsări decât copii, pentru excursie au fost alese doar unele din ele, iar altele nu. După ce au plecat copiii, au rămas multe păsări în curte și unele dintre ele s-au înfuriat foarte tare. De la atâta furie au încetat să mai crească, să se bucure de soare, iar de la atâta încruntare au început să nu mai aibă nici penele frumoase. Lucrul acesta nu s-a întâmplat cu toate păsările, unele nu aveau nimic. Dimpotrivă, acestea se bucurau de soare, de picăturile de ploaie, de tot ce era în curtea de la fermă. Păreau mulțumite de locul unde au fost lăsate să crească și să trăiască împreună cu celelalte păsări. Unele se gândeau că vor mai crește și atunci vor veni alți copii și

⁵⁸ **Adaptare după SELF KIT preșcolari**

<https://psihoteca.ro/ce-este-self-kit/>

SELF KIT (Social Emotional Learning Facilitator) este un program de consiliere psihologică și educațională care își propune ca obiectiv major dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale copiilor de vârstă preșcolară și școlară mică din instituțiile educaționale românești. El este elaborat de un colectiv de psihologi și pedagogi clujeni cu angajament cognitiv-comportamental, cadre didactice universitare și practicieni (Opre și colab., 2010).

https://selfkit.ro/?page_id=22

le vor alege să meargă în excursie. Altele se gândeau că vara viitoare va fi și mai frumos și vor veni alți copii, mai mari, și le vor lua.

- Inițiați un dialog cu preșcolarii:
  - *Ce credeți, ce păsări vor fi alese de copii pentru excursie data viitoare? Încurajați copiii să-și exprime părerile liber, fără să le sugerați răspunsurile!*
  - *Oare cum arată păsările furioase? (Încruntate, cu sprâncenele adunate.) Dați ocazia copiilor să ofere cât mai multe detalii despre modul în care ei cred că se exprimă prin expresii faciale furia. Intervenți doar dacă este cazul. Eventual folosiți o oglindă.*
  - *Haideți să desenăm!*
- Copiii primesc cartonașele cu contururile păsărilor. După ce s-a stabilit cum arată o pasăre furioasă ei desenează ochii, ciocul, astfel încât fețele lor să exprime furie.
- *Oare la ce se gândesc păsările de sunt așa furioase? Răspunsurile posibile ale copiilor pot include: Nu suportă să fie lăsate în curte. Este groaznic să nu le ia nimeni în excursie. Simt că nu le iubește nimeni.*
- *Oare de ce alte păsări nu s-au înfuriat că n-au fost alese pentru excursie? Răspunsuri posibile: Se gândeau la altceva. Erau încrezătoare în viitor...*
- *La ce credeți că se gândesc păsările care nu se simt furioase? Răspunsuri posibile: Este bine că au mai rămas în curte cu ceilalți prieteni. Nu este nimic îngrozitor să nu plece în excursie.*
- *Ce am putea să le spunem păsărilor astfel încât să nu mai fie furioase? Răspunsuri posibile: Am putea să le spunem că furia nu le ajută la nimic. Poate anul viitor vor fi ele cele alese de copii. Lăsați copiii să genereze idei noi, să se implice cu sfaturi!*
- Scrieți sfaturile generate de ei pe spatele cartonașelor cu păsări furioase. Introduceți acestea sfaturi în *Cutia înțelepciunii*. Spuneți-le copiilor să le lase pe păsări să se gândească puțin la sfaturile lor. Luați o pauză de 5-10 minute în care copiii se pot relaxa (pot asculta un cântec, pot ieși la joacă în curte). În acest timp înlocuiți în cutie, discret, fără ca preșcolarii să observe, păsările furioase cu cele mulțumite.
- După ce se termină pauza, deschideți împreună cu copiii *Cutia înțelepciunii* să vedeți dacă păsările au urmat sfaturile copiilor, dacă sunt furioase sau nu și ce gândesc acum:

<i>Nu-i nimic că nu m-a ales niciun copil pentru excursie, mă va alege data viitoare!</i>	<i>Mi-ar fi plăcut să mă ia și pe mine în excursia aceasta, dar știu că data viitoare va fi frumos!</i>	<i>Voi avea răbdare, pentru că știu că vor fi și alte excursii în care pot merge!</i>
<i>Nu poate merge toată lumea în aceeași excursie. Voi ajunge și eu la alta. Probabil va fi una și mai frumoasă.</i>	<i>Toate păsările merg pe rând în excursie. Va veni și rândul meu. Voi fi mai mare și mă voi distra de minune!</i>	<i>Îmi doresc să merg într-o excursie, dar voi avea răbdare până când voi fi destul de pregătit pentru a putea merge!</i>

- Copiii vor primi păsările mulțumite⁵⁹.

Concluzii:

Activitatea de învățare permite copiilor să achiziționeze denumirile verbale ale emoțiilor (furia) și să recunoască manifestările emoționale în relație cu ceea ce gândim, să facă distincția între gânduri raționale (cele care ne fac bine) și iraționale (cele care nu ne fac bine). Astfel, copiii sunt sprijiniți să dobândească/să-și formeze strategii adecvate de reglare emoțională și ulterior de relaționare optimă cu ceilalți.

Notă:

- Activitatea de învățare este recomandată pentru preșcolarii mari, având în vedere durata și conținutul ei.

⁵⁹ Foto credit:

<https://damy.ro/202-angry-birds.html>

<https://www.emag.ro/tablou-canvas-pentru-copii-premium-art-kids-2016-angry-birds-movie-20-x-30-cm-ak-tc-an-179-20x30/pd/D35QVYMBM/>

<https://www.minunat.eu/angry-birds/>

<https://www.kidmagia.ro/cinema-and-tv/recomandari-tv/maraton-angry-birds-cu-5-episoade-la-megamax>

MODALITĂȚI DE COLABORARE ȘI SPRIJIN ÎNTRE EDUCATORI. PROMOVAREA COMUNITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE. VALORIFICAREA EXPERIENȚELOR ÎN CONTEXT PANDEMIC

Pe parcursul perioadei 11 martie – 12 iunie 2020 s-a cristalizat o diversitate de demersuri de proiectare și interacțiune cu copiii și părinții. Dacă în unele grădinițe, educatoarele au ales să lucreze la planificarea și susținerea experiențelor la distanță în mod individual sau în pereche cu colega de grupă (în cadrul programului prelungit), în alte grădinițe, dată fiind nevoia resimțită de a discuta și reflecta pentru a atrage cât mai mulți copii și părinți în noua experiență de învățare, s-a trecut la o **abordare de echipă**. Astfel, în multe cazuri, educatoarele au stabilit și respectat o anumită ritmicitate a întâlnirilor de lucru/comisie metodică pe platforme sincron pentru realizarea în echipă a proiectării, dar și zilnic, pentru a interveni în timp real asupra demersului pedagogic.

- Demersul echipei de la Grădinița *Căsuța cu povești Bistrița* s-a cristalizat gradual, pornind de la experiența pe care deja echipa o dobândise în anul 2018-2019, de proiectare în echipa grădiniței. Astfel, a fost organizat un consiliu profesoral pentru dezbaterile modalităților posibile de continuare a învățării în familie. După stabilirea modului de lucru (postarea planificării săptămânii pe grupul de WhatsApp al fiecărei grupe), s-au organizat comisii metodice săptămânale pe nivel de vârstă, folosind platforme sincron, pentru a proiecta împreună. Dacă la începutul perioadei, temele propuse părinților/copiilor au fost comune mai multor grupe, pe parcurs, fiecare echipă de educatoare a particularizat demersul didactic propus în funcție de feedbackul primit de la părinții care au acompaniat copiii, materialele existente în gospodărie, dar și de interesele manifestate de copii.
- În unele cazuri, precum la Grădinița nr.12 Step by Step Alba Iulia, perioada pandemiei a consolidat colaborarea în echipă, a apropiat colegele și a ajutat la descoperirea și valorizarea unor abilități necunoscute; în astfel de cazuri, educatoarele declară că vor păstra *înțelepciunea descoperită unii alături de ceilalți*.

Dacă în perioada pandemiei s-a pierdut comunitatea școlară bine localizată, în spațiul interior și exterior al grădiniței, pentru o parte a cadrelor didactice, cele preocupate de a găsi o cale de comunicare și interacțiune cu copiii preșcolari prin intermediul aparținătorilor (părinți, bunici, frați, alți membri ai familiei alături de care locuiesc), **s-au și câștigat anumite aspecte care merită explorate/păstrate în perioada următoare:**

- autonomie pedagogică a cadrelor didactice, cele care au căutat soluții de conectare cu copiii preșcolari, în mediul online sau prin intermediul materialelor tipărite și transmise fizic sau electronic
- curriculum flexibil, cu experiențe de învățare diverse care depășeau granițele înguste ale unei săli/camere
- creativitate în identificarea experiențelor de învățare cele mai adecvate vârstei copiilor, contextualizarea oportunităților de învățare ținând cont de resursele materiale existente în gospodărie și abilitățile adulților care acompaniau copiii
- autonomie a copiilor preșcolari antrenați în experiențe care să susțină exersarea unor abilități de viață
- încurajarea angajării/implicării părinților.

Pornind de la cele mai mari provocări pe care le-au întâmpinat educatoarele în perioada pandemiei (organizarea activității cu preșcolarii/predarea/comunicarea online, nevoia de a descoperi alte modalități de desfășurare a activităților cu preșcolarii; interacțiunea cu părinții, antrenarea/mobilizarea/implicarea părinților în activitate/dependența de părinți; distanțarea fizică/absența interacțiunii cu copiii, erori tehnice/dependența de tehnologie/insuficiente competențe digitale/lipsa platformelor sau accesarea dificilă a acestora, existența resurselor digitale pentru preșcolari; crearea de resurse digitale (filme, jocuri), au fost elaborate demersuri/experiențe de proiectare și realizare a învățării la distanță în grupe/ comunități diferite, care pot fi analizate și valorificate.

- *Grădinița Ghiocelul, Moinești, județul Bacău*
  - Realizarea și aplicarea (la debutul stării de urgență) a unui chestionar pentru părinți pentru a identifica modalitățile în care adulții din familie se pot implica în activitățile de învățare ale copiilor și intervalul de timp disponibil pentru întâlniri față în față.
  - Transmiterea planificării pe WhatsApp pentru două zile, astfel încât să ofere timp părinților pentru exersarea/realizarea sarcinilor propuse, în intervale alese de ei pentru a armoniza activitatea profesională cu activitățile de învățare ale copiilor.
  - Identificarea celor mai bune modalități de predare online.
    - Exemplu: Pentru predarea numărului și cifrei 3, educatoarea a constatat că filmele didactice existente pe internet nu au impact, copiii nu înțeleg, iar părinții nu le pot explica; astfel, educatoarea a început să realizeze filme folosind MovieMaker, cu impact semnificativ asupra înțelegerii și participării copiilor.
- *Grădinița nr. 1 Codlea, Brașov*
  - Planificarea pentru perioada învățării la distanță a fost realizată în echipe de educatoare încadrate la grupe pentru nivelul I/ II. Sugestiile transmise părinților au inclus: filme, linkuri, activități practice.
  - Planificarea pentru fiecare grupă a fost transmisă zilnic părinților pe grupurile închise de WhatsApp sau Facebook ale claselor.
  - Educatoarele au abordat familiile individual pentru acordarea de feedback, oferindu-l individual, fiecărei familii, de cele mai multe ori imediat după transmiterea imaginilor de către părinți, în scris sau telefonic.
  - Reflectând asupra gradului de participare a părinților, echipa de educatoare de la Grădinița nr. 1 Codlea a constatat o receptivitate crescută și o implicare susținută a părinților copiilor înscriși la program normal, comparativ cu a părinților cu copii înscriși la program prelungit. Această situație s-ar putea explica prin exercițiul pe care îl au părinții cu copii înscriși la program normal pentru a-i susține și a le oferi experiențe diverse de învățare pe o perioadă mai lungă.
- *Grădinița nr. 1 Orșova, Mehedinți*
  - Încă de la începutul perioadei, educatoarele au realizat proiectarea în echipa grădiniței.
  - În prima perioadă, echipele s-au concentrat pe adaptarea planificării săptămânale la contextul fiecărei familii, ținând seama de resursele materiale și umane aflate la dispoziție. Acestea au solicitat părinților să listeze materiale pe care le au la îndemână, solicitând colectarea unor materiale diverse din natură (pietre, bețișoare) sau din gospodărie (materiale reciclabile).

- Pe măsură ce timpul s-a scurs și capacitatea echipei de a răspunde nevoilor părinților s-a diversificat, în planificarea săptămânală sugestiile de activități de învățare au fost completate de deprinderi de autoservire corespunzătoare fiecărei rutine: ordinea/curățenia în cameră/la lucrurile personale, deprinderi de igienă și autoservire personală (îmbrăcat, spălat), realizarea unor exerciții fizice, servirea mesei respectând reguli de igienă și eleganță la masă.

RECOMANDĂRI PENTRU ANUL ȘCOLAR 2020 - 2021

1. Aspecte care țin de organizarea programului de învățare și a mediului educațional

- **Alocarea de timp suficient fiecărui copil pentru (re)adaptarea la procesul de învățare**, în condițiile în care cursurile se desfășoară față în față sau la distanță cu elemente online. Copiii au nevoie de timp diferit să se (re)conecteze cu realitatea sălii de grupă, cu rutina și programul zilei, cu regulile de socializare cu adulții și covârșnicii, așa cum au nevoie să se adapteze la utilizarea ecranului ca intermediar între ei și educatoare/colegi în cazul folosirii platformelor sincron. Uneori copiii nu vor să participe la o discuție pe o platformă sincron, până nu se obișnuiesc cu aceasta și îi descoperă rolul, așa cum nu doresc să vorbească în primele zile de grădiniță în fața colegilor într-o grupă numeroasă. O atenție deosebită recomandăm să fie acordată copiilor care sunt în primul an de grădiniță, cu un număr mai mare de reguli și restricții în cazul desfășurării cursurilor în sălile de grupă, sau participând la forme alternative (la distanță/online). În această situație, recomandăm întâlniri individuale față în față sau online între educatoare și copil, însoțit de familie, înainte de începerea cursurilor (pentru cunoașterea educatoarei și a spațiului grădiniței), ca și o comunicare și colaborare susținută cu familia pentru o tranziție cât mai lină a copilului din familie la grădiniță.
- **Utilizarea zonelor exterioare** (mediul natural apropiat, curtea grădiniței) pentru desfășurarea unei game largi de activități, de la oportunități de a face observări și comparații între fenomene la activități de artă, matematică sau alfabetizare. Natura pune la dispoziție o mulțime de materiale și contexte care pot fi folosite pentru joc, activități artistice și educative: apă, pietriș (de diferite texturi și dimensiuni), pământ, argilă, nisip, lemn (scoarță, rumeguș, crenguțe), noroi, flori, frunze, semințe etc. Joaca cu diferite materiale naturale stimulează dezvoltarea senzorială, creativitatea, imaginația și îl ajută pe copil să învețe despre diferite stări de agregare și proprietăți ale obiectelor, ajută la detensionare, relaxare, având efecte terapeutice.
- În cazul desfășurării cursurilor la distanță/online este recomandată **instaurarea unei rutine a întâlnirilor online** (întâlniri individuale, în grupuri mici sau cu întreg colectivul de preșcolari), bazate pe predictibilitate și pregătirea resurselor necesare pentru toți participanții. Regulile necesare pe parcursul întâlnirilor online trebuie cunoscute atât de copii cât și de părinți, pentru a le întări în relația cu copilul.

2. Aspecte care se referă la curriculum și evaluare

- **Organizarea evaluării inițiale pe o plajă de 2-4 săptămâni**, astfel încât fiecare copil să beneficieze de o evaluare inițială detaliată și relevantă, ca fundament pentru construirea demersului didactic la nivelul grupei de preșcolari, având în vedere o abordare diferențiată și individualizată.
- **Abordarea temelor de actualitate la debutul anului școlar 2020-2021** pentru a consolida deprinderile de igienă personală și respectarea regulilor, creșterea înțelegerii situației pentru depășirea fricii copiilor, creșterea încrederii în grădiniță, educatoare și colegi.

- **Acordarea unei atenții sporite abilităților socio-emoționale ale copiilor.** Indiferent de activitate sau proiectul tematic abordat, educatoarea va urmări învățarea, dezvoltarea și consolidarea abilităților socio-emoționale ale copiilor, precum organizare, perseverență, încredere, reglare emoțională, ca premise pentru învățarea de tip academic. Dată fiind situația trăită de copii și familii, copiii pot veni la grădiniță cu întrebări și frici legate de menținerea sănătății personale și a celor dragi. Recomandăm o abordare de tipul *aici și acum* – de focalizare pe momentul prezent. Împărtășirea în cadrul întâlnirii de dimineață poate constitui un moment pentru prezentarea diferitelor modalități/experiențe concrete de depășire a fricii. Implicarea copiilor în elaborarea și ilustrarea regulilor grupei într-un proces colaborativ pentru a nu accentua stările de neliniște, restricțiile, ci a interioriza înțelegerea cauzelor pentru care avem un anumit comportament, poate fi o soluție. Crearea unei relații de atașament securizante între educatoare și copii, contribuie la realizarea unei tranziții ușoare din familie în mediul grădiniței, oferind încredere, siguranță și optimism.
  - **Inițierea copiilor în gestionarea independentă a activităților online pe platforme sincron** pentru a putea participa fără acompanierea continuă a unui adult din familie (*deschiderea computerului, accesarea linkului pentru conectare, închiderea/deschiderea microfonului, camerei, reglarea volumului*), în special în cazul preșcolariilor mari.
  - **Utilizarea atât în cazul învățării în sala de grupă, cât și la distanță a resurselor digitale**, folosind linkuri/jocuri/înregistrări/filme didactice/podcasturi, în special pentru consolidarea învățării.
  - **Realizarea unui portofoliu al copilului cu componentă online ori în ambele forme** (portofoliu electronic și fizic), colectând produsele relevante ale activității copilului, realizate în format digital și/sau artefacte, implicând părinții în completarea lui în cazul învățării la distanță.
  - În cazul desfășurării cursurilor la distanță/online, se recomandă **eliminarea pe cât posibil a fișelor de lucru pe format hârtie** și care necesită tipărire de către părinți și identificarea acelor activități care pot fi realizate concret cu materiale din natură sau gospodărie, materiale reciclabile sau care presupun costuri limitate.
- 3. Aspecte care țin de personalul didactic/resurse umane**
- **Menținerea organizării întâlnirilor profesionale** (comisia pentru curriculum, comisia metodică) **folosind diferite platforme online** pentru eficientizarea comunicării, diseminării unor demersuri didactice relevante, eficiente și diminuarea consumului de timp.
  - **Menținerea documentării și a culegerii de resurse relevante pentru învățare** la nivelul grupei/grădiniței în format online accesibil membrilor consiliului profesoral, pe platforme interactive sau folosind instrumente Google. Realizarea de portofolii virtuale la nivel de grădiniță pentru fiecare temă de studiu.

- **Implicarea în activitățile la distanță/online a logopedului/consilierului școlar** de la nivelul grădiniței.
  - **Identificarea și valorizarea persoanelor de la nivelul grădiniței care pot coordona/inspira activitatea la distanță/online.** Valorizarea, recunoașterea și folosirea în comun a resurselor create de echipa de educatoare (înregistrări pe canalele YouTube, înregistrări ale experimentelor, creație de jocuri digitale). Recomandăm ca managementul fiecărei grădinițe/coordonatorul fiecărei structuri să aibă în vedere dezvoltarea profesorului reflexiv și a unor comunități de învățare pentru profesioniști. Este de reținut că, pentru a se forma, profesorul reflexiv are nevoie de sprijin, susținere în învățare, evidențierea abilităților pe care le are, încrederea că este capabil să schimbe, să influențeze.
  - **Dezvoltarea competențelor digitale ale personalului didactic** nu poate rămâne la nivelul unor cursuri de formare continuă, știut fiind că orice formare în educație trebuie însoțită/ consolidată pentru a fi eficientă.
- 4. Aspecte care țin de relația cu părinții**
- **Menținerea și extinderea implicării părinților folosind diferite platforme**, atât pentru comunicări organizatorice, organizarea de întâlniri/ședințe de informare/consiliere, cât și pentru a putea continua/consolida învățarea acasă.
  - **Colectarea ritmică a feedbackului privind impactul activităților, achizițiile copilului** folosind chestionare simple realizate ca formulare Google sau organizând conferințe video pe diferite platforme săptămânal, la începutul fiecărui proiect tematic în grup și ritmic individual.

RESURSE ONLINE PENTRU NIVELUL PREȘCOLAR

<https://copiisiparinti.ro/timp-liber/teatru-radiofonic-pentru-copii>

https://corintjunior.ro/coronavirus_pe_intelesul_copiilor.html

<https://digital.educared.ro/educatie-timpurie>

<https://manuteprepricepute.ro>

<https://tikaboo.ro/activitati-pentru-copii/>

www.krokotak.com

<https://www.logorici.ro>

<http://www.piticlic.ro/ro/resurse-educationale-piticlic>

<https://www.stepbystep.ro/programe/impreuna-online-puternici-offline/>

<https://www.stepbystep.ro/programe/pedagogie-prietenosaa-abordari-in-context-pandemic/>

www.stepbystep.ro/programe/impreuna-online-puternici-offline/cresc-responsabil-ghid-step-by-step/

<https://www.timtim-timy.ro/>

<https://www.unicef.org/romania/ro/documents/micu%C8%9Ba-lafya-%C8%99i-coronavirusul-cel-r%C4%83u>

www.unicef.org/romania/ro/rapoarte/tu-ești-eroul-meu